

Samir Bikić

100

SVJETSKIH VELIKANA O ISLAMU

Lav Tolstoj

Napoleon Bonaparta Papa Franjo

Džon L. Espozito A. S. Puškin

Majkl Mur Ravi Šankar

Patrijarh Mihail III Kofi Anan

Emanuel Kant Mahatma Gandhi

Karen Armstrong Princ Čarls

Tomas Karlajl Johan V. Gete

Samir Bikić

100 svjetskih velikana o islamu

Izdavač:

El-Kelimeh

Lektor:

Amela Ujkanović

Za izdavača:

Malik Nurović

Muzafera Nurović

Prijevod tekstova sa engleskog

i ruskog:

Ana Bikić

Recenzija:

Prof. Ahmed Destanović

Korice:

Emil Ličina

Tehnički urednik:

Senad Redžepović

Štampa:

Grafičar, Užice

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије,
Београд
28

BIKIĆ, Samir, 1981-

100 svjetskih velikana o islamu : (o Kur'anu, o poslaniku Muhammedu i muslimanima) / Samir Bikić ; [prijevod tekstova sa engleskog i ruskog Ana Bikić ; predgovor Safet Kuduzović, Sead Islamović]. - Novi Pazar : El-Kelimeh, 2015 (Užice : Grafičar). - 219 str. : ilustr. ; 18 cm

Tiraž 300. - Predgovor dr Safeta Kuduzovića: str. 1-2. - Predgovor prof. Seada Islamovića: str. 3. - Napomene i bibliografske reference uz tekst.
ISBN 978-86-7980-223-1

a) Ислам

COBISS.SR-ID 213676044

Samir Bikić

100

svjetskih velikana o islamu

(O Kur'anu, o poslaniku Muhammedu i muslimanima)

Novi Pazar, 2015.

Predgovor dr Safeta Kuduzovića

Najveća i najveličanstvenija Allahova blagodat prema ljudima jeste objavljivanje Knjiga i slanje poslanika. Ova blagodat dobila je posebnu formu dolaskom posljednjeg vjerovjesnika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, čijom pojmom je Allahova milost prema čovječanstvu dospjela svoju kulminaciju. Nije na Zemlji postojao čovjek koji je nakon sebe ostavio toliko utjecaja na ljude kao što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Istina kojoj je pozivao i lijepo moralne osobine koje su krasile lik posljednjeg Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, ostavile su duboki trag na ljude općenito, a na muslimane posebno.

Uzvišeni Allah opisao je Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: „*I ti si, zaista, najljepše čudi.*“¹ Abdullah b. Selam kaže: „Kada je došao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u Medinu ljudi su pohrlili k njemu. Ja sam, također, došao s ljudima da vidim Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem. Kada sam pogledao u njegovo lice uvjeroio sam se da to nije lice lažova.“²

U relativno kratkom poslaničkom životu koji je trajao dvadeset i tri godine, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uspio je odgojiti generaciju ljudi koja je nastavila širiti islam nakon njegove smrti. Vjera kojom je poslan Allahov miljenik, Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, kroz stoljeća je

¹ Prijevod značenja Kur'ana, El-Kalem, 4.

² Tirmizi, 2485. sa ispravnim lancem prenosilaca.

plijenila ljudske duše i srca. Kur'an, kao Allahova posljednja Knjiga bio je predmet zanimanja nemuslimana kroz stoljeća. Brojni nemuslimanski velikani i njihovi učenjaci koji se nisu plašili ljudskih prijekora bili su objektivni i potpuno realni kada su izjavili da Kur'an nije plod ljudskog uma, niti je čovjek u stanju napisati nešto slično Kur'anu.

Isto tako, ne postoji čovjek na Zemlji o kome su se njegovi neistomišljenici i protivnici pozitivnije izražavali od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Djelo „Stotinu svjetskih velikana o islamu“ koje se nalazi pred čitalačkom publikom našeg podneblja upravo tretira spomenutu tematiku. Autor, uvaženi brat Samir Bikić, saku-pio je brojne izjave nemuslimanskih znanstvenika i velikih učenjaka koje više liče na tvrdnje iskrenih sljedbenika islama nego na izjave ljudi koji nisu povjerivali u Muhammedovu, sallallahu alejhi ve sellem, poslanicu.

Budući da se u ovom djelu nalaze mnoge izjave do kojih nije lahko doći na našem jeziku preporučujem širokoj čitalačkoj publici, a naročito nemuslimanima, da pažljivo iščitaju i razmisle o tvrdnjama njihovih velikana.

Molim Uzvišenog Allaha da najboljom nagradom obaspe autora kao i sve saučesnike u realizaciji ovog vrijednog i korisnog djela. Amin!

Safet Kuduzović

Sarajevo, 29. Sefer, 1436. H. / 21. 12. 2014. god.

Predgovor prof. Seada Islamovića

Zahvala pripada Allahu, Gospodaru svih svjetova, i neka je selam i salavat na posljednjeg poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, njegovu porodicu, ashabe, i sve one koji slijede njegov put do Sudnjeg dana. Amin.

Kroz historiju se pokazalo da je vjera islam uvijek bila pogrešno razumijevana od nemuslimana, osim malog broja njih koji su bili spremni priznati činjenicu. Uvijek je napadana, uvijek je stavlјana na marginu i spominjala se kao tabu-tema o kojoj se nije smjelo govoriti. Razlog ovakvog odnosa leži u namjernom omalovažavanju i skrnavljenju vjere islama, ili su čak tome doprinijele i neke malobrojne skupine muslimana, koje nisu na ispravan način razumjele islam i nisu ga na najljepši način predstavili drugima. Ulema islama, njeni mislioci, pisci i oni koji su bili ljubomorni na ovakav odnos nemuslimana, odgovarali su i trudili se da poprave ovu negativnu sliku i promjene pogrešna shvatanja o islamu. Tako da je ova knjiga, koja je u tvojim rukama jedna od takvih. Knjiga „100 svjetskih velikana o islamu“ govori o činjenicama i svjedočenjima velikana u svakom narodu, kojima nije bilo teško da priznaju vjeru islam i pozitivno o njoj progovore. Oni su razbili pogrešne predrasude izgrađene od njihovih sunarodnika prema islamu i muslimanima. Pisac ove knjige, naš brat, sakupio je njihove citate na jednom mjestu kako bi svijet video i kako bi se osvijestio kada je islam u pitanju.

Molimo Allaha da ga obilato nagradi, te da ova knjiga bude prihvaćena od svih ljudi i da se njome okoriste.

Sead ef. Islamović

Novi Pazar, Sefer 1436. / Decembar, 2014. god.

Uvod

Bismillahir-Rahmanir-Rahim

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, Koji je objavio Knjigu, da bude putokaz i vodilja ljudima do Sudnjeg dana. Od Allaha pomoć, uputu, i oprost tražimo, Njemu se utječemo od zla naših duša i loših djela. Koga Allah uputi na Pravi put, za njega zablude nema, a koga On pravedno u zabludi ostavi, nema toga ko će ga uputiti. Svjedočim i tvrdim da nema boga osim Allaha, Jedinog, koji sudruga nema, i svjedočim i tvrdim da je Muhammed Njegov-rob i Njegov poslanik, koga je kao milost svim svjetovima poslao, a zatim:

Već je više od 1400 godina, od kada je 610. godine, u mjesecu Ramazanu, u pećini Hira, na brdu iznad Mekke počelo objavlјivanje posljednje Božije objave ljudima – Kur'ana veličanstvenog.³ Ujedno, taj događaj označio je i početak suprotstavljanja i osporavanja onoga sa čim je došao posljednji Allahov Poslanik i najbolje stvorenje koje je ikada hodalo zemljom, Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem.⁴ I to je slučaj bez presedana u svjetskoj historiji, da više od četrnaest vijekova, nesmanjenim intezitetom, traje borba i mržnja usmjerena protiv svega što se vezuje za ime jednog čovjeka: plemenitog Allahovog roba i poslanika – Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Svako vrijeme nosilo je svoje istaknute trudbenike, koji su smjenjivali jedni druge, a svi poku-

³ U prijevodu značenja: „*Uči, čitaj, u ime tvoga Gospodara koji stvara, stvara čovjeka od ugruška. Čitaj, plemenit je Gospodar tvoj, koji poučava Peru, koji čovjeka poučava onome što ne zna.*” To su bile su prve riječi objave, kojima je počelo objavlјivanje Ku’rana.

⁴ U prijevodu značenja: Neka je Allahova milost i mir na Njega.

šavali jedno – da riječju ili djelom ugase svjetlo islama. Tako je i ovo naše vrijeme iznjedrilo plejadu takvih ljudi, koji ne biraju sredstva niti načine da ispolj najrazličitije oblike negativnosti prema vjeri islamu, knjizi Kur'anu, poslaniku Muhammedu, kao i prema ljudima koji se zovu muslimani. Glasniji su i aktuelniji nego ikada prije, pa mediji gotovo svakodnevno prenose njihove negativne komentare, uvrede i omalovažavanja, ali i njihova nedjela poput: skrnavljenja i paljenja primjeraka posljednje Božje objave – veličanstvenog Kur'ana, vrijedanja posljednjeg Allahovog poslanika i njegovog miljenika – Muhammeda, sallallahu alejhi ve s-silllem, te najrazličitijih napada na muslimane i njihovu vjeru islam, a sve to pod parolom demokratije i prava slobode govora.⁵ Od slobode govora, došlo se do slobode mržnje, te je nedavno sprovedeno istraživanje o govoru mržnje na društvenim mrežama pokazalo da mržnja prema muslimanima raste velikom brzinom, i da se najčešće uz riječi “musliman” ili “islam” nadovezuju riječi “terorista” ili “terorizam”, te se na taj način stvara neprijateljsko okruženje koje se nerijetko završava nasiljem prema muslimanima. Komesar za ljudska prava Savjeta Evrope, Nils Muižniek, govoreći o problemima s kojima se suočavaju muslimani, između ostalog kaže: „Iako se muslimani u Evropi trude da postanu punopravni članovi evropskog društva, gotovo po pravilu se susreću

⁵ Treba istaći da su najrazličitiji oblici uvreda postali jedan od simbola nemuslimanskih društava. Pa tako nerijetko vidimo da npr. kršćani vrijedaju i ismijavaju i samog Isusa (Isa-a, alejhi selam), plemenitog i časnog Allahovog poslanika, a takve slučajeve muslimani također osuđuju. Geografski najbliži takav primjer jeste „Ekskluzivni intervju sa Isusom“ u produkciji crnogorske humorističko-muzičke i televizijske organizacije “The books of knjige”.

Video: <http://www.youtube.com/watch?v=dluK40J7GuI>

s različitim oblicima predrasuda, diskriminacije i nasilja.”⁶ Fenomen islamofobije ili straha od islama, dobija sve veće dimenzije, što je dovelo do ekstremnih poteza u određenim evropskim državama koje su donošenjem diskriminatorskih mjera, od zabrane nošenja mahrama⁷ do zabrane izgradnje minareta⁸, na primjeru muslimana pogazile osnovna ljudska prava i slobode. Osvrćući se na ovakve pojave u evropskim državama, ekspert za diskriminaciju u Amnesty International-u, Marko Perolini (Marco Perolini), kaže: „Ženama koje su muslimanke često se uskraćuje posao, a djevojke ne mogu pohađati redovnu nastavu jer nose tradicionalnu odjeću, kao što je mahrama koja pokriva glavu. Dok se muškarci mogu odbacivati zbog nošenja brade koja se povezuje s islamom.” A zatim navodi: „Postoje politička mišljenja u mnogim evropskim zemljama da je islam uredu, a da su muslimani prihvatljivi samo dok nisu previše vidljivi. Ovaj stav vodi ka kršenju ljudskih prava.”⁹

Sve gore spomenuto, natjeralo me je da se zapitam: Šta može uraditi jedan musliman – pojedinac, a što bi bio čin njegovog ličnog protesta protiv sve izraženije islamofobije, i protiv govora i djela mržnje koji su usmjereni prema islamu

⁶ Izvor: <http://www.coe.int/en/web/commissioner/-/anti-muslim-prejudice-hinders-integration>

⁷ Francuska je 2004. zabranila nošenje hidžaba (mahrame) učenicama u školama, a 2012. godine zabrana ulaska u škole proširena je i na majke učenica koje nose hidžabe. Godine 2010. francuski Senat usvojio je zakon o zabrani nošenja burki na javnim mjestima. Sličan zakon na snazi je u Belgiji i Holandiji, dok je u Italiji takav zakon u proceduri nakon što je parlamentarni Odbor odobrio prijedlog zakona.

⁸ Švicarska je 2009. godine zabranila izgradnju minareta u zemlji.

⁹ <http://www.amnesty.org/en/news/muslims-discriminated-against-demonstrating-their-faith-2012-04-23>

i muslimanima? Razmišljajući, odlučio sam da sebe i druge upoznam s drugačijim ljudima. Odlučio sam da sebe i druge upoznam s ljudima koji su također nemuslimani, ali koji su zbilja svjetski velikani. Oni su znamenite ličnosti, neki od njih velikani pera i retorike – pisci i pjesnici, zatim predvodnici država – državnici, carevi i prinčevi. Neki su velikani i znamenite ličnosti u oblasti nauke, drugi su opet velikani i duhovni predvodnici drugih vjera, kršćanstva, judaizma, hinduizma: pape, patrijarsi, rabini i indijski gurui. Zatim, tu su teolozi i orijentalisti, tu su i društveni reformatori, filozofi, mislioci, historičari, vojskovode, univerzitetski profesori, pa diplomate i političari, ljekari, biolozi, geografi, arheolozi, novinari, istraživači i javni govornici. A ono što je zajedničko svima njima jeste da su perom ili živom riječju izrekli neka od prelijepih priznanja islamu u svim segmentima. Iako se njihov broj mjeri stotinama, njihova razmišljanja se nastoje sakriti od javnosti. Njihove knjige uglavnom nećete naći u knjižarama, o tome nećete učiti u školama, takvo nešto nećete pročitati ili vidjeti u medijima. Ukratko, za javnost je to jedna skrivena strana njihovih biografija koja se ne uklapa u aktuelne antiislamske trendove, te kao takva, treba ostati skrivena i nepoznata.

Stoga, jedan od ciljeva ove knjige jeste dati prostora onima koji su historijski i medijski diskriminisani samo zato što su branili islam ili su izrekli neka od najljepših priznanja na račun islama. Ja sam istražio i izabrao stotinu njih, svi oni su rođeni u nemuslimanskim porodicama, pretežno kršćanskim, oni su nemuslimani¹⁰ koji su smogli snage da

¹⁰ Za nekoliko njih, kao što je slučaj s njemačkim pjesnikom Geteom, postoje osnovane indicije da ih je njihovo istraživanje islama na kraju i odvelo do toga da svoje oovosvjetske živote završe kao muslimani.

progovore iskreno i s drugima podijele svoja razmišljanja o islamu, a njihovi motivi nisu mogli biti ništa drugo do pravednost, a priznanja koja dođu od pravednih neistomišljnika imaju posebnu težinu jer su nepristrasna i objektivna.

Naime, prije par godina imao sam priliku pogledati video u kojem jedan od najpoznatijih njemačkih filozofa prošlog stoljeća, psihijatar, Karl Džespers (Karl Jaspers), 1964. godine na Bajern radiju govori o naučnim stavovima i promišljanjima Alberta Ajnštajna (Albert Einstein), a citirajući njegove memoare Džespers kaže:

„Godine 1952. Ajnštajn je napisao: ‘Kada računam i vidiš tako sićušni insekt koji je sletio na moj list papira, onda osjećam nešto kao: Allah je Veliki, a mi smo siromašne kapi u cijeloj našoj naučnoj slavi.’”¹¹

Bio sam iznenaden saznanjem da je A. Ajnštajn, koji je inače bio Jevrej, a Jevreji za Boga koriste ime Elohim (אֱלֹהִים), u svojim memoarima za boga upotrijebio ime Allah, a to je Božije ime u islamu. Također, to što je Ajnštajn napisao “Allah je veliki”, neodoljivo podsjeća na ono što govore muslimani kada kažu “Allahu Ekber” ili prevedeno: Allah je Najveći. Ovaj slučaj pokrenuo je moje interesovanje za ovu temu te ambiciju da istražim šta je to nemuslimanska inteligencija govorila o islamu, a sve to rezultiralo je jednom ovakvom knjigom.

Stotinu svjetskih velikana koje sam uvrstio u knjigu predao sam abecednim redom. Za svakog sam naveo biografiju uz koju sam, ukoliko je bila dostupna, postavio fotografiju ličnosti i fotografiju djela, ako je citat iz određene knjige. Zatim sam naveo citate koji su pažljivo i objektivno

¹¹ Video: <http://www.youtube.com/watch?v=OKSQ7-ioENE>

preneseni i prevedeni s engleskog i ruskog jezika, a za to se revnosno potudio prevodilac, moja supruga. Molim Allaha da je obilato nagradi i poveća uputu i njoj i meni.

U fusnotama je navedena literatura iz koje su preneseni citati s kompletним podacima: ime autora, naziv djela, naziv izdavačke kuće, mjesto i godina izdavanja, a ukoliko je citat sa video snimka naveo sam dostupan link putem kojeg se može pogledati navedeno. Također, fusnote pored navodā korištenih izvora, sadrže dopunu glavnog teksta u vidu određenog pojašnjenja ili komentara ukoliko sam uvidio da je to potrebno. Nastojao sam da ne budem preopsiran, a onaj ko bude podrobnije iščitavao navedena djela, naći će u njima još interesantnih pojedinosti vezanih za ovu temu. Stoga sam na kraju knjige za sve citirano naveo dostupne linkove putem kojih onaj koji želi da nešto provjeri ili dodatno istraži, to može lako i da uradi.

Na kraju, želim naglasiti da su samo riječi Allaha i njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, potpune i ne trebaju im nikakve promjene, dok su riječi ljudi ili bliže istini ili dalje od nje. Stoga sve greške u ovom djelu dokaz su ljudske nesavršenosti, a islam je čist od toga.

*Autor, u Bijelom Polju, Ramazan 1435. / juni-juli, 2014.
god.*

Alen Maler

(*Allen S. Maller*)

Američki reformski rabin. Godine 1967. postao je duhovni vođa Temple Akiba, zajednice reformskih jevreja. Alen Maler diplomirao je na Univerzitetu UCLA, te na jevrejskom Union Collegu. Predavao je na Gratz Collegu u Filadelfiji, Union Collegu, Judaism Univerzitetu i Univerzitetu Loyola Marymount u Los Angelesu. Alen Maler je bivši predsjednik Southern California Association reformskih rabina, a sada je predsjednik National Jewish Hospitality Committee. Na svojoj oficijelnoj web-stranici¹² predstavio je tekst: *A reform rabbi learns from prophet Muhammad* (Reformski rabin uči od poslanika Muhammeda), u kojem je, između ostalog, napisao:

„Božiji Poslanik jako je dobro poznat po njegovom osjećaju za pravdu da se Jevrej njemu mogao žaliti za sukob u kojem je napadnut od muslimana.”

¹² www.rabbimaller.com

Potom navodi:

„U sedmom stoljeću, kada je Muhammed širio islam, gotovo svi Jevreji Arabije i Bliskog istoka bili su ortodok-sni Jevreji. Da su Jevreji Medine bili otvoreniji za njegova učenja, reforma judaizma počela bi prije trinaest stoljeća, umjesto prije samo dva stoljeća. Kao rabin reformator, prvi put sam postao zainteresovan za islam kada sam ga studirao na Univerzitetu u Kaliforniji, Los Angelesu, prije pedeset godina. Nastavio sam svoje proučavanje islama i od tada, već neko vrijeme sebe smatram reformskim rabinom i muslimanom jevrejem. Ja sam musliman jevrej, vjernik jevrej pokoran Božjoj volji, jer sam reformski rabin. Kao rabin, vjeran sam savezu koji je Bog sklopio s Abrahamom (Ibrahimom, alejhi selam) prvim muslimanom jevrejem, i ja prihvatom zapovijedi koje je Bog sklopio s narodom Izraela na Sinaju. Kao reformski rabin, vjerujem da jevrejske duhovne vođe trebaju mijenjati jevrejsku tradiciju kao što se društvene i historijske okolnosti mijenjaju i razvijaju.”

Zatim nastavlja:

„Musliman je onaj koji se pokorava Božjoj volji i vjeruje da je Bog poslao Muhammeta, Mojsija, Davida, Isusa, i mnoge druge poslanike mnogim narodima svijeta. Kao reformski rabin, vjerujem da je Muhammed bio poslanik poslan arapskom narodu, i vjerujem da je Kur'an istina za muslimane, kao što je Tora istina za Jevreje.”

O Kur'etu je napisao:

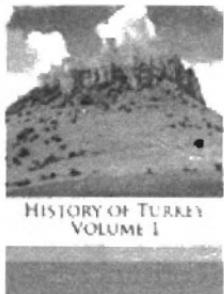
„Ja jako poštujem Kur'an kao srodnu objavu, datu na srodnom jeziku, potomcima srodnog naroda. Snažna podrš-

ka koju Kur'an daje vjerskoj slobodi lekcija je koja je prijeko potrebna vjerskim fundamentalistima svih religija u svijetu danas. Nadalje, sljedbenici svih religija trebali bi uvijek ponavljati ovo učenje Allahovog Poslanika: 'Poslanici su braća u vjeri, imaju različite majke, ali je njihova vjera jedna.'

Zaključuje kazavši:

„Riječi, obredi, običaji, i specifični aspekti etike i morala mogu se razlikovati, ali svrha života i ljubav u skladu s Allahovom voljom ostaje ista.”¹³

Alfons de Lamartin

(*Alfons de Lamarten, 1790–1869*)

Francuski pisac, pjesnik i političar. Bio je jedan od rijetkih Francuza koji je svoj književni dar kombinovao s politikom. Radio je za francusku diplomaciju u Italiji od 1825. do 1828. godine. Član Francuske akademije nauka postao je 1829. godine. Bio je ministar vanjskih poslova od dvadeset četvrtog februara 1848. do jedanaestog maja 1848.

¹³ Autorski tekst: [http://www.rabbimaller.com/judaism-and-islam/
what-a-reform-rabbi-learns-from-muhammad](http://www.rabbimaller.com/judaism-and-islam/what-a-reform-rabbi-learns-from-muhammad)

god. Na prvim ikada održanim predsjedničkim izborima u Francuskoj, desetog decembra 1848. godine, Lamartin je bio jedan od šest predsjedničkih kandidata. U svom djelu *Histoire de la Turquie* (Historija Turske, 1854.), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Ukoliko su: veličina cilja, sićušnost sredstava i zapanjujući rezultati, tri kriterija ljudskog genija, ko bi se mogao usuditi da uporedi bilo kog velikog čovjeka u historiji s Muhammedom? Znameniti ljudi izradjivali su oružje, uspostavljali zakone i osnivali carstva, a ubirali su samo materijalne, prolazne moći, koje su se često raspadale pred njihovim očima. Ovaj čovjek (Muhammed) nije vodio samo vojske, zakone, carstva, narode i dinastije, već je predvodio milione ljudi, što je u to vrijeme činilo trećinu svijeta. Uz sve to, on je presudio kipovima i praznovjerju, te pogrešnim vjerovanjima, mislima i uvjerenjima. On je sve utemeljio na knjizi, od koje je svako slovo postalo zakon, duhovna nacionalnost koja obuhvata narode i rase svakog jezika, a on (Muhammed) utisnut je kao neizbrisivi uzor ove muslimanske nacionalnosti, mržnje prema lažnim bogovima, i ljubavi prema Jednom, pravom Bogu.”¹⁴

Zatim navodi:

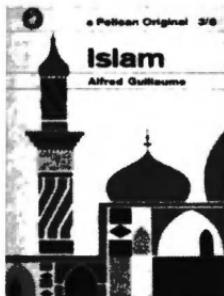
„Njegova strpljivost u pobjedi, njegova ambicija koja je u cijelosti posvećena jednoj ideji, njegove beskrajne molitve, njegove mistične objave koje je dobijao od Boga, njegova smrt i trijumf nakon smrti – sve to potvrđuje da on nije bio varalica, i ni na koji način nije težio za carstvom, već sve

¹⁴ A. De Lamartine, History of Turkey, Tom I, New York : D. Appleton & Company, 1855. str. 154.

jasno ukazuje da mu je data moć da uspostavi vjeru. A ova vjera ima dva principa: jednoća Boga, i svojstva Božija; prvi govori šta je Bog, a drugi šta nije Bog. Prvi princip presudio je lažnim bogovima mačem, a drugi princip zahtijeva učvršćivanje uvjerenja riječima.

Filozof, govornik, poslanik, zakonodavac, ratnik, osvajač idejama, obnovitelj racionalnih vjerovanja, bez kulta slika, osnivač dvadeset zemaljskih carstava i jednog duhovnog carstva, to je Muhammed. S obzirom na sve standarde po kojima se može mjeriti ljudska veličina, želimo pitati: 'Da li postoji bilo koji čovjek veći od njega?'¹⁵

Alfred Gulam

(Alfred Guillaume, 1888–1966)

Britanski orijentalista, arabista i teolog. Studirao je teologiju i orijentalne jezike na Univerzitetu Oxford. Bio je profesor arapskog jezika i šef Odsjeka za Bliski i Srednji istok u školi za orijentalne i afričke studije na Univerzitetu u Londonu. Bio je gostujući profesor arapskog jezika

¹⁵ Isto, str. 155.

na Univerzitetu Princeton u Nju Džersiju. Tokom Drugog svjetskog rata, na poziv British Councila postaje gostujući profesor na Američkom Univerzitetu u Bejrutu. Univerzitet Istanbula izabrao ga je kao svog prvog stranog predavača kršćanske i islamske teologije. Napisao je više knjiga s islamskom tematikom, te preveo siru (životopis) Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, od Ibn Ishaqa na engleski jezik. A u svojoj knjizi *Islam*, o poslaniku Muhamedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Na samom početku treba istaći da je Muhammed bio jedna od najvećih ličnosti u historiji čije je nadmoćno ubjedjenje bilo da postoji samo jedan Bog i da treba postojati jedna zajednica vjernika. Njegova sposobnost kao državnika suočenog s problemima vanrednih složenosti zaista je zadivljujuća. Uz svu snagu vojske, policije, i državne službe, ni jedan Arapin nikada nije uspio da ujedini svoj narod, kao što je to on uradio.”¹⁶

O Kur'anu je napisao:

„Kur'an je jedno od svjetskih djela koje se ne može prevesti bez ozbiljnih gubitaka. On ima ritam neobične ljepote i ritam koji očarava uho. Mnogi arapski kršćani govore o njegovom stilu s velikim divljenjem, a većina arabista priznaje njegovu izvrsnost. On posjeduje kvalitet kojim uštukava kritike svojim slatkim i neponovljivim tonovima. Zaista, može se ustvrditi da u velikoj književnosti Arapa, niti u njihovoј poeziji niti prozi, ne postoji ništa što bi se moglo uporediti s njim.”¹⁷

¹⁶ Alfred Guillaume, Islam, Penguin Books, R. and R. Clark Ltd, Edinburgh, str 23.

¹⁷ Isto, str. 73–74.

Alfred V. Martin

GREAT
RELIGIOUS
TEACHERS OF
THE EAST
ALFRED W. A. FRIEDRICH WILHELM MARTIN

(*Alfred Wilhelm Martin, 1862–1933*)

Bio je engleski pisac, autor mnogih knjiga komparativne religije. U svojoj knjizi *Great religious teachers of the East* (Veliki vjerski učitelji Istoka), o islamu je napisao:

„Ova religija osnovana je u bez presedana kratkom roku od dvadeset godina, i za razliku od mnogih drugih religija, bez podrške i pokroviteljstva bilo kojeg kralja.”¹⁸

Praveći komparaciju između kršćanske i islamske civilizacije, napisao je:

„Tokom tih vjekova crkvenog despotizma, kada je kršćanska crkva potisnula sve intelektualne aktivnosti, osim onih koje su teološke, uzrokujući da oni koji reprodukuju, zamijene genije koji pronalaze, muslimani su učinili sve što je u njihovoј moći da podstaknu i stimulišu istraživanja u svakoj oblasti ljudskog traganja. Niti jedan srednjovjekovni papa ili biskup nikada nije poslao zahvalnicu misliocu za naučno otkriće, ali šejhul-islam, poslao je čestitke sa željama blagoslova od Allaha Al-Hasanu, za njegovo otkriće fundamentalnog zakona u optici. Kada je London

¹⁸ Alfred W. Martin, *Great religious teachers of the East*, The Macmillan Company, New York 1911. str. 226.

bio grad jazbina i smrada, tako da niko nije mogao disati njegov zagađeni vazduh bez posljedica, Kordoba je bila čuvena po svojoj čistoći i ljepoti njenih ulica i trgova. Mi danas ukrašavamo naše zidove i podove tkaninama koje su nas muslimani naučili da tkamo. Mi uveseljavamo naša čula mirisima koje su nas oni naučili da pravimo, učimo djecu algebru i višu matematiku koju su oni podučavali.

Činilo mi se suštinski važno za formiranje pravednog i pravilnog razumijevanja Muhammeda i njegovog rada, da se naprave ovi preliminarni navodi, najviše zbog toga što je još uvijek rasprostranjeno mišljenje da je dug na strani muslimana, to jest, da oni duguju civilizacijskom djelovanju kršćanstva njihov postepeni izlazak iz poluvarvarizma! A možemo li sebi dozvoliti da zaboravimo koliko bi bila drugačija kršćanska civilizacija, da nije bilo dobrotvorne posvećenosti kulturi srednjovjekovnih muslimana?”¹⁹

O poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Mnogo puta Muhammed je optuživan da je zagovarao poligamiju i ropstvo. Ali, da li su njegovi kritičari zastali da razmislike da su te pojave postojale vijekovima prije njega i da je on učinio sve što je mogao kako bi poboljšao stanje robova i položaj žena. Iz nekoliko kur’anskih sura saznajemo da se naređuje ljubazno postupanje prema robovima, a čin njihovog oslobođanja navodi se kao djelo za koje će robovlasnik biti obilato nagrađen u raju (Džennetu).”²⁰

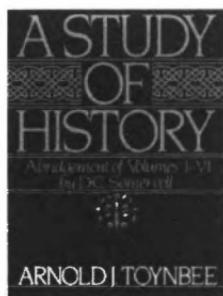
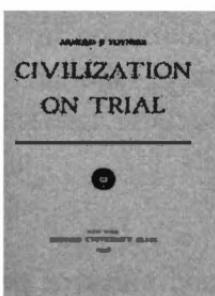
Zatim dodaje:

¹⁹ Isto, str. 230– 231.

²⁰ Isto, str. 263.

„Ne postoji ništa u historiji religija što je značajnije od načina na koji je Muhammed ugradio svoje transformirajuće ideje u postojeći društveni sistem Arabije. Mora se reći da je njegova zasluga podizanje na viši stepen života zajednice njegovog vremena i mjesta; postigao je ono što ni judaizam ni kršćanstvo nisu mogli postići u srednjovjekovnoj Arabiji. Čak, još više, u ispunjenju tog civilizacijskog posla Muhammed je pružio neprocjenjivu uslugu, ne samo Arabiji, nego i čitavom svijetu.”²¹

A.J. Tojnbi

(Arnold Joseph Toynbee, 1889–1975)

Bio je britanski historičar, filozof historije i sociolog. Profesor Međunarodne historije na London School of Economics, i na University of London. Bio je pobornik teorije društvenih ciklusa i autor je monumentalnog djela *A Study of History* (Istraživanje historije). Arnold Džozef Tojnbi studirao je historiju u Vinčesteru i u Hajdelbergu, kao i na Oksfordu, a zatim je radio za Ministarstvo vanjskih poslova kao stručni savjetnik, naročito za vrijeme oba svjetska

²¹ Isto, str. 264.

rata. U razdoblju od 1918. do 1950. godine, bio je vodeći britanski konsultant vlade za međunarodne odnose, posebno u pogledu Bliskog istoka. Godine 1919. bio je delegat na Pariškoj mirovnoj konferenciji, a zatim je bio profesor na Univerzitetu u Londonu. Od 1924. godine bio je profesor Međunarodne historije na Londonskoj školi ekonomike (engl. LSE), a osim toga, u razdoblju od 1925. do 1956. godine, vršio je funkciju direktora Kraljevskog instituta za međunarodne poslove. U svom djelu *A study of history* (Istraživanje historije) o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Prema tome, Muhammedova politička aktivnost ističe se kao faktor od prvorazrednog historijskog značaja u historiji civilizacija; i ona je također značajna kao fenomen Muhammedove lične karijere, zato što ovu karijeru čini izuzetkom od pravila...”²²

Zatim navodi:

„Da li je Muhammed vulgarni prevarant koji se predstavljao kao poslanik a imao ambiciju za tron od samog početka? Ova je kleveta definitivno pobijena podacima iz Muhammedovog života tokom trinaest godina, između njegovog prvog objavlјivanja svoje poslaničke misije u Mekki oko 609. godine, i njegovog preseljenja iz Mekke u Medinu 622. godine.”²³

U svom djelu *Civilization on Trial* (Civilizacija na sudu), o islamu je napisao:

²² Arnold J. Toynbee, *A study of history*, Volume III, London, Oxford University Press, 1956. str. 466.

²³ Isto, str. 468.

„Možemo, međutim, uočiti određene principe islama koji, ukoliko bi se primijenili na društveni život novih svjetskih masa, mogu imati bitne spasonosne efekte na velika društva u bližoj budućnosti. Dva upadljiva izvora opasnosti – jedan psihološki i drugi materijalni – oba prisutna kod sadašnjih svjetskih masa, s dominantnom osnovom u našem modernom zapadnom društvu, a to su rasna podvojenost i alkohol; i u borbi sa svakim od tih zala islamski duh ima rješenje koje bi moglo rezultirati, ako bi bilo prihvaćeno, visokim moralnim i društvenim vrijednostima.

Prestanak rasne podvojenosti, kao što je to među muslimanima, jedan je od izuzetnih uspjeha islama, a u savremenom svijetu postoji ogromna potreba za širenjem ove islamske vrline.”²⁴

²⁴ Arnold J. Toynbee, Civilization on Trial, London, Oxford University Press, 1957. str. 205.

Ana Bizant

(Annie Besant, 1847–1933)

Bila je istaknuti britanski socijalista, teozof, aktivista za ženska prava, pisac i govornik. Bila je pristalica Irske i Indijske samouprave. Godine 1898. Ana Bizant pomogla je da se uspostavi Central Hindu College. Godine 1907. postala je predsjednik Teozofskog društva, čije je internacionalno sjedište bilo Adyar, Madras (danas Chennai) u Indiji. Ona je također bila politički aktivna u Indiji, pridruživši se Indijskom Nacionalnom Kongresu,²⁵ a 1917. godine izabrana je za predsjednicu spomenutog Kongresa. Besant Hill škola u Ojai, Kalifornija, dobila je ime u čast Ane Bizant. U svom djelu *The Life and Teaching of Muhammad* (Muhamedov život i učenje), o poslaniku Muhammedu, sallallahu elejhi ve sellem, napisala je:

„Nemoguće je da bilo ko, ko proučava život i lik velikog Poslanika Arabije, ko zna kako je podučavao i kako je živio, osjeti bilo šta osim poštovanje prema moćnom Poslaniku, jednom od velikih glasnika Uzvišenog. Iako ču u

²⁵ Indijski Nacionalni Kongres jedna je od dvije glavne savremene političke stranke u Indiji.

sklopu onoga što želim ispričati, možda izložiti i nešto što je mnogima poznato, svaki put kad čitam nešto u vezi s tim, iznova osjetim novo divljenje i dodatno poštovanje prema tom moćnom arapskom učitelju.”²⁶

Zatim dodaje:

„Čovjek koji je mogao izgraditi tako intenzivnu pobožnost, čovjek koji je slijeden sa tako velikom ljubavi, koji je bio u takvom okruženju kao što sam opisala, morao je biti nadahnut od strane Boga, istinski Poslanik koji je posлан ljudima. I naći ćete da je živio onako kako je naučavao, naći ćete da se on nikada nije svetio neprijatelju. U danima ratovanja umjesto ubijanja ratnih zarobljenika, kakva je bila brutalna praksa tog vremena, on im je poklanjao ne samo život, nego su im njegovi sljedbenici davali sav hljeb koji su imali, a za sebe ostavljali samo datule. Toliko su bili inspirisani učenjima Poslanika jer su shvatali da su bili licem u lice sa jednim od najvećih ljudi u historiji, koga bi trebali svi ljudi uvažavati, bez obzira bili oni njegovi sljedbenici ili ne.”²⁷

Još kaže:

„Postoji jedna priča koju želim podijeliti sa vama, jer to pokazuje da je gospodin Muhammed imao smisao za humor. Spavao je jedan dan pod palmom, pa kada se iznenada probudio, ugledao je neprijatelja kako stoji ispred njega sa isukanim mačem. Tada ga je čovjek (neprijatelj) upitao:

‘Ko je tu sad da te spasi?’

²⁶ Annie Besant, *The Life and Teachings of Muhammad*, Theosophical Publishing House, Adyar, Chennai [Madras] India, 1932. str. 3.

²⁷ Isto, str. 4

‘Bog će me spasiti’, odgovorio je Muhammed.

Tada je neprijatelju ispašao mač, Muhammed ga je uzeo i upitao ga:

‘Ko je tu sad da tebe spasi?’

‘Niko’, odgovorio je neprijatelj.

Onda je Poslanik predao mač neprijatelju i rekao:

‘Onda nauči od mene da budeš milostiv.’

Dakle, vidimo da je bio neustrašiv u svakom trenutku, jer je znao da nikada nije bio sam.”²⁸

O islamu je napisala:

„Možda nijedna vjera nije više pogrešno shvaćena od onih koji je ne slijede, nego što je to islam. U Evropi, na primjer, nalazimo duboko ukorijenjene predrasude prema islamu koje se temelje na nepoznavanju onoga što im se ne sviđa. Tako da je dužnost sljedbenika islama da prošire civilizovanim svijetom znanje o tome šta znači islam, da prošire njegov duh i poruku. Oni bi trebali širiti znanje o učenju velikog Poslanika, i ne dopustiti da neznanje sužava granice njegovog učenja. Islam je pogrešno shvaćen zbog neznanja.”²⁹

O položaju žene u islamu, napisala je:

„Često mislim kako je žena slobodnija u islamu nego u kršćanstvu. Žena je više zaštićena u islamu nego u vjeri koja

²⁸ Isto, str. 6,7.

²⁹ Isto, str. 11.

propovijeda monogamiju.³⁰ U Kur'anu su prava žene pravednija i liberalnija. Tek u posljednjih dvadeset godina kršćanska je Engleska priznala ženi pravo na imovinu, dok joj islam daje ovo pravo oduvijek. Kur'an kaže: 'Budite ljubazni prema svojim ženama, a ukoliko postoji svađa, tražite pomirenje prije razvoda.' Period od razvoda namjerno se produžava tako da strane mogu doći do boljeg razumijevanja u tom intervalu. Zakon muslimana u svom odnosu prema ženama jeste model za evropsko pravo."³¹

Anđelika Nojvirt

(*Angelika Neuwirth, rođena je 1943. god.*)

Njemačka naučnica i univerzitetski profesor, predsjedavajuća katedre za Arapske studije na berlinskom Freien Univerzitetu. Od 1977. do 1983. godine, radila je kao gostujući profesor na Univerzitetu Jordana u Amanu. Od 1994. do 1999. godine bila je direktor Njemačkog orijentalnog in-

³⁰ Prema svešteniku Eugenu Hilmanu, "Nigdje u Novom zavjetu ne postoji izričita naredba da brak treba biti monogaman, niti postoji neka izričita naredba koja zabranjuje višeženstvo." Dok u Starom Zavjetu, nalazimo da su se Abraham, Jakov, David, Solomon i drugi ženili sa po više žena.

³¹ Isto, str. 13.

stituta u Bejrutu i Istanbulu. Član je Nacionalne akademije nauka Leopoldina. 2011. godine imenovana je za počasnog inostranog člana Američke akademije nauka i umjetnosti. Dobitnik je brojnih naučnih nagrada i priznanja, a 2013. godine dobila je Sigmund Freud nagradu za Naučnu prozu, za svoje istraživanje Kur`ana. U intervjuu za njemački list "MiGAZIN", o svojoj knjizi *Der Koran als Text der Spätantike. Ein europäischer Zugang* (Kur'an kao tekst kasne antike. Evropski pristup), o islamu je između ostalog izjavila:

„Tvrđnja da islamu nedostaje prosvjetiteljstva je zastarjela fraza. Ponos prosvjetiteljstvom, iako je takav ponos do nekle izumro – i dalje navodi ljude da vjeruju da je zapadna kultura daleko ispred islama.“

Potom je izjavila:

„Dugo vremena, islamska kultura znanja bila je daleko superiornija od one na zapadu ili izvan islamskog svijeta uopće. To nije bio samo rezultat činjenice da je islamska kultura bila naprednija u medijskom pogledu.

Naprimjer, papir se proizvodio u islamskom svijetu još od davnog osmog vijeka. Ovo je pak omogućilo širenje ogromne količine tekstova, što definitivno nije bio slučaj na zapadu u to vrijeme. Bez sumnje, više od stotinu puta arapski su tekstovi više bili u opticaju u toku tog vremena nego što je to bio slučaj na zapadu. Sve do petnaestog vijeka, ljudi su se na zapadu oslanjali na pergament koji je bio jako skup i do koga je bilo teško doći.“

O Kur'anu je izjavila:

„Ovdje posebno, Kur'an je napravio revolucionarni isko-

rak naprijed: on stavlja, pred Bogom, na isti nivo ženu kao i muškarca. To je zaista jedinstveno za to razdoblje. Oba spola će se na isti način tretirati na Posljednjem суду. To može izgledati nevažnim danas, ali nije. U to vrijeme jednakost između muškaraca i žena bila je potpuno nezamisliva. Postojale su čak i rasprave da li je žena uopće imala dušu.³² Žene su smatrane veoma nebitnim i njihov pravni status u mnogim predislamskim društvima bio je izuzetno nepovoljan. Kur'an također stavlja žene u rang s muškarcima u važnim svjetovnim stvarima: dobine su prava, pa čak i pravo na nasljeđivanje. Drugim riječima, žene nisu pravno nebitne."

O Kur'antu je još izjavila:

„Ono što Kur'an čini jedinstvenim jeste njegova kompleksnost, višeslojnosc, i činjenica da govori na različitim nivoima. Na jednoj strani je, naravno, njegova ogromna estetska privlačnost. Međutim, on je također, jako atraktivan i u retoričkom smislu ili u smislu njegove snage ubjedivanja. Iako bi postojala mogućnost da u kratkom novinskom članku sumiramo neke informacije o Kur'antu, učinak ne bi bio isti. To je zaista čarolija putem govora. Sam govor Kur'an je pohvalio kao najviši dar koji je čovječanstvo dobilo od Boga. Svakako je to u vezi sa znanjem. Govor je sredstvo za postizanje znanja. To je na kraju i razlog zašto нико не би smio себи dopustiti да, povrh svega ostalog, optuži islamsku kulturu да zazire од znanja. Cijeli Kur'an, у суštini hvali znanje, znanje koje je izraženo riječima. Kur'an je morao donijeti nešto novo; uostalom, on je дошао у svijet toliko

³² Stiven Rozen, u svojoj knjizi *Hrana za duh* na str. 48. fusnota br. 10. navodi da je Crkveni sinod u Makonu 585. godine ponajviše sazvan kako bi se odlučilo da li žene imaju dušu ili ne!

stotina godina nakon posljednjeg i prethodnog svetog pisma – oko petsto godina nakon Novog Zavjeta. S jedne strane, rekla bih da Kur'an insistira da je znanje veoma važan dio ljudskog života, ali i vjerskog života ljudi. Naprimjer, ovo nije značajno u Novom Zavjetu. Novi Zavjet fokusira se na druge stvari, baš kao i Tora, Stari Zavjet, drugim riječima jevrejska Biblija. Usredsređenost na znanje nesumnjivo je nešto novo, nešto čega ranije nije bilo. Ovo je povezano s njegovim nastankom krajem antičkog perioda, u vrijeme kada su ljudi jednostavno bili spremni da daju prioritet znanju. Šta više, još jedna novost jeste da univerzalnost poruke, poruke koja je sada poslata svim ljudima, igra glavnu ulogu u Kur'antu.”³³

Artur Glun Lenard

(Arthur Glyn Leonard, 1856–1909)

Bio je irski etnograf, historičar i pisac. U svom djelu *Islam, Her Moral and Spiritual Values* (Islam, njegove moralne i duhovne vrijednosti), o Kur'antu je napisao:

³³ Angelika Neuwirth, MiGAZIN, Interview von: Anna Alvi & Alia Hübsch, 21. Novembar 2013.

„Ako se knjiga ocjenjuje po rezultatima dejstva koje je imala na sve ono najdublje i najbolje u ljudskoj prirodi, onda Kur'an mora obavezno zauzeti visoko mjesto kao jedno od najvećih svjetskih djela.”³⁴

O poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Ako je ikada čovjek na ovoj Zemlji spoznao Boga, ako je ikada čovjek posvetio svoj život služenju Bogu sa dobrom i velikim motivima, sigurno je da je Poslanik Arabije taj čovjek. Da je u cjelini i u pravom smislu te riječi bio razuman, najbolje se vidi po rezultatu koji postiže njegovo djelo.”³⁵

Potom je napisao:

„Muhammed nije puki duhovnik i nije vremenska lutlica, već jedna suštinski iskrena i ozbiljna duša za sve godine i epohe. Ne samo veliki čovjek, već jedan od najvećih i najvjernijih ljudi koje je čovječanstvo ikada imalo. Velik, ne samo kao poslanik, već i kao rodoljub i državnik: duhovni graditelj koji je izgradio veliku naciju, veliko carstvo, čak i više od toga – veliku vjeru. Bio je vjeran sebi, svom narodu, a prije svega svom Bogu. Konačno, uvažavajući prostorna ograničenja, nastojao sam, koliko je u mojoj moći, da proniknem do srži svega dobrog i velikog u besmrtnom radu ovog predvodnika ljudi koji je bio tako dobar i tako veliki u svakom smislu.”³⁶

Zatim navodi:

³⁴ Major Arthur Glyn Leonard, Islam, Her Moral and Spiritual Values, London, Lucas and Co, 1909. Str. 105 – 106.

³⁵ Isto, str. 18–19.

³⁶ Isto, str. 21–22.

„Gledajući njega i njegov rad iz svakog aspekta, Muhammed nije bio samo herojski poslanik. On je bio mnogo više. Kralj i vođa naroda. Njihov vladar i sudija.”³⁷

Zaključuje kazavši:

„Muhammed je bio genije, duh koji je udahnuo Arapima kroz dušu islama, uzvisio ih je. To ih je podiglo iz letargije i niskog nivoa plemenske stagnacije do prepoznatljivog jedinstva i carstva. Razloge toga nalazimo u uzvišenosti Muhammedovog propovijedanja. Jednostavnost, umjerenošć i čistoća koje je usadio u vjernost svojih sljedbenika djelovale su na njihove moralne i intelektualne vrijednosti poput magnetizma istinske inspiracije.”³⁸

Artur J. Arberi

(Arthur John Arberry, 1905–1969)

Bio je ugledni britanski orijentalista te profesor arapskog i perzijskog jezika. Predavao je arapski jezik na Kembridž Univerzitetu. Jedno vrijeme radio je kao rukovodilac katedre na Kairo Univerzitetu u Egiptu. Godine 1955. preveo

³⁷ Isto, str. 108–109.

³⁸ Isto, str. 122–123.

je Kur'an na engleski jezik, a u predgovoru svog prijevoda: *The Quran interpreted*, o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Ipak, Muhammedova karijera prekrasan je primjer snaže i života koji se nalazi u njemu, koji posjeduje silnu vjeru u Boga i nevidljivi svijet. Plemenitog i iskrenog karaktera on će uvijek biti smatrani kao jedan od onih koji su imali utjecaj na vjeru, moral, ali i cijeli zemaljski život svojih bližnjih, što niti jedan stvarno veliki čovjek nije uradio ili pokušao uraditi, i kao jedan od onih čija će nastojanja da propagira veliku istinu uspjeti.”³⁹

O Kur'antu je napisao:

„Knjiga koja je ovdje prevedena, prevedena je gotovo doslovno, i svaki napor napravljen je kako bi se odabrao odgovarajući jezik. Ali, rezultat nije Slavni Kur'an, ta neponovljiva simfonija, čiji sami zvuci tjeraju čovjeka na plač i zanos. Ovo je samo pokušaj da se predstavi značenje Kur'ana i prenese nešto od njegovog šarma na engleski jezik. To nikada ne može uzeti mjesto Kur'ana na arapskom, niti ima namjere da se to učini.”⁴⁰

Potom je napisao:

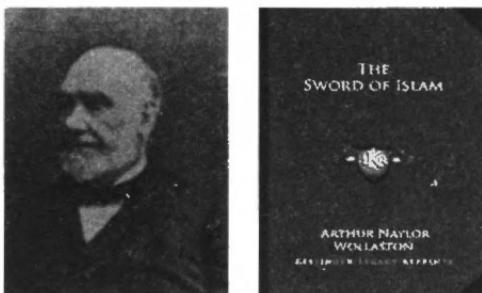
„Ukratko, retorika i ritam Kur'ana na arapskom toliko su karakteristični, tako moćni, tako jako emotivni, da bilo koja verzija (prijevoda), blijeda je kopija blistavog sjaja originala. Nikada nije bilo istinitije nego u slučaju prevodenja Kur'ana – da je *traduttore traditore* (prevodilac izdajica). Moj glavni

³⁹ Arthur J. Arberry, *The Quran interpreted*, preface, London, 1964. str. 7.

⁴⁰ Isto, str. 11.

motiv zbog kojeg sam ponudio ovu novu verziju prijevoda Knjige, koja je mnogo puta prevodjena, jeste to što je u pretvodnim prijevodima postojalo ozbiljnih, mada neuspješnih pokušaja, da se imitiraju oni retorički i ritmički stilovi koji su slava i uzvišenost Kur'ana.”⁴¹

Artur N. Volastion

(Sir Arthur Naylor Wollaston, 1842–1922)

Englez, bio je Vitez Zapovjednik Reda Indijskog Carstva. U dobi od šesnaest godina poslan je u Indiju, gdje je i proveo svoju karijeru. Bio je sekretar Indijskog Arhiva. Veliki autoritet indijskog i perzijskog jezika. Godine 1882. napisao je Englesko-perzijski rječnik. U svojoj knjizi *The Sword Of Islam* (Mač islama), o Poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Između Crvenog mora i Perzijskog zaliva, leži trokutasti prostor, sušan i gotovo bez vode, osim kada se povremeno pojave poplave koje daju svježinu i naprave šarmantne oaze u pustinji. Divlja, pusta, sumorna i monotona pješčana regija Arabije, darovala je i nekoliko karakteristika vrijednih

⁴¹ Isto, str. 13–14.

pažnje; ipak ova zemlja, neprivlačna po svojoj prirodi, tako nezanimljiva po svojim karakteristikama, odigrala je veoma bitnu ulogu u svjetskoj historiji, pa zbog toga može zadobiti visoku počast i odliku kao mjesto rođenja Poslanika islama – genija koji može biti presudan budućim naraštajima s obzirom na njegovu misiju koja je imala puno jači utjecaj na sudbinu ljudskog roda od bilo kojeg drugog odabranog sina Ademovog koji je ostavio svoje otiske na pijesku vremena.”⁴²

O obredima hadždža i molitvi muslimana, napisao je:

„Kada zaista vidimo, kao u slučaju obreda hadždža, da zbog savjesti, utjecajni i moći napuste sav luksuz života kako bi prošli kroz teškoće, probleme i opasnosti putovanja u svete arapske gradove, zar to nije upečatljivo svjedočanstvo moći učenja Kur’ana koja vuče naprijed svom dužinom i širinom nastanjenog dijela svijeta?! To je vjera čije doktrine slijede milioni i milioni ljudi. Zar ne bi trebala takva iskrenost, revnost, i moramo dodati takva pobožnost, postidjeti srcem slabu pobožnost kršćana? (...) Zar molitva svakog sljedbenika u džamiji Mekke, kada moli za pomoć i traži da se spriječi srdžba Stvoritelja u koga je hadžija povjerovao, ne izgleda kao da odjekuje nebeskim svodom dajući ponudu ravnodušnom i bezvoljnou kršćanskou narodu da slijede primjer zalaganja kakvo muslimansko obožavanje (ibadet) pruža? Možemo li mi, jedan i svi, pognuti glavu u poniznoj pokornosti, kao da nam glas savjesti izriče riječi nježne opomene: ‘Idi i uradi isto’?!”⁴³

⁴² Arthur N. Wollaston, C.I.E., The Sword Of Islam ,John Murray, London 1905. str. 1.

⁴³ Isto, str. 505–506.

A.S. Puškin

(*Aleksandar Sergejevič Puškin, 1799–1837*)

Bio je ruski književnik. Mnogi ga smatraju za najboljeg ruskog pjesnika i oca moderne ruske književnosti. Također, on se smatra utemeljiteljem savremenog književnog ruskog jezika. Pradjet po majci mu bio je Afrikanac, Ibrahim Petrovič Hanibal, koji je postao pitomac Petra I, a zatim vojni inžinjer i general. „Puškinova djela doprinijela su značajnom povećanju interesa za Kur'an u najširem krugu ruskih čitalaca.”⁴⁴ Puškin je napisao pjesmu Пророк (Poslanik), inspirisanu poslanikom Muhammedom, sallallahu alejhi ve sellem, a 1824. godine napisao je pjesmu Подражаний Корану, (Predstavljanje Ku'rana), u kojoj je napisao:

„Uzmi hrabrost onda, a prezri obmanu
Radosno pratite puteve pravednosti
Voli siročad i moj Kur'an
Drhteći stvorenja plaču.”⁴⁵

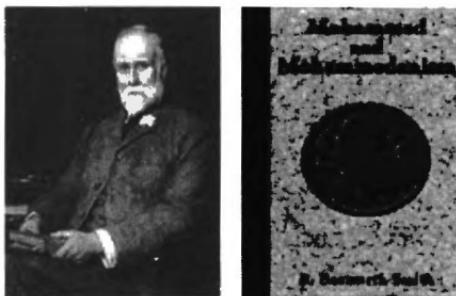
⁴⁴ http://ru.wikipedia.org/wiki/Переводы_Корана_на_русский_язык

⁴⁵ A. S. Puškin, „Подражания Корану“, dio I strofe, štampano u kolekciji 1826. god.

Zatim je napisao:

*„Molite se stvoritelju, on je moćan
On vlada vjetrom u sparnom danu
Na nebo oblake šalje;
Daje tlu šumsku sjen.
On je miljenik, on je Muhammed,
Otvorio je sjajni Kur'an
Da se okrenemo i mi ka svjetlu
I neka padne s očiju magla.”⁴⁶*

· Bosvort Smit

(Reginald Bosworth Smith, 1839-1908)

Bio je engleski pisac, profesor na Oksford Univerzitetu. Bio je član Biskupijskog Salisbury sinoda, i član Crkvenog vijeća u Westminsteru. Godine 1874. održao je četiri predavanja u Londonskom Royal Institutu o Poslaniku Muhammedu i islamu, na kojima je vješto branio karakter i učenje poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve

⁴⁶ Isto, dio V strofe

sellem, čime je izazvao brojne kontroverze. U svom djelu: *Mohammad and Mohammadanism* (Muhammed i islam), o pojavi islama napisao je slijedeće:

„Mnogoboštvo nestaje gotovo trenutno, vraćanje sa svojim pratećim zlima utihнуlo je, žrtvovanje ljudi postaje prošlost. Generalne moralne vrijednosti najviše su cijenjene, starosjedioci su prvi put počeli nositi urednu odjeću. Prljavština je zamijenjena čistoćom, gostoljubivost postaje vjerska dužnost, pijanstva, umjesto pravilo, postaju relativno riedak izuzetak.”⁴⁷

O poslaniku Muhammedu, salallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Bio je i cezar i papa u jednom; ali je bio papa bez papinskih pretenzija i cezar bez legija, bez stalne armije, bez tjelohranitelja, bez palače, bez fiksnih prihoda. Ako je ikada bilo koji čovjek imao pravo reći da je vladao božanskim pravom, onda je to Muhammed, jer je imao svu moć bez njenog obezbjeđenja instrumentima podrške.”⁴⁸

O Kur'antu je napisao:

„Po sudbini apsolutno jedinstven u historiji, Muhammed ima tri zasluge: osnivač jedne nacije, jedne imperije, i jedne vjere. Sam nepismen, jedva je bio u mogućnosti da čita i piše, a ipak je prenio knjigu koja je poema, kod zakona, knjiga zajedničke molitve i Bibliju u jednom, i poštovana je do danas od šestine cijelog ljudskog roda kao čudo či-

⁴⁷ Rev. Bosworth Smith, *Mohammad and Mohammadanism*, Smith, Elder & Co., London, 1874. str. 35–36.

⁴⁸ Isto, str. 235.

stoće stila, mudrosti i istine. To je bilo jedno čudo tvrdio je Muhammed, njegovim trajnim čudom ga je zvao, i to zaista jeste čudo.”⁴⁹

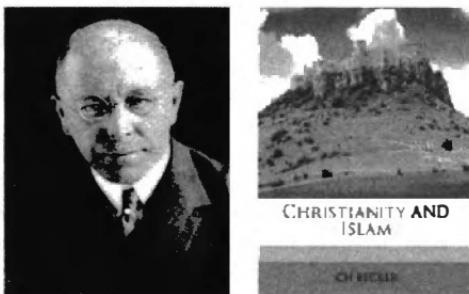
Zaključuje i navodi:

„Međutim, gledajući na okolnosti toga vremena, na neograničeno poštovanje njegovih sljedbenika i upoređujući njega s crkvenim ocima ili srednjevjekovnim svećima, po mom mišljenju, najčudesnija stvar u vezi s Muhammedom je da nikad nije tvrdio da ima moć da čini čuda. Šta god je rekao da može uraditi, njegovi učenici odmah bi ga vidjeli da to i radi. Oni nisu mogli pomoći pripisujući mu čudesna djela koja nikada nije uradio i koja je on uvijek negirao da može uraditi. Kakav još krunski dokaz njegove iskrenosti je potreban?! Muhammed je do kraja svog života za sebe tvrdio samo titulu s kojom je i počeo, za koju će se najveći filozofi i najvjerniji kršćani, usuđujem se da vjerujem, jednog dana složiti da mu pripada – da je Poslanik, pravi Poslanik Božiji.”⁵⁰

⁴⁹ Isto, str. 237.

⁵⁰ Isto, str. 237–238.

C.H. Becker

(*Carl Heinrich Becker, 1876–1933*)

Bio je njemački orijentalista, političar i univerzitetski profesor. Godine 1910. osnovao je "Der Islam", časopis za historiju i kulturu Bliskog istoka i bio njegov prvi urednik. Bio je pruski ministar kulture 1921. i od 1925. do 1930. godine. Smatra se glavnim reformatorom Univerziteta tadašnje Weimar republike. U svom djelu *Christianity and Islam* (Hrišćanstvo i Islam), o islamu i muslimanima napisao je:

„Krstaški ratovi, turski ratovi i velika ekspanzija Evrope, proširili su jaz između kršćanstva i islama. I dok je istok postepeno padao pod crkveni utjecaj, jaz je postajao dublji: teorija da su muslimanski osvajači i njihovi nasljednici inspirisani fanatičnom mržnjom prema kršćanstvu fikcija je koju su izmislili kršćani.”⁵¹

O poslaniku Muhammedu, sallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Nisu ništa manje zanimljiva saznanja do kojih se dolazi

⁵¹ C.H. Becker, Christianity and Islam, London and New York, Harper and brothers, 1909. str. 33.

istraživanjem razvoja islama. Ovdje možemo vidjeti njegov postupak razvoja u punom svjetlu historijske kritike. Vidimo običnog čovjeka Muhammeda, o kojem Kur'an izričito izjavljuje da on sam od sebe ne može izvoditi čuda. Ipak, on postepeno postaje čudotvorac i zaista najveći u svojoj poslaničkoj klasi. On izjavljuje da on nije ništa drugo do obični smrtnik, a postaje glavni vodič ljudi ka Bogu.”⁵²

Čarls R. Watson

(Watson, Charles Roger, 1873–1948)

Roden je u Kairu, kao sin presbitorijanskih misionara Margaret i Andrew Watson. Služio je kao pastor Prve ujedinjene Presbitorijanske crkve u St. Louisu između 1900. i 1902. godine. Osnivač je Američkog Univerziteta u Kairu. U svom djelu *What is this Moslem World* (*Šta je to muslimanski svijet*), o muslimanima je napisao:

„Može se smjelo ustvrditi da ne postoje ljudi na svijetu, koji daju utisak da su toliko religiozni kao muslimani. Cjelokupan njihov život prožet je sviješću o Bogu.”⁵³

⁵² Isto, str. 2–3.

⁵³ Charles R. Watson, *What is this Moslem World?*, London 1937. str. 38.

O islamu i poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„I što je još više, on (islam) započeo je osvajanja koja su bila kontinuirana više od osamstotin godina nakon njegovog pojavljivanja, tako da je zapljušnuo polovinu svijeta te je vjernicima u Allaha stavio na raspolaganje bogastva Rimskog carstva u Sjevernoj Africi, Bizantijskog carstva u Maloj Aziji, rijeke zlata španskog kraljevstva u Evropi, neslućenu raskoš i vlast nad velikim narodima raskoša i prestiža. To su pečat i dokaz Muhammedovog poslanstva i blagoslova i milosti Božije.”⁵⁴

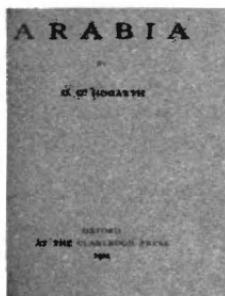
Zatim je napisao:

„Kao svjetski fenomen, takodje, islam zaslužuje naše najveće poštovanje koje moramo uzeti u obzir pri njegovoj procjeni. Kroz trinaest vijekova ova religija je ustrajala; bilo je perioda u historiji kada je izgledalo da će osvojiti cijelu Evropu, kada su njegovi centri nauke iznjedrili najpronidljivije mislioce svijeta. Stoga, ovo nije primitivan i neorganizovan vjerski pokret, već onaj koji ima organizovanu teologiju, definisane obrede, razvijenu civilizaciju, prepoznatljivu umjetnost i književnost; koji je formulisao zakone, sisteme sudske prakse, društvene standarde, političke smjernice. On je u svoje vrijeme upravljao velikim armijama, nadjačao zapadne sile, izgradio ogromna carstva, svoje učenje učinio dostupnim u svjetskim razmjerama. Najmanje što možemo uraditi je da mu pristupimo sa poštovanjem...”⁵⁵

⁵⁴ Isto, str. 59.

⁵⁵ Isto, str. 70–71.

David Džordž Hogart

(*David George Hogarth, 1862–1927*)

Bio je britanski arheolog i naučnik. Između 1887. i 1907. godine, Hogart se bavio iskopavanjima na Kipru, Kreti, Egiptu, Siriji, Melosu i Efesu (hram Artemide). Na otoku Kreti, on je iskopao Zakros, jedan od centara Minojske civilizacije. 1897. godine Hogart je imenovan za direktora Britanske škole u Atini. Od 1925. do svoje smrti 1927. godine, bio je predsjednik Kraljevskog geografskog društva. U svojoj knjizi *Arabia* (Arabija), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Njegovo (Muhammedovo) svakodnevno ponašanje ustanovilo je kanon kojeg se do današnjih dana milioni ljudi svjesno i do tančina pridržavaju. Nijedan čovjek, iz bilo kojeg dijela ljudskog roda, nije tako slijeden i oponašan do tančina kao primjer savršenog čovjeka. Slijedenje utemeljitelja kršćanstva nije u tolikoj mjeri prisutno u redovnom životu njegovih sljedbenika. Šta više, niti jedan utemeljitelj vjere nije ostavio toliko pojedinačnih uzoritosti kao muslimanski Poslanik.”⁵⁶

⁵⁶ D. G. Hogarth, *Arabia*, Clarendon Press, Oxford 1922. str. 52.

Dimitrij Smirnov

(Dimitrij Smirnov, rođen je 1951. godine)

Sveštenik – Protojerej Ruske pravoslavne crkve, poznati crkveni i društveni aktivista. Predsjednik Sinodskog odjela za odnose s oružanim snagama i agencijama za sproveđenje zakona. Starješina hrama Mitrofana Voronežskog i još sedam crkava u Moskvi i moskovskoj oblasti. Prorektor Pravoslavnog bogoslovskog instituta sv. Tihon, dekan fakulteta za kulturu Pravoslavne akademije. Dimitrij Smirnov se 30. septembra 2012. godine u svojoj crkvi prisutnima obratio rekavši:

„...Ti muslimani bliži su Hristu, nego ti kršteni vozači, koji možda ponekad idu u crkvu. Jer oni ne osjećaju nikakvu ljubav, niti imaju saosjećanja niti samilosti. Interesantno je, današnji muslimani znaju šta je lijepo pred Bogom, a današnji hrišćani to ne znaju. I ko je bliži Bogu? Zbog toga budućnost pripada muslimanima! Oni su budućnost! Oni će nastaniti zemlju! Zbog toga što današnji hrišćani ne žele sve to. Kada muslimani imaju svoja slavlja, ljudi se boje ići u te četvrti gdje nekoliko hiljada mladića sjede na koljenima i mole se Bogu. Gdje ste vi vidjeli toliko pravoslavaca da se mole Bogu? Nigdje i nikada!“⁵⁷

⁵⁷ Video: http://www.youtube.com/watch?v=_VjE_OyuKGI

Džared Dajmond

JARED DIAMOND

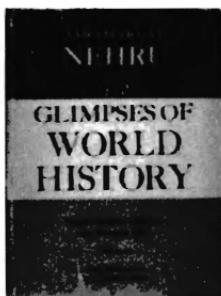
(*Jared Mason Diamond, rodjen je 1937. godine*)

Američki evolucioni biolog, fiziolog, biogeografi i publicist. Doktorirao je fiziologiju i biofiziku na Univerzitetu Kembridž. Dobitnik je američkog priznanja National Medal of Science 1999. godine. Dajmond govori engleski, francuski, grčki, španski, ruski, finski, jezik Nove Gvineje, novomelanzijski, indonezijski i italijanski jezik. Najpoznatiji njegov rad je Pulitzerom nagrađena knjiga *Guns, Germs, and Steel* (Oružje, klice i čelik), u kojoj je o islamu napisao:

„Srednjovjekovni islam tehnološki je napredan i otvoren za inovacije. On je postigao daleko veću stopu pismenosti u odnosu na savremenu Evropu; on je sačuvao naslijeđe klasične grčke civilizacije u tolikoj mjeri da mnoge klasične knjige koje su nam danas dostupne, dostupne su jedino preko prijevoda arapskih primjeraka; on je izumio vjetrenjače, plinske mlinove, trigonometriju, trokutna jedra i napravio veliki napredak u metalurgiji, mehaničkom i hemijskom inžinjerstvu i metodama navodnjavanja, uzeo je papir i barut iz Kine i donio ga u Evropu. Tehnološka dostignuća u srednjem vijeku većinom su se prenosila sa islama u Evropu, a ne iz Europe na islam kao što je to u današnjem vremenu.”⁵⁸

⁵⁸ Jared Diamond, *Guns, Germs, and Steel - The Fates of Human Societies*, 1997, str. 253.

Džawaharlal Nehru

(Jawaharlal Nehru, 1889–1964)

Bio je indijski državnik i političar. Nakon Gandija najznačajniji borac za oslobođenje Indije od kolonijalnog rostva. Završio je pravo u Velikoj Britaniji. Nakon povratka u Indiju, postao je saradnik Mahatme Gandija, a potom jedan od vođa pokreta za nezavisnost Indije. Osuđivan je i zatvoren od Britanaca više puta između 1921. i 1947. godine. Jedan je od čelnika Kongresne stranke u period od 1936. do 1937. godine. Godine 1946. postaje predsjednik prelazne vlade, a potom premijer Indije i ministar vanjskih poslova, od 1947. do 1964. godine. Govoreći o samopouzdanju Poslanika Muhammeda u sebe i svoju poslaničku misiju, Nehru je u knjizi *Glimpses of World History* (Svjetli trenuci svjetske historije), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alej-hi ve sellem, i islamu, napisao:

„U roku od sedam godina od njenog napuštanja, Muhammed se vratio u Mekku kao njen vladar. Čak i prije ovoga on je iz Medine poslao pisma kraljevima i vladarima svijeta s pozivom da priznaju jednog Boga i Njegovog Poslanika. Herakle, carigradski car, dobio ga je dok se još

bavio svojom kampanjom protiv Perzijanaca u Siriji; dobio ga je perzijski kralj, a govori se da ga je čak Tai Cung dobio u Kini. Vjerovatno su se ovi vladari i kraljevi pitali ko je ta njima nepoznata osoba koja se usudila da im zapovijedi! Iz slanja tih poruka možemo formirati sliku najvišeg mogućeg povjerenja u sebe i svoju misiju koju je Muhammed morao imati.

Ovo samopouzdanje i vjeru uspio je prenijeti svom narodu i inspirisati ih, tako da su ovi ljudi iz pustinje bez značajnijih posljedica uspjeli da osvoje pola poznatog svijeta. Samopouzdanje i vjera u sebe velika je stvar, a islam im je dao poruku bratstva i jednakosti svih muslimana. Tako je demokratija stavljena pred ljude.”⁵⁹

Džo Leig Simpson

(Dr Joe Leigh Simpson)

Američki profesor akušerstva i ginekologije, profesor molekularne i ljudske genetike na International University College of Medicine u Majamiju. Dr Simpson planetarno

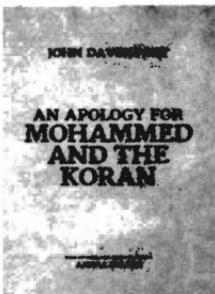
⁵⁹ Jawaharlal Nehru, Glimpses of World History, str. 144.

je priznat stručnjak za genetsku prenatalnu dijagnostiku i reproduktivnu genetiku, a njegova istraživanja u toj oblasti finansirana su od Nacionalnog Instituta Zdravlja SAD-a. Dobitnik je brojnih nagrada, uključujući javno priznanje Udruženja profesora akušerstva i ginekologije 1992. godine. Dr Simpson igrao je vodeću ulogu u mnogim stručnim organizacijama. Od 1993. i 1994. godine bio je predsjednik Američkog društva za reproduktivnu medicinu. Od 1994. do 1998. god. bio je predsjednik Međunarodnog društva za prenatalnu dijagnostiku, a 1998. i 1999. godine bio je predsjednik Društva za ginekološke pretrage. Od 2007. do 2009. god. bio je predsjednik American College of Medical Genetics, a od 2006. do 2009. godine bio je predsjednik Međunarodnog društva preimplantatske genetske dijagnostike. Od 2010. do 2013. god. bio je predsjednik Međunarodne federacije društava plodnosti (IFFS). Član je Instituta za medicinu (IOM) Nacionalne akademije nauka. Napisao je 15 knjiga i preko 700 članaka. Dr Simpson istraživao je hadise poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem i kur'anske tekstove koji govore o embriologiji i stvaranju čovjeka, zatim je tokom jedne naučne konferencije, dao slijedeće mišljenje:

„Po mom mišljenju, iz ovoga proizilazi da ne samo da ne postoji nesuglasje između genetike i religije, nego religija u stvari može predvoditi nauku dodajući objavu nekim tradicionalnim naučnim pristupima. U Kur'antu postoje tvrdnje koje su se pokazale tačnim stoljećima kasnije, što potvrđuje da je znanje iz Kur'ana došlo od Boga.”⁶⁰

⁶⁰ Video: http://www.youtube.com/watch?v=9aUqaaJ_7bk

Džon Davenport

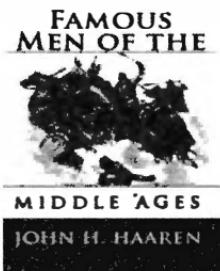
(John Davenport, 1789–1877)

Bio je engleski pisac i biograf. U svojoj knjizi *An Apology for Muhammed and the Koran* (Izvinjenje Muhammedu i Kur'anu), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Da li je moguće zamisliti, možemo pitati, da je čovjek koji je napravio tako velike i trajne reforme u svojoj zemlji, zamjenjujući ponižavajuće idolopoklonstvo u kojem su njegovi sunarodnici godinama bili, obožavanjem jedinog istinitog Boga, koji je ukinuo čedomorstvo, zabranio korištenje alkoholnih pića i igre na sreću (izvore moralne izopačenosti), koji je zabranio neograničenu poligamiju, da je takav čovjek bio puka varalica i da je njegov cijeli rad bio jedno obično licemjerstvo? Može li se zamisliti da je njegova božanska misija bila samo njegov izum, čijih je neistina bio svjestan? Ne, sigurno ništa drugo do stvarno ispravne namjere nije moglo držati Muhammeda tako ustrajnog, bez imalo kolebanja i dosljednog, uprkos svemu.”⁶¹

⁶¹ John Davenport, *An Apology for Muhammed and the Koran*, 1869. J. Davy & Sons, London, str. 139. i 140.

Džon Henri Haren

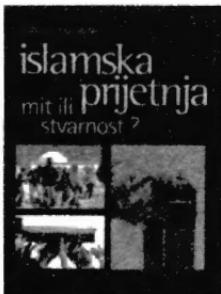
(John Henry Haaren, 1855–1916)

Bio je američki historičar i pedagog. Studirao je na Univerzitetu Columbia. Godine 1907. postao je združeni upravnik škola grada Nju Jorka. Bio je predsjednik Odsjeka za pedagogiju Brooklyn Instituta. Haaren Srednja škola na Menhetnu, u Nju Jorku, dobila je ime u njegovu čast. U svojoj knjizi: *Famous men of the Middle ages* (Znameniti ljudi Srednjeg vijeka), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Muhammed je bio veoma vjeran i iskren u cijelom svom radu. Uvijek je govorio istinu i nikada nije prekršio obećanje. Govorio bi: ‘ Dao sam svoje obećanje i moram ga održati.’ Postao je toliko dobro poznat u Mekki po svojoj iskrenosti i povjerenju da su mu ljudi dali ime El-Emin, što znači istinoljubivi.”⁶²

⁶² John H. Haaren, *Famous men of the Middle ages*, University publishing company, New York, 1904. str. 81.

Džon L. Espozito

(*John Louis Espozito, rođen je 1940. godine*)

Američki profesor religije i međunarodnih poslova na Univerzitetu Georgetown u Vašingtonu, direktor Prince Alwaleedom Centra za muslimansko-kršćanski dijalog. Član je vijeća od stotinu lidera svjetskog ekonomskog foruma, konsultant za islamska pitanja u američkom State Department-u i mnogim univerzitetima i medijskim kućama. Napisao je više knjiga s islamskom tematikom, a u svojoj knjizi: *The Islamic Threat: Myth or Reality?* (Islamska prijetnja: mit ili stvarnost?) koja je prevedena i na bosanski jezik, između ostalog je napisao:

„Zbog duge historije u kojoj je kršćanstvo često klevetalo Poslanika i vulgarno izopačavalo islam, kao i zbog novije historije u kojoj je islam često poistovjećivan s radikalizmom i terorizmom, neophodno je bar izvjesno razumijevanje islama prije nego što pređemo na historiju odnosa između Zapada i muslimanskog svijeta. Štaviše, određena obaviještenost o Kur'anu, poslaniku Muhammedu i ranom periodu ove religije nužna je za razumijevanje islama.“⁶³

⁶³ John L. Espozito, *Islamska prijetnja: mit ili stvarnost*, UIO „Selsebil“ Živinice, 2001. str. 54.

Zatim navodi:

„Kur'an i Poslanik Muhammed nude svete izvore i upute za razvoj vjere u prošlosti i sadašnjosti. Kao što su se za Muhammedovog života sljedbenici njemu obraćali, tako muslimani danas širom svijeta prihvataju objavu i Poslanikovo učenje kao putokaz u svojim životima.”⁶⁴

Potom dodaje:

„Kao Amos i Jeremija prije njega, Muhammed je bio glasnik koga je Bog poslao i koji je napao bezbožnost društva i pozvao svoje slušaoce da se pokaju i pokore Bogu jer je konačna presuda blizu: *'Reci: O, ljudi, ja sam tu da vas javno opomenem: one koji budu vjerovali i dobra djela činili čeka oprost i opskrba plemenita; a oni koji se budu trudili da dokaze Naše poreknu, uvjereni da će Nam umaći, bit će stanovnici džehennema.'* (Kur'an, prijevod značenja, 22:49-51)⁶⁵

Još navodi:

„Muhammed je pozvao zajednicu Mekke da se moli jednom istinitom Bogu i da napusti svoj politeistički kult i praksu. Muhammed je propovijedao povratak Ibrahimovoj vjeri – vjeri u jednog istinitog Boga, Tvorca, Čuvara i Sudiju univerzuma. Muhammed i Kur'an učili su da su ljudska bića odgovorna, da će im biti suđeno i da će za svoja djela biti vječno nagrađeni ili kažnjeni na Sudnjem danu. Islam je pozivao da se napusti staza bezvjjerja i vrati pravoj stazi ili Božijem zakonu. Ova konverzija označila je pripadnost zajednici posvećenoj obožavanju jednog istinitog Boga, izvršavanju Njegove volje i time stvaranju pravedne zajednice. Kur'an je osudio eksploraciju siromašnih,

⁶⁴ Isto, str. 56.

⁶⁵ Isto, str. 57.

siročadi i žena, zabranio korupciju, podvalu, prevaru, lažne ugovore u poslu, razmetanje bogatstvom i oholost; za klevetu, krađu, ubistva, upotrebu droge, kockanje i preljubu propisao je stroge kazne.”⁶⁶

Zatim kaže:

„Sto godina poslije smrti poslanika Muhammeda, njegovi nasljednici (halife) osnovali su carstvo veće od Rimskog carstva u njegovom zenitu. Šok koji su pretrpjeli međunarodni poredak, i posebno kršćanstvo, bio je ogroman. Izgledalo je nezamislivo da se arapska plemena mogu ujediniti, razliti van Arabije, savladati Bizantijsko (Istočno rimske) i Perzijsko (Sasanidsko) carstvo i na kraju stoljeća, stvoriti islamski hilafet koji se prostirao od sjeverne Afrike do Indije.”⁶⁷

Potom dodaje:

„Šireći svoju vladavinu i vjeru, muslimani su se pokazali velikim mučenicima i djelatnicima. Glavni urbani naučni centri, s огромним bibliotekama, nikli su u Kordobi, Palermu, Nišapuru, Kairu, Bagdadu, Damasku i Buhāri da zasjene Evropu utonulu u mračno doba. Raniji obrazac i smjer kretanja kulture bili su preokrenuti kad se Evropa, izlazeći iz mračnih stoljeća, okrenula muslimanskim naučnim centrima da povrati dobar dio svog izgubljenog naslijeda i uči na muslimanskim dostignućima u matematici, medicini i nauci.”⁶⁸

O serijatskom zakonu napisao je:

⁶⁶ Isto, str. 58.

⁶⁷ Isto, str. 62.

⁶⁸ John L. Esposito, Islamska prijetnja: mit ili stvarnost, UIO „Seljebil“ Živinice, 2001. str. 65–66.

„Islamski zakon obezbeđuje plan dobrog društva koje je islamski ideal. Šerijat ili Božija staza je, prema tome, skup božanski objavljenih općih načela, uputa i vrijednosti.”⁶⁹

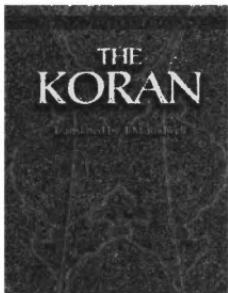
O islamskim je osvajanjima napisao:

„Prividno neosvojivo Bizantijsko carstvo povilo se i zapalo u opasnost da bude zbrisano u toku 7. i 8. stoljeća. Muslimanske armije pregazile su Perzijsko carstvo, osvojile Siriju, Irak i Egipat i projurile preko sjeverne Afrike i dijelova južne Evrope, dok nisu zavladale većim dijelom Španije i Mediterana, od Sicilije do Anadolije. (...) Za mnoge nemuslimane, one na bizantijskoj i perzijskoj teritoriji koji su već bili podjarmljeni, islamska je vladavina prije značila promjenu vladara i dolazak novih, koji su često bili fleksibilniji i podnošljiviji nego gubitak nezavisnosti. Većina ovih naroda sada je uživala veću lokalnu autonomiju i često plaćala niže poreze. Arapske zemlje koje je Bizantija izgubila dobine su, umjesto grčko-rimske vladavine, nove arapske vladare, semitsku braću, s kojima je prost narod uspostavio veću jezičku i kulturnu bliskost. U religijskom smislu, islam se pokazao kao tolerantna religija garantirajući veće vjerske slobode Jevrejima i domaćim kršćanima. Većina lokalnih kršćanskih crkava bile su proganjane od “spoljašnje” kršćanske ortodoksije kao šizmatičke i heretičke. Zbog toga su pojedine jevrejske i kršćanske zajednice u stvari pomogle osvajačkim muslimanskim arinijama.”⁷⁰

⁶⁹ Isto, str. 67.

⁷⁰ Isto, str. 72.

Džon Medovs Rodvel

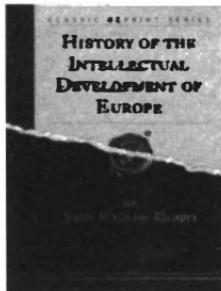
(John Medows Rodwell, 1808–1900)

Bio je engleski svećenik. Studirao je na Kembridžu. Bio je rektor St. Peter's Saffron Hill u Londonu i rektor St. Ethelburga's, Bishopsgate, London. Rodwell je 1861. godine preveo Kur'an na engleski jezik, a u predgovoru svog prijevoda značenja Kur'ana *The Koran*, o Kur'anu je napisao:

„Mora se priznati, također, da Kur'an zaslužuje najveću pohvalu za svoje poimanje Božanske prirode, s osrvtom na atribut moći, znanja, univerzalnog jedinstva, snage, i da je njegovo uvjerenje i pouzdanje u jednog Boga, Boga nebesa i zemlje duboko gorljivo i da sadrži fantastične vizije i legende... ali i da u isto vrijeme on propagira mnogo plemenitih i duboko moralnih osobina i poučnih proročkih mudrosti, te je pokazao da postoje elementi u njemu na kojima se mnogi narodi i carstva mogu izgrađivati. Kur'an je razlog što su, u šestom stoljeću, stanovnici sušnog poluotoka, čije je siromaštvo bilo izjednačeno s njihovim neznanjem, postali ratoborni propagatori.”⁷¹

⁷¹ J M. Rodwell's, The Koran, Predgovor, London, J. M. Dent and Sons, 1909. str. 15.

Džon Viliam Drejper

(Dr John William Draper, 1811–1882)

Bio je američki, (Englez po rođenju), naučnik, filozof, ljekar, hemičar, historičar i fotograf. Godine 1840. Drejper je postao prvi čovjek koji je uradio fotografije astronomskih objekata te se smatra prvim astrofotografom u svijetu. Bio je prvi predsjednik Američkog hemijskog društva od 1876. do 1877. god. i osnivač New York University School of Medicine. U svom djelu *History of the Intellectual Development of Europe* (Historija intelektualnog razvoja Evrope), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

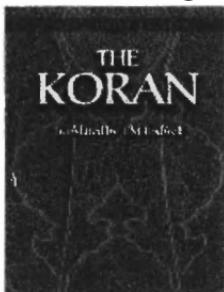
„Četiri godine nakon smrti Justiniana, 569. godine, rođen je u Mekki, u Arabiji, čovjek koji je od svih ljudi najviše utjecao na ljudski rod – Muhammed... On je izbavio svoj narod od obožavanja kamenja i od najgoreg idolopoklonstva, propovijedao je monoteizam koji je brzo u vjetar raspršio prazne sporove arijevaca i katolika i koji je nepovratno istrgnuo više od polovine kršćanstva, njegov daleko najbolji dio, jer je uključio i Svetu zemlju, postojbinu kršćanstva... Biti vjerski glavešina mnogih carstava, biti

vodič u svakodnevnom životu trećine ljudskog roda, možda i opravdava titulu Božijeg Poslanika.”⁷²

O Kur’antu je napisao:

„Kur’an obiluje izvrsnim moralnim načelima i pravilima, njegov je sastav tako fragmentiran da se ne možemo okretnuti niti jednoj stranici a da ne nađemo izreku koju svi ljudi moraju odobriti. Ova fragmentirana građevina donosi tekstove i poruke, kao i potpuna pravila pogodna za ljude u bilo kojoj sferi života.”⁷³

Džordž Margoliet

(*George Margoliouth, 1853 – 1924*)

Naturalizovani britanski državljanin, rođen je u Poljskoj. Bio je biblijski naučnik i orijentalista. Od 1891. do 1914. godine radio je u Britanskom muzeju i bio je zadužen za zbirke hebrejskih, sirijskih i etiopskih rukopisa. Učestvovao je u prevodenju Kur’ana na engleski jezik. Radio je recenzije

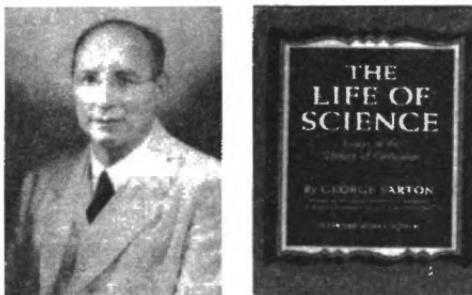
⁷² John Wiliam Draper, *History of the Intellectual Development of Europe*, New York and London: Harper & brothers publishers, 1876. Tom 1, str. 329– 330.

⁷³ Isto, str. 343–334.

hebrejskih i aramejskih tekstova za Londonski Univerzitet, bio je član odbora Univerziteta Studies in Theology. U predgovoru prijevoda značenja Kur'ana na engleski jezik, o Kur'anu je napisao:

„Mora se priznati da Kur'an zauzima važno mjesto među velikim vjerskim knjigama svijeta. Iako najmlađi među epohalno bitnim djelima koja pripadaju ovoj vrsti "književnosti", on je izvršio predivan utjecaj na velike mase ljudi. On je prouzrokovao ništa drugo nego novi stepen ljudske misli i novi tip karaktera. On je transformisao niz heterogenih puštinjskih plemena na arapskom poluotoku u naciju heroja, a zatim je nastavio stvarati ogromne političko-vjerske organizacije u muslimanskom svijetu koje su jedne od velikih snaga na koje Evropa i istok moraju računati danas.”⁷⁴

Džordž Sarton

(George Alfred Leon Sarton, 1884–1956)

Bio je belgijsko-američki hemičar i historičar koji se smatra utemjiteljem discipline historije nauke. Njegovo najznačajnije djelo jeste "Uvod u historiju nauke" koje se

⁷⁴ J M. Rodwell's, The Koran, London, J. M. Dent and Sons, 1909. Introduction (Uvod) G. Margoliouth, str. IX

sastoji od tri toma i 4296 stranica. Doktorirao je matematiku na Univerzitetu u Gentu (Belgija). Godine 1911. emigrirao je u Sjedinjene Američke Države iz Belgije zbog Prvog svjetskog rata i tamo je radio do kraja svog života. Uglavnom se bavio istraživanjem i pisanjem o historiji nauke. Radio je kao univerzitetski profesor na Harvard Univerzitetu. Bio je i naučni saradnik Instituta Carnegie u Washingtonu od 1919. do 1948. godine. U čast Sartonovim dostignućima, History of Science Society, utemeljilo je nagradu poznatu kao George Sarton medalja. To je najprestižnija nagrada History of Science Society, koja se od 1955. god. godišnje dodjeljuje za izuzetane uspjehe iz oblasti historije nauke, odabranim pojedincima iz međunarodne akademске zajednice. U svom djelu *The Life Of Science* (Život Nauke), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Oko 610. godine nove ere, novi Poslanik pojavio se u Mekki, u Hidžazu, Ebu-l-Kasim Muhammed iz plemena Kurejš. On je bio poput nove pojave starih hebrejskih poslanika. U početku ljudi nisu mnogo obraćali pažnju na njega, ali nakon što je on napustio svoj rodni grad i preselio se dvjesti pedeset pet milja na sjever, u grad Medinu, 622. godine, njegov uspjeh je bio fenomenalan. Nikada nijedan poslanik nije bio uspješniji od njega. Do trenutka njegove smrti, deset godina kasnije, on je uspio ujediniti arapska plemena i inspirisao ih takvim žarom što im je omogućilo kasnije osvajanje svijeta.”⁷⁵

⁷⁵ George Sarton, *The Life Of Science*, Henry Schuman, New York 1948, str. 146.

E. Denison Ros

(Sir Edward Denison Ross, 1871–1940)

Bio je britanski orijentalista i jedan od vodećih svjetskih lingvista, specijaliziran u jezicima Dalekog istoka. Mogao je čitati na 49 jezika, a govorio je njih 30. Bio je direktor Britanskog informacijskog zavoda za Bliski istok. Bio je prvi direktor škole orijentalnih i afričkih studija Univerziteta London od 1916. do 1937. godine. U predgovoru Džordž Saleovog prijevoda značenja Kur'ana na engleski jezik, kao recenzent prijevoda, o Kur'anu je napisao:

„Treba, međutim, imati u vidu da Kur'an ima daleko veći značaj među muslimanima nego što Biblija ima u kršćanstvu, po tome što predstavlja ne samo kanon njihove vjere, već i izvor njihovih obreda i načela njihovog građanskog prava.”⁷⁶

Potom je napisao:

„Dobro je za sve one koji proučavaju Kur'an da shvate da njegov tekst nije sastavio Poslanik, već je on riječ kojom se

⁷⁶ The Koran, by George Sale, Introduction, Sir Edward Denison Ross, Frederick Warne And Co. London, str. V

Bog obratio Poslaniku.”⁷⁷

O islamu je napisao:

„Već duži niz vjekova znanje koje većina Evropljana posjeduje o islamu temelji se isključivo na iskrivljenim informacijama fanatičnih kršćana, što je dovelo do širenja mnoštva kleveta. Ono što je dobro u islamu potpuno je zanemareno, dok ono što nije bilo dobro u očima Evrope, bilo je preuveličavano i pogrešno tumačeno.”⁷⁸

O poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

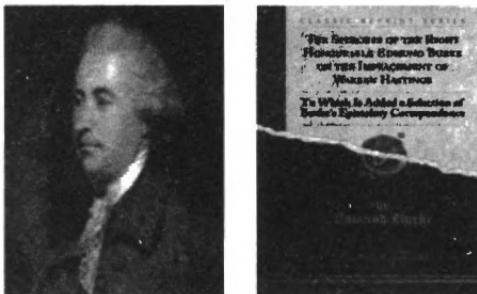
„Ne smije se zaboraviti da je centralna doktrina koju je propovijedao Muhammed svojim savremenicima u Arابiji koji su obožavali zvijezde; Perzijancima koji su poštivali Ormuza i Ahrimana; Indijcima koji su obožavali idole; Turcima koji nisu imali neko posebno božanstvo, bila jednoća Božija, i da je jednostavnost njegovog učenja bila daleko moćniji faktor u širenju islama od mača njegovih vojskovoda.”⁷⁹

⁷⁷ Isto, str. VI

⁷⁸ Isto, str. VII

⁷⁹ Isto, str. VII

Edmund Burke

(*Edmund Burke, 1729–1797*)

Bio je irski državnik, pisac, politički teoretičar i filozof. Dugi niz godina bio je liberalni poslanik u britanskom parlamentu. Smatra se osnivačem modernog konzervativizma. U svom djelu *The speeches of the Right Honourable Impeachment of Warren Hastings* (Opoziv Vorena Hastingsa), o islamskom (šerijatskom) zakonu, napisao je:

„Mi smo vam spominjali muhamedanski (islamski) zakon, koji je obavezujući za sve, od krunisane glave do najobičnijeg podanika; zakon koji je ispreplaten s najmudrijim sistemom, koji je najviše proučavan i koji je možda najprosvećenija sudska praksa koja je ikada postojala u svijetu.”⁸⁰

⁸⁰ Edmund Burke, *The speeches of the Right Honourable Impeachment of Warren Hastings*, London, George Bell and sons, 1877. str. 4–5.

Edvard Gibon

History of
the Saracen
Empire

Edward Gibbon

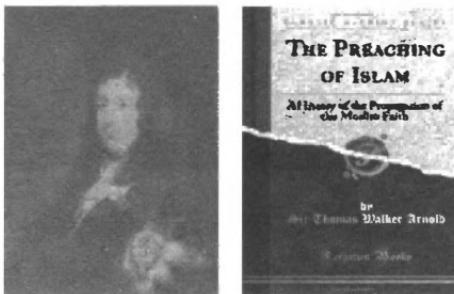
(*Edward Gibbon, 1737–1794*)

Bio je britanski historičar i pisac i poslanik Britanskog parlamenta. Bio je sjajan stilista i imao je jak utjecaj na razvoj bizantologije. Njegovo znamenito djelo "Opadanje i propast Rimskog carstva", objavljeno je u 6 tomova, u periodu od 1776. do 1788. godine. U njemu je iznio mišljenje da je kršćanstvo bilo osnovni uzrok propasti Rimskog carstva, zbog čega je bio kritikovan. U svom djelu *History of the Saracen Empire* (Historija Saracenskog carstva), o islamu je napisao:

„Naše divljenje ne izaziva toliko širenje njegove religije, već to izaziva njena trajnost. Isti, čisti i savršeni utisak koji je on urezao u Mekki i Medini, još uvijek istu snagu i moć ostavlja u srcima Hindusa, Afrikanaca i Turaka dok razgovaraju o sadržaju Kur'ana, iako je je od tada prošlo više od dvanaest stoljeća. Muslimani su odoljeli iskušenju da svedu objekat svoje vjere i odanosti na nivo osjećaja i imaginacije. Vjerujem u jednog Boga i Muhammed je poslanik Božiji, jednostavna je i nepromjenjiva istina u islamu. Intelektualno poimanje božanstvenosti nikada nije degradirano vidljivim idolima; poštovanje Poslanika nikada nije prekoračilo mjeru

ljudske vrline, a njegova živa pravila su, zahvaljujući njegovim pristalicama, ostala unutar granica razuma i religije.”⁸¹

Edvard Monte

(*Edward Montet, 1817–1894*)

Bio je francuski orijentalista, arabista i pisac. Preveo je Kur'an na francuski jezik. O islamu je napisao:

„Islam je vjera koja je u suštini racionalistička u najširem smislu tog pojma, etimološki i historijski.”⁸²

Nakon toga, napisao je:

„Za vjernike, muslimanska vjera sažeta je u vjerovanju u jedinstvu Boga i u misiju Njegovog Poslanika, a nama samima, koji hladno analiziramo njegova učenja o vjerovanju u Boga i budući život, ova dva učenja koja su minimum vjerskog ubjedjenja, izjave su koje kod religioznog čovjeka počivaju na čvrstoj razumskoj osnovi i sumiraju cijelo dok-trinarno učenje Kur'ana. Jednostavnost i čistoća ovog učenja svakako su među najočitijim snagama u radu za vjeru i misi-

⁸¹ Edward Gibbon, Simon Oakley, *History of the Saracen Empire*, Alex Murray & Son., London, 1870. str. 54.

⁸² Edward Montet, Citiran u: T. W. Arnold, *The Preaching of Islam*, London, 1913. str. 413.

onarskom djelovanju islama.”⁸³

Zaključuje i kaže:

„Kur'an je nepromjenjivo zadržao svoje mjesto kao temeljno polazište, a dogma o jedinstvu Boga uvek je bila veličanstvena, nepromjenjive čistote i sa sigurnim uvjerenjem koje je teško pronaći izvan okrilja islama. Odanost temeljnim učenjima vjere, elementarna jednostavnost formule u kojoj je objavljena, žarko ubjedjenje misionara koji je propagiraju – toliko je mnogo uzroka koji mogu objasniti uspjeh muslimanskih misionara. Vjera tako precizna, sačuvana svih teoloških složenosti, a samim tim i tako dostupna uobičajenom razumijevanju, može se očekivati da posjeduje, i zaista posjeduje čudesnu moć pronalaženja puta do svijesti ljudi.”⁸⁴

Elezar bin Tsedaka

(*Eleazar ben Tsedaka, ar. Abdel Moein Sadaka, 1927–2010*)

Bio je sto trideset prvi Vrhovni sveštenik Samaritske zajednice (Veliki sveštenik Arona) u periodu od 2004. do

⁸³ Isto, str. 414.

⁸⁴ Isto, str. 414.

Izvorno: Edouard Montet, *La propaganda chretienne et ses adversaires musulmans*, Paris, 1890. str. 17-18.

2010. godine. U intervjuu za televiziju Al Jazeera, u svom govoru o poslaniku Muhammedu, iznio je jako interesantnu informaciju kojom je priznao da je Muhammed poslanik Božiji koga je najavio tekst Tevrata (Starog Zavjeta). Tom prilikom je izjavio:

„Voda Samaritana, Ka’ab al-Ahbar i monah Bahira, otišli su kod poslanika Muhammeda i rekli mu: ‘Naša predviđanja iz Tevrata govore da bi ti trebao da se pojaviš.’

Muhammed ih je pitao: ‘Imate li kakvu potrebu Samaritani?’

Rekli su mu: ‘Ti imaš mladež, znak poslanstva između plećki, ako je tako, ti si onda Muhammed, poslanik koji se očekuje!'

Poslanik Muhammed pokazao im je svoja leđa, a oni su mu rekli: ‘Ti si Muhammed, imaš mladež, znak poslanstva!'⁸⁵

Tada ih je poslanik Muhammed pozvao da ručaju, ali je Samaritanac rekao: ‘Imam razlog koji me sprječava.’

Poslanik Muhammed pitao ga je koji je njegov razlog, a Samaritanac reče: ‘Moja vjera, moja vjera kaže to, i to, i to...’

Muhammed je rekao: ‘Kako mogu da ti pomognem?’

Samaritanac odgovori: ‘Islam će se širiti, pa te molim, daj mi dokument koji će zaštiti mene i moj jevrejski samaritanski kult.’

Zatim je Eleazar ben Tsedaka pokazao i pročitao tekst dokumenta, garancije koju im je dao Allahov Poslanik, u kom stoji, kako je Eleazar ben Tsedaka pročitao:

⁸⁵ Saib ibn Jezid r.a. je rekao: “Tetka me je odvela Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekla: Allahov Poslanič, moj sestrič je bolešljiv. On mi je potrao glavu i molio za blagoslov. Potom je uzeo abdest, a ja se napio vode (preostale) od njegovog abdesta, stao iza njega i video među njegovim plećkama mladež (poslanički pečat), koji bijaše poput jajeta jarebice.“ (Buhari i Muslim)

„Ja Muhammed, sin Abdullafov, sin (unuk) Abdulmutalibov, garantujem samaritskim Jevrejima sigurnost za njihovu vjeru i njihove domove.”⁸⁶

Emanuel Kant

(Immanuel Kant, 1724–1804)

Bio je njemački filozof i geograf koji se smatra centralnom figurom moderne filozofije. E. Kant je često smatran jednim od evropskih najutjecajnijih mislilaca i posljednjim velikim misliocem prosvjetiteljstva. Godine 1755. Emanuel Kant naslovnu stranu svog doktorskog rada počinje sa Bismillom: "U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog". Bismilla je ispisana arapskim pismom. Poslanik Muhammed, salla-lahu alejhi ve sellem, preporučio je muslimanima da svaki dobar posao počinju Bismillom jer time ljudske želje i mogućnosti dobijaju Allahov blagoslov i usmjerene su pravim putem. Uzimajući Bismillu za naslovnu stranu svog rada, Kant je postavio osnove za dijalog, razumijevanje i upoznavanje tadašnjeg islamskog istoka i kršćanskog zapada. Ništa nije rekao, ali je zavrijedio mjesto u ovoj knjizi, jer nekad postupci govore više od riječi.

⁸⁶ Video: <https://www.youtube.com/watch?v=iGNhTv9vQwg>

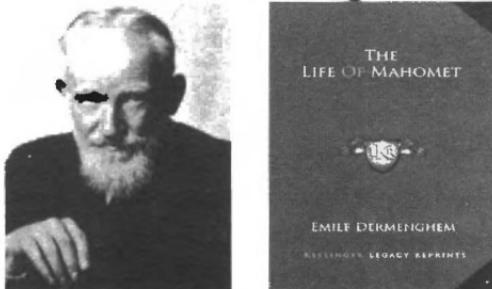
TYPE MAG. REC. MAGISTERIATH ET UNTY TYPICUS. JO. HAN. MARTINUS.

Fotokopija naslovne strane Kantove doktorske disertacije sa Bismillom u zaglavljtu.⁸⁷

⁸⁷ Izvor: magistarski rad Počasnog predsjednika Kršćansko-Islamskog društva (CIG) iz Štutgarta, Dr. Michael Blume-a. str 103. Interesantno je spomenuti, da magistarski rad dr. Blumea također počinje Bismillom napisanom arapskim pismom.

<http://www.blume-religionswissenschaft.de/pdf/magisterarbeit.pdf>

Emil Dermengem

(*Emile Dermenghem, 1892–1971*)

Bio je francuski istraživač, književnik i novinar. Radio je za francusko Ministarstvo vanjskih poslova. Ubraja se u red velikih i utjecajnih mislilaca. U svom djelu *The Life of Mahomet* (Život Muhammeda), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Njegova velikodušnost u danima njegovog konačnog trijumfa, pokazala je veličinu duše, zaista rijetke u stranicama historije. On je naredio svojim vojnicima da poštede slabašne, stare, žene i djecu, zabranio im je da uništavaju kuće, da bježe iz borbe i da sjeku voćke koje daju plodove. On je propisao upotrebu mača samo u slučajevima nužde. Vidimo da on javno osuđuje neke od svojih kapetana i daje nadoknade za štetu koju su oni nanijeli.”⁸⁸

Zatim je napisao:

„Nesporno, Muhammedovo propovijedanje donijelo je veliki napredak u arapski način života, u pogledu, kako

⁸⁸ Emile Dermenghem, *The Life of Mahomet*, George Routledge & Sons, London, str. 174–175.

porodice, tako i higijene. Status žene, kao što ćemo vidjeti, znatno je poboljšan. Prostitucija, privremeni brak i slobodna ljubav zabranjeni su, kao i prisiljavanje zarobljenika na prostituciju kako bi se obogatili njihovi gospodari.”⁸⁹

O Kur’antu je napisao:

„Kur’an i hadisi obiluju savjetima tolerancije. Prvi muslimanski osvajači slijedili su ove savjete u cjelini, vjerno. Ne nalazimo da su narodi prisiljavani mačem, već je obraćanje na islam bilo svojevoljno, generalno govoreći. Kada je Omer ušao u Jerušalem, naredio je da kršćani ne budu zlostavljeni, niti oni, niti njihove crkve, a on sam bio je pažljiv prema Patrijarhu. Kada ga je Patrijarh pozvao da obavi molitvu (namaz) u katedrali, on je odbio jer se pobojao da bi to kasnije moglo poslužiti kao izgovor za oduzimanje te crkve. Kakav kontrast: ulazak krstaša i njihova napredovanja (osvajanja) bila su u krvi do koljena vitezova i uzda konja, jer su se odlučili prerezati vratove svim muslimanima koji su izbjegli prvi pokolj!”⁹⁰

⁸⁹ Isto, str. 259.

⁹⁰ Isto, str. 331.

E. Maršal Džonson

(Dr E. Marshall Johnson, rođen je 1919.)

Penzionisani profesor Anatomije i Razvojne biologije na Thomas Jefferson Univerzitetu u Filadelfiji, Pensilvanijske Amerike, SAD. Dvadeset dvije godine bio je profesor anatomije, predsjednik katedre za anatomiju i direktor Daniel Baugh Instituta. Također je bio predsjednik društva Teraterologa. Autor je više od 200 publikacija. Godine 1981. tokom sedme medicinske konferencije u Dammamu, u Saudiskoj Arabiji, prilikom predstavljanja svog istraživačkog rada, profesor Džonson o Kur'anu je rekao:

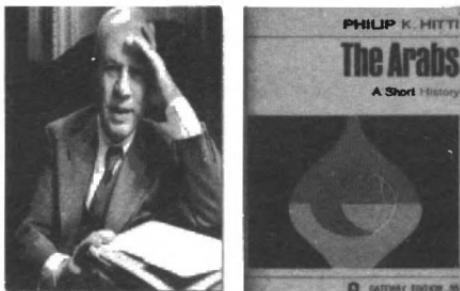
„Kur'an opisuje ne samo razvoj vanjske forme, već naglašava i interne faze, faze unutar embriona, njegovog nastanka i razvoja, naglašavajući glavne događaje priznate od savremenе nauke.“

Također je rekao:

„Kao naučnik, mogu da se bavim stvarima koje mogu konkretno da vidim. Mogu razumjeti embriologiju i biološko razvijanje. Mogu razumjeti riječi iz Kur'ana koje su mi prevedene. Kao što sam ranije dao primjer, ako bih stazio

sebe u to doba znajući ono što danas znam i opisujući stvari, ne bih mogao da opišem stvari koje su opisane u Kur'anu. Ne vidim dokaze koji bi pobili činjenice da je ova osoba, Muhammed, morao da dobija te informacije s nekoga mješta. Dakle, ne vidim ovdje ništa u sukobu s konceptom da je Božanska intervencija uključena u ono što je on napisao.”⁹¹

Filip K. Hiti

(*Phillip K. Hitti, 1886–1978*)

Bio je profesor književnosti i semitskih jezika. Rođen je u Libanu. Nakon što je diplomirao 1908. godine, predavao je na Američkom univerzitetu u Bejrutu. Godine 1915. Na Univerzitetu Columbia stekao je zvanje doktora nauka. Od 1926. do 1954. god. bio je profesor semitske književnosti i predsjednik Odsjeka za orijentalne jezike na Univerzitetu Princeton. Nakon formalnog odlaska u penziju prihvatio je angažman na Harvard univerzitetu. Smatra se utemeljiteljem discipline arapskih studija u SAD-u. 1944. godine pred američkim parlamentarnim odborom, Hiti je dao

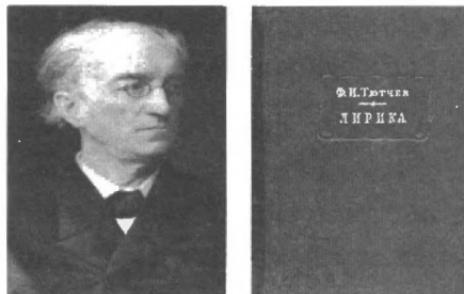
⁹¹ Video:https://www.youtube.com/watch?v=TMjecnhx_po&list=UUtqtAOWh43vQgj3iLotO9g

iskaz u prilog mišljenju da nije bilo historijskog opravdanja za stvaranje jevrejske države u Palestini. U svom djelu *The Arabs: a short history* (Arapi: kratki historijat), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„U kratkom periodu ovozemaljskog života, Muhammed je tvrđavu neobećavajućeg materijala ujedinio u naciju koja nikada prije nije postojala. U zemlji koja je do tada bila samo geografski izražaj uspostavio je religiju koja je u mnogim područjima potisnula kršćanstvo i judaizam, i još uvijek uspijeva da privuče znatan dio ljudskog roda; i postavio temelje carstva koje će unutar svojih granica zagrliti najljepše provincije tada civilizovanog svijeta.”⁹²

⁹² Phillip K. Hitti, *The Arabs: a short history*, Regnery Publishing Inc, Washinton 1998. str. 41.

Fjodor Tjutčev

(*Fjodor Ivanovič Tjutčev, 1803–1873*)

Bio je ruski pjesnik i publicista. Jedan je od najznačajnijih ruskih pjesnika. Bio je član St. Petersburg akademije nauka i ruski diplomata. Poznato je oko 400 njegovih pjesama koje Rusi vrlo često citiraju. U pjesmi Олегов щит (Olegov štit), u prvoj strofi, napisao je:

„Allahu! Izlij na nas tvoju svjetlost!
Ljepota i moć pravovjernim!
Olja nevjernicima licemjernim!
Poslanik je tvoj – Muhammed!“⁹³

⁹³ Федор Тютчев, Олегов ишт, московский журнал Галатея, 1829. ч. VII № 34; С. 144.

Biblioteka Ruske poezije: <http://ouc.ru/tutchev/olegov-shit.html>

Frederik Hamilton

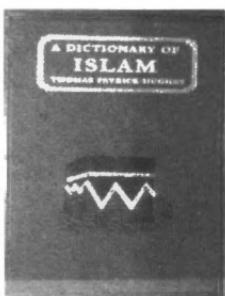
(*Frederick Hamilton, 1826–1902*)

Poznat i kao Marquis of Dufferin and Ava. Bio je britanski diplomata i istaknuti član viktorijanskog društva. Bio je predsjednik Kraljevskog geografskog društva, rektor Univerziteta u Edinburghu i Univerziteta St. Andrews. Ambasador Ujedinjenog kraljevstva u Carskoj Rusiji, Osmanском carstvu, Italiji i Francuskoj. Poznat je kao jedan od najuspješnijih diplomata svoga vremena. Dufferin je služio u Vladi Ujedinjenog Kraljevstva kao kancelar vojvodstva Lancaster i poddržavni sekretar za rat. Godine 1872. postao je treći generalni guverner Kanade. A 1884. godine dostigao je vrhunac svoje diplomatske karijere postavši osmi namjesnik Indije. U svom djelu *Speeches Delivered in India* (Govori u Indiji) o muslimanima je napisao:

„Kad se sjetim da je muslimanska nauka, muslimanska umjetnost i muslimanska književnost u velikoj mjeri zadužila Evropu za njen izlazak iz tame srednjeg vijeka, smatram da je nemoguće povjerovati da su muslimanske zajednice Indije imale poteškoća u održavanju koraka s ostatom njihovih sunarodnika u općem napretku naroda.”⁹⁴

⁹⁴ Marquis of Dufferin and Ava, *Speeches Delivered in India*, London, 1890. str. 24.

Frensis Staingas

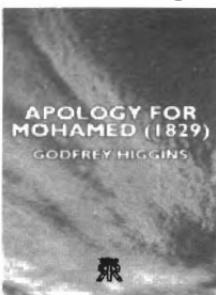
(*Dr Francis Joseph Steingass, 1825–1903*)

Bio je britanski lingvista i orijentalista njemačko-jevrejskog porijekla. Završio je školovanje, uključujući i doktorat, u Minhenu, Njemačka. Kasnije je bio profesor savremenih jezika u Birmingemu, rezidentni predavač arapskog jezika i književnosti, a predavao je i pravo na Orijentalnom institutu Woking. Znao je 14 jezika, uključujući arapski. Objavio je niz arapsko-engleskih i englesko-arapskih rječnika. O Kur'anu je izjavio:

„Djelo, koje čak i kod vremenski udaljenog čitaoca poziva naprijed s tako snažnim i naizgled nespojivim emocijama; djelo, koje ne samo da pobjeđuje odbojnost s kojom je početo čitanje, nego i mijenja taj negativni osjećaj u zappaštenje i divljenje. Takvo djelo je zaista prekrasno i zaista izaziva interesovanje kod svakog pažljivog posmatrača sudbine čovječanstva. Mnogo toga je rečeno u prethodnim stranicama, što potvrđuje i objašnjava književnu preuzvišnost Kur'ana.”⁹⁵

⁹⁵ Citiran u: T.P. Hughes' Dictionary Of Islam, Scribner Welford & Co, London 1885. str. 526–527.

Godfri Higins

(*Godfrey Higgins, 1772–1833*)

Bio je britanski arheolog, humanista i društveni reformator. Autor je više, danas rijetkih knjiga. Poznat je kao jedan od prvih zapadnjaka koji su javno stali u odbranu islama i poslanika Muhammeda, štiteći ih od napada crkve i društva u kojem je živio. U svojoj knjizi *Apology for Muhammed* (Izvinjenje Muhammedu) napisao je:

„Ništa se ne može tako često čuti kao to da kršćanski svećenici zloupotrebljavaju Muhammedovu vjeru optužujući je za fanatizam i netoleranciju. Divno uvjerenje i licemjerstvo! Ko je protjerao Moriskose⁹⁶ iz Španije jer se nisu htjeli po-

⁹⁶ Moriskosi su bili španski muslimani koji su posljednji protjerani s Pirinejskog poluostrva 14. februara 1502. godine, na isti način kao što su protjerani i Jevreji tokom 1492. Uslov je bio da se ili pokrste i prihvate katoličku vjeru ili da napuste špansko tlo. Ovo neće biti posljednje protjerivanje: Filip III od Španije započeo je protjerivanje Moriskosa 1609. godine koje će se završiti 1616. godine. U tom periodu, zemlju je napustilo oko 272. 000 Moriskosa. Na taj način dovršeno je totalno uništavanje najnaprednije kulture zapadne Evrope srednjeg vijeka i okončano surovo protjerivanje muslimana s Pirinejskog poluostrva koji su pojedinim njegovim djelovima vladali od 711. godine, odnosno više od 8 vijekova.

Izvor: <http://sr.wikipedia.org/wiki/Морискоси>

krstiti? Ko je ubio milione Meksikanaca i Peruanaca i učinio ih robovima zato što nisu bili kršćani? Kakav kontrast su muslimani pokazali u Grčkoj! Dugi niz vijekova kršćanima su dozvolili da mirno žive na svojim imanjima, u svojoj vjeri, sa njihovim svećenicima, episkopima, patrijarsima i crkama; i u ovom vremenu rat između Grka i Turaka ne vodi se više po osnovi vjere.”⁹⁷

Zatim dodaje:

„U cijeloj historiji halifa (islamskih vladara), ne može se naći bilo šta sramno kao što je inkvizicija, niti jedan primjer pojedinca spaljenog zbog svog vjerskog mišljenja, također, ne vjerujem da je neko ubijen u vrijeme mira samo zato što nije prihvatio vjeru islam.”⁹⁸

Potom je napisao:

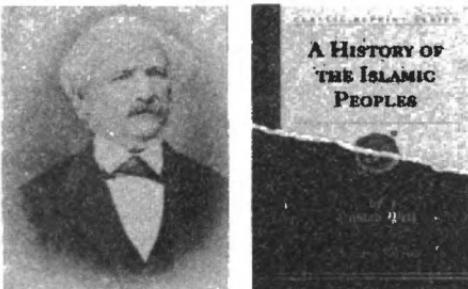
„Dobro znam da su kršćani skloni da sa neograničenim prezirom gledaju na muslimane, a i na sve drugo što je vezano za njih i njihovu vjeru; ali neka se raspitaju i naći će da su muslimani ubrzo nakon uspostavlja svoje vjere, postali najtolerantniji i najprosvećeniji narod na zemlji; da smo više zaduženi njihovim korisnim učenjem nego saznanjima drevnih naroda; da njihova vjera obiluje pravilima dobročinstva i pozivima na moralnost; i da je više ne optužuju za zločine neuki fanatici koji su se sada osramotili, nego za osudu je kršćanska vjera sa sličnim zločinima učinjenim od strane nekih njenih sveštenika i profesora.”⁹⁹

⁹⁷ Godfrey Higgins, An Apology for Mohamed, London 1829. str. 51.

⁹⁸ Isto, str. 52.

⁹⁹ Isto, str. 55.

Gustav Weil

(Dr Gustav Weil, 1808–1889)

Bio je njemački orijentalista. Studirao je historiju i filozofiju na najstarijem univerzitetu u Njemačkoj, Univerzitetu Heidelberg. Od 1831. do 1835. godine radio je kao dopisnik iz Alžira i kasnije Egipta za Bavarski časopis Augsburger Allgemeinen Zeitung. Od 1836. do 1845. godine predavao je orijentalne jezike na Univerzitetu Heidelberg. U svom djelu *A History Of The Islamic Peoples* (Historija islamskog naroda), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Kada je riječ o siromašnima, Muhammed je naglasio dužnosti koje bogati i moćni imaju prema njima. Čak i za nemoćnu ženu preporučio je samilost njenog supruga i osigurao za nju dio u njegovoj imovini.”¹⁰⁰

Zatim dodaje:

„S punim pravom mogao bih reći da je bio dobročinitelj svojoj zemlji. On je bio taj koji je rasuta plemena koja su bila u neprekidnim sukobima ujedinio u jednu naciju i sve

¹⁰⁰ Gustav Weil, *A History Of The Islamic Peoples*, University of Calcutta 1914. str. 24.

ih okupio u vjeri u jednoga Boga i besmrtnost duše. On je bio taj koji je očistio Arabiju od idolopoklonstva i oslobođio je stranih okova. On je bio taj koji je ukinuo krvnu osvetu. On je bio taj koji je propisao zakon za sva vremena. On je bio taj koji je olakšao stanje robova i pokazao očinsku brigu za siromašne, siročad i udovice. On je bio taj koji je dao udio siromašnima od poreza i od plijena.”¹⁰¹

O Kur’antu je napisao:

„Kur’an osuđuje okrutnost, oholost, bahatost, pretjerivanje, klevete, igre na sreću, upotrebu opojnih sredstava i druge poroke koji degradiraju ljude i uništavaju društveni život, a preporučuje vjeru u Boga i pokoravanje Njegovoj volji.”¹⁰²

Potom je napisao:

„Muhammed je postavio sjajan primjer za njegov narod. Njegov karakter je čist i neuprljan. Njegova kuća, njegova odjeća, njegova hrana odlikovale su se rijetkom jednostavnosću. Tako je bio skroman da je odbijao da mu njegovi drugovi iskazuju posebno poštovanje, niti bi tražio bilo kakvu uslugu od svog sluge ako bi to mogao sam uraditi. (...)

Bio je dostupan svima, u bilo kojem vremenu. Posjećivao je bolesne i bio je pun saosjećanja za sve, i kad god politika nije bila prepreka bio je velikodušan i tolerantan. Neograničena je bila njegova dobrota i velikodušnost te briga za dobrobit zajednice.”¹⁰³

¹⁰¹ Isto, str. 26.

¹⁰² Isto, str. 26.

¹⁰³ Isto, str. 27–28.

Hamilton Gib

(Sir Hamilton Alexander Rosskeen Gibb, 1895–1971)

Bio je škotski historičar. Za vrijeme Prvog svjetskog rata bio je oficir Britanskog kraljevskog puka. Predavao je arapski jezik na nekoliko univerziteta: na Londonskom, na Oksfordu i na Harvardu. U svom djelu *Mohammedanism* (Islam), o islamu je napisao:

„Ove zadivljujuće pobjede prethodile su još širim osvajanjima koja su odnijela Arape u manje od jednog vijeka u Maroko, Španiju i Francusku, pred vrata Carigrada i daleko preko centralne Azije do rijeke Ind, potvrđujući karakter islama kao jake, samouvjerenje i osvajačke vjere. Iz ovoga je proizašao njegov nepopustljiv stav prema svemu što je van njega, ali i njegovu široku toleranciju različitosti u okviru sopstvene zajednice, odbijanje progonjenja onih iz drugih zajednica, kao i dostojanstvo sa kojim je izdržao teške trenutke.

Ipak, više zapanjujuće od same brzine osvajanja bio je njihov uredan karakter. Neka razaranja moraju se javiti tokom godina ratovanja, ali sve u svemu Arapi su stigli tako daleko bez ostavljanja tragova propasti što je dovelo

do novih integracija naroda i kultura. Struktura zakona i vlasti koju je Muhammed ostavio svojim nasljednicima, halifama, dokazala je njegovu vrijednost u kontrolisanju vojski iz pustinje koji su islam odnijeli u civilizovani spoljašni svijet ne kao sirovo praznovjerje pljačkaških hordi, već kao moralnu silu kojom je komandovalo poštovanje i koherentna doktrina koja je mogla na njihovom vlastitom terenu osporiti kršćanstvo Istočnog Rima i zorostraizam Perzije.”¹⁰⁴

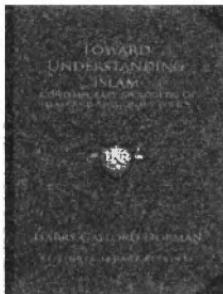
O Kur'anu je napisao:

„Stanovnici Mekke tražili su od njega čudo i sa izuzetnom smjelošću i samopouzdanjem Muhammed je odgovorio da je najveća potvrda njegove misije sam Kur'an, jer su poput svih Arapa bili poznavaoci jezika i retorike. Dakle, ako bi Kur'an bio njegovo (Muhammedovo) djelo, tada bi drugi ljudi mogli da se takmiče s njim. Neka načine samo desetak stihova koji bi bili slični. A ako to ne bi mogli, a očito je da ne mogu, onda treba da prihvate Kur'an kao izvanredno dokazano čudo.”¹⁰⁵

¹⁰⁴ Sir Hamilton Gibb, Mohammedanism an historical survey, New York, Oxford University Press, 1962. str. 3–4.

¹⁰⁵ Isto, str. 41–42.

Hari Gejlord Dorman

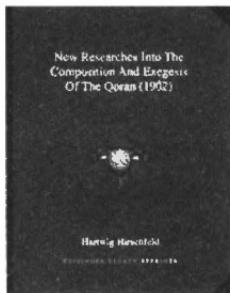
(*Dr Harry Gaylord Dorman, 1876–1943*)

Bio je američki istraživač i pisac. U svom djelu *Towards Understanding Islam* (Ka razumijevanju islama), o Kur'anu je napisao:

„U islamu Kur'an zauzima prvo mjesto. On (Kur'an) je bukvalno objava od Allaha, diktiran Muhammedu od Gabrijela (meleka Džibrila), savršen u svakom slovu. To uvijek prisutno čudo svjedoči za sebe i za Muhammeda, Božijeg poslanika. Njegov čudesni kvalitet, dijelom je u njegovom stilu tako savršenom i uzvišenom da ni ljudi ni džinni nisu u stanju napisati niti jedno poglavje koje bi bilo slično njegovom i najkraćem poglavljju, i dijelom u njegovim sadržajnim učenjima, predskazanjima budućnosti, kao i nevjeroyatno tačnim informacijama koje Muhammed nikada ne bi mogao prikupiti sam od sebe.”¹⁰⁶

¹⁰⁶ Harry Gaylord Dorman, *Towards Understanding Islam*, Teachers College, Columbia University, New York 1948., str. 111.

Hartwig Heršfeld

(*Prof. Hartwig Hirschfeld, 1854–1934*)

Bio je britanski orijentalista, Nijemac po rođenju. Heršfeld je bio profesor biblijske egzegeze, semitskih jezika i filozofije na Montefiore College, Ramsgate, Engleska od 1889. do 1896. godine. U svojoj knjizi *New Researches into the Composition and Exegesis of the Qur'an* (Nova istraživanja o sistemu i tumačenju Kur'ana), o islamu je napisao:

„Muhammedova vjera zove se islam što znači savršena pokornost, a vjernici se zovu muslimani. Izvorno mali broj muslimana za trinaest vijekova (u vrijeme ovog citata) postojanja ove vjere, mnogo je porastao i izgleda da još uvijek raste. Potrebno je samo malo poznavanja historije da bismo uvidjeli da su porijeklo i razvoj islama od neobičnog značaja, kao i da je pokret tako velikih razmjera morao biti više nego slučajnost, naročito ako uzmemu u obzir da se raširio čak brže od kršćanstva.”¹⁰⁷

O Kur'anu je napisao:

¹⁰⁷ Hartwig Hirschfeld, *New Researches into the Composition and Exegesis of the Qur'an*, London, Royal Asiatic Society, 1902. str. 2.

„Ne smijemo biti iznenađeni ako otkrijemo da se Kur'an smatra izvořistem svih nauka. Svaku temu u vezi s nebom ili zemljom, ljudskim životom i raznim ostalim stvarima on dotiče, a to je dovelo do pisanja mnogih monografija koje zasnivaju svoja tumačenja na djelovima svete knjige. Na ovaj način, Kur'an je bio odgovoran za velike diskusije i za njegov indirektni utjecaj na čudesni razvoj svih grana nauke u muslimanskom svijetu. Na isti način Kur'an je dao podsticaj medicinskim istraživanjima i preporučuje razmatranje i proučavanje prirode uopće.”¹⁰⁸

Helmut Šmit

(*Helmut Heinrich Waldemar Schmidt, rođen je 1918.*)

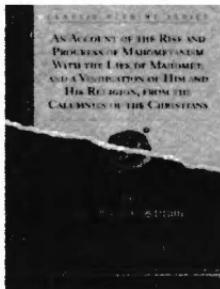
Njemački političar, bio je ministar vanjskih poslova, ministar odbrane, ministar unutrašnjih poslova, ministar ekonomije i njemački kancelar od 1974. do 1982. godine. U televizijskom gostovanju na njemačkoj televiziji *Das Erste*, govoreći o islamu, izjavio je:

„Mi smo kao zapadnjaci doveli do toga da mnogi naši stanovnici prema islamu gledaju na negativan način! Naši

¹⁰⁸ Isto, str. 9.

biskupi, svećenici, pastori su nas na to navukli. Tako da je to od nekih sa islamske strane registrovano. Promjene moraju doći sa Zapada jer je Zapad još uvijek ekonomski, politički i vojno neprevaziđen. Od njih mora doći promjena. Može ona doći od vrha crkve, ali ja lično smatram da bi to trebalo krenuti od običnih svećenika i pastora. Trebali bi sa drugima pričati i slušati ih. Postavljati im pitanja i na njihova pitanja odgovarati. Naprimjer, bilo bi mi drago da vidim da se u našim školama uči ono što sam i ja u međuvremenu učio, a to je da se u Kur'antu spominju isti poslanici kao i u Starom Zavjetu, kao i to da se u Kur'antu spominje Isus od Nazareta, i to ne slučajno...”¹⁰⁹

Henri Stube

(Dr Henry Stubbe, 1632–1676)

Bio je engleski ljekar, naučnik i pisac. Godine 1661. imenovan je za liječnika Njegovog Veličanstva za Jamajku. Godine 1671. napisao je knjigu *An Account of the Rise and Progress of Mahometanism with the life of Mahomet, and a Vindication of him and his Religion from the Calumnies of the Christians*

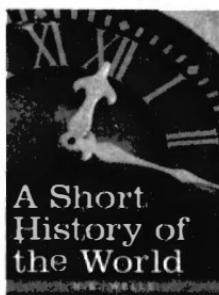
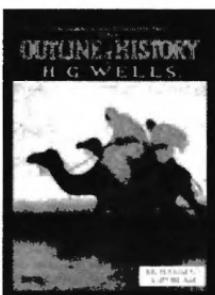
¹⁰⁹ Video: <https://www.youtube.com/watch?v=A3jA3nVMdio>

Christians (Nastanak i razvoj islama sa životom Muhammeda i odbrana njega i njegove vjere od kleveta kršćana) u kojoj brani Poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovu vjeru od napada kršćana. Njegova knjiga smatra se prvim djelom na engleskom jeziku sa simpatijom prema islamskoj teologiji. U njoj je između ostalog, o poslaniku Muhammedu, napisao:

„Ne postoji čovjek pod nebeskim svodom koji je bio predmet toliko rasprava, bilo zbog ekstremne mržnje ili pak velike ljubavi, kao što je slučaj sa poslanikom Muhammedom. Uzvišen na Istoku, a odbačen na Zapadu, Poslanik je stekao poziciju koju je teško definisati i za koju je nemoguće naći paralelu. On je u posljednjih trinaest stoljeća bio centralna ličnost za veliki dio ljudskog roda. Njegovi veliki neprijatelji bili su nevjernici iz Mekke, ali su njihova neprijateljstva ništavna u odnosu na ona koja će se ispoljiti od kršćanskih naroda, što je priču o Jevrejima i njihovoj mržnji prema Isusu bacilo u zasjenak. To je čudna ironija sudbine, da je Muhammed koji je tako očigledno iskazao čast prema Isusu i njegovim učenjima, postao predmet najodvratnijih zloupotreba i najgnusnijih kleveta obožavaoca Isusa.”¹¹⁰

¹¹⁰ Dr. Henry Stubbe, M.A., An Account Of The Rise And Progress Of Mahometanism with the life of Mahomet and a Vindication of him and his Religion from the Calumnies of the Christians, Luzak and Co, London 1911. str. 210.

H. G. Vels

(*Herbert George "H. G." Wells, 1866–1946*)

Bio je britanski biolog, novinar i pisac u mnogih žanro-vima uključujući roman, historiju, religiju, politiku. Najbolje je ostao upamćen po svojim romanima naučne fantastike, te je poznat i kao Otac naučne fantastike. U svom djelu *The Outline of History* (Obris Historije), u poglavlju "Muhammed i islam", napisao je:

„Jer oni koji su najbolje poznavali Muhammeda najviše su mu i vjerovali. Muhammed nije bio varalica ni u kom slučaju... Ne može se negirati da islam ima mnogo fine i plemenite karakteristike... Oni (muslimani) napravili su društvo oslobođeno od rasprostranjene okrutnosti i socijal-nog tlačenja, više nego bilo koje društvo koje je ikada ranije postojalo u svijetu.”¹¹¹

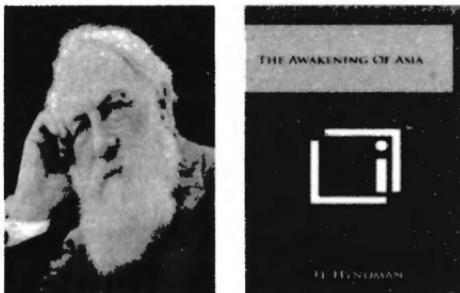
U svojoj knjizi *A Short History Of The World* (Kratka historija svijeta), napisao je:

„Onda je odjednom čovjek iz pustinje za kratko rasplam-

¹¹¹ H.G. Wells, *The Outline of History, Part II: Muhammad and islam*, University of Michigan Library, MI. 1920. str. 269.

sao vijek sjaja. Raširili su svoju vlast i jezik od Španije do granica Kine. Dali su svijetu novu kulturu. Osnovali su religiju koja je i danas jedna od najvažnijih sila u svijetu. Čovjek koji je zapalio taj arapski plamen, u historiji se prvi put pojavljuje kao mladi muž udovice bogatog trgovca iz Mekke, po imenu Muhammed.”¹¹²

H. M. Hajndman

(Henry Mayers Hyndman, 1842–1921)

Bio je engleski pisac, novinar i političar. Osnivač je Socijal Demokratske Federacije i Nacionalne Socijalističke Partije. Školovao se na Trinity College, Cambridge. U svom djelu *The Awakening Of Asia* (Buđenje Azije), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

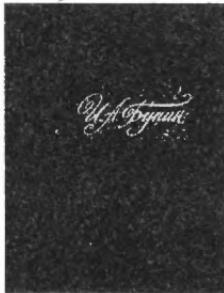
„Čak i danas, sa svim detaljima njegovog ranog života i kasnije karijere istražene od ljudi naše vlastite rase koji su proučavali cijelu izvanrednu priču o plemenitom Arapinu, nije jednostavno shvatiti karakter ili objasniti čudesni

¹¹² H. G. Wells, A Short History Of The World, The Macmillan Company, New York 1922., str. 248–249.

uspjeh Muhammeda u ranom sedmom vijeku. Nikada, u bilo kojem periodu svoje misije nije tvrdio da posjeduje božanske moći. Bez ijednog čuda koje je pripisao sebi, ovaj veoma humani Božiji Poslanik dobio je svoje prve pristalice u svojoj porodici. On je uspio da nakon gotovo beznadežne situacije zadobije povjerenje svoje aristokratske loze. Imao je tako izuzetan lični utjecaj na sve s kojima je došao u kontakt. Ni onda kada je bio siromašan i tražen kao bjegunac, a ni na vrhuncu svog uspjeha nikada nije bio u situaciji da se požali na izdaju onih koji su prihvatali njegovu vjeru. Njegova vjera u sebe i u svoju inspiraciju s neba, bila je čak i veća kada je bio okružen siromaštвом i nedaćama, a i vjerovali su mu kada je bio u mogućnosti da diktira uslove svojim neprijateljima. Muhammed je umro onako kako je i živio, okružen svojim ranim sljedbenicima i prijateljima: njegova smrt lišena je misterija baš kao što je i njegov život liшен pretvaranja.”¹¹³

¹¹³ H. M. Hyndman, *The Awakening Of Asia*, Boni and Liveright, New York 1919. str. 9.

Ivan Bunjin

(*Ivan Aleksejevič Bunjin, 1870–1953*)

Bio je ruski književnik, pjesnik, romanopisac i novelist. Akademik ruske Sankt Peterburg akademije nauka. Za prevode s engleskog jezika (Longfellow, Byron) nagrađen je premijom Ruske akademije nauka. Godine 1933. dobio je Nobelovu nagradu za književnost. Bunjin je napisao više pjesama inspirisanih islamskom tematikom: *Ковсерь* (Kevser), *Ночь Аль-Кадра* (Noć Al-Kadra), *Черный камень Каабы* (Crni kamen Kabe), *Ая София* (Aja Sofija), *Завеса* (Veo), *Магомет и Сафия* (Muhammed i Safija), *Зеленый стяг* (Zelena staza), a u svojoj pjesmi *Тонет солнце* (Tone sunce), o Kur'anu je napisao:

„Mi se kao priča iz djetinjstva sjećamo
Minareta u zemljama naših predaka.
Razmotraj, Vječni, nad pustinjom
Na večernjem tamnoplovom svodu
Knjigu zvijezda nebeskih – Naš Kur'an!“¹¹⁴

¹¹⁴ Иван Алексеевич Бунин, Собрание сочинений в четырех томах, Том 1. Стихотворения. Рассказы, Тонет солнце, стихи 8-12.

J. G. R. Forlong

(James George Roche Forlong, 1824–1904)

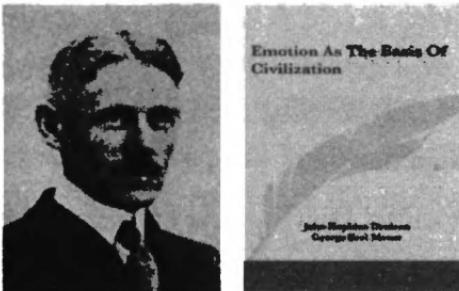
Bio je britanski inženjer te general-major indijske vojske. Indijskoj vojsci pridružio se 1843. godine, a kasnije je postao sekretar i glavni inžinjer vlade u Oudhu, jednoj od pokrajina Indije. U svojoj knjizi *Short Studies in the Science of Comparative Religions* (Kratka proučavanja u nauci o komparativnim religijama), o Poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, i Kur'anu napisao je:

„Muhammed je također znatno popravio položaj robova, uvijek oslobadajući svoje, i radio najbolje moguće u interesu ostalih. Što se tiče ženskih robova, on je odredio da kad postanu majke, postanu priznate kao članovi porodica; kao i to da njihova djeca imaju sva legitimna prava, što je za rezultat imalo da takve majke ne bi morale počiniti ubistva ili samoubistva kao što je to bio slučaj u kršćanskim zemljama. Naravno, ropstvo se nije moglo odmah ukinuti, ali je radio na njegovom umanjenju idući u smjeru njegovog ukidanja.

Kroz drugo i četvrto poglavlje Kur'ana, nailazimo na ponistištanje mnogih starih zakona i običaja Arabije, i podjednako zapada, u vezi sa ženama, djecom, udovicama i siroča-

dima. To stavlja tačku na mnoge surove i pohlepne prakse, na način koji nadmašuje čak i sadašnje zakone većine evropskih država. Uvijek, naravno, ‘po Allahovom naredjenju’, ili kako kaže Mojsije: ‘Ovako govori Gospodar.’”¹¹⁵

J. H. Denison

(John Hopkins Denison, 1870-...)

Bio je američki historičar i pisac. U svom djelu *Emotions as the Basis of Civilisation* (Emocije kao osnova civilizacije), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, između ostalog je napisao:

„U petom i šestom vijeku, civilizovani svijet bio je na rubu haosa. Stare emocionalne kulture koje su omogućile civilizaciju, otkadsu dale čovjeku osjećaj jedinstva i poštovanja prema svojim vladarima, pokvarile su se, a ništa nije nađeno adekvatno da zauzme njihovo mjesto. (...) Tada se činilo da je velika civilizacija koja se četiri hiljade godina gradila, bila na ivici raspadanja i da će se čovječanstvo vjerovatno vratiti u stanje varvarizma, gdje su svako pleme i sekta bila protiv

¹¹⁵ J. G. R. Forlong, Short Studies in the Science of Comparative Religions, Bernard Quaritch, London 1897. str. 481.

onog drugog i gdje su zakon i red bili nepoznanica... Nove okolnosti koje je stvorilo kršćanstvo stvarale su podjele i razaranja umjesto jedinstva i mira... Civilizacija poput džinovskog stabla čije lišće je nadvilo svijet... stajala je posrnula... istruhnula do srži... Da li je postojala kultura koja bi mogla dovesti i okupiti čovječanstvo još jednom do jedinstva i time spasiti civilizaciju? (...) Bilo je to među Arapima, rođen je čovjek koji je ujedinio cijeli poznati svijet na istoku i na jugu, od stubova Herkulesa u najudaljenijoj Indiji i stepa Mongolije, u jedno veliko bratstvo.”¹¹⁶

O islamu je napisao:

„Svi historičari izjavljuju da zapanjujući uspjeh islama u dominiranju svijetom leži u nevjerovatnoj povezanosti ili osjećaju jedinstva zajednice, ali oni ne objašnjavaju kako se ovo čudo postiglo. Nema sumnje da je jedno od najučinkovitijih sredstava molitva. Pet dnevnih molitvi kada svi vjernici gdje god oni bili, sami u sumornoj usamljenosti pustinje ili u ogromnim skupovima u prometnim gradovima, kleknu i čine sedždu u pravcu Mekke izgovarajući iste riječi obožavanja za jedinog istinitog Boga i odanosti njegovom Poslaniku, što proizvodi ogroman efekat čak i na posmatrača, te psihološki efekat koji spaja misli vjernika u zajedničkom obožavanju i izrazu odanosti što je svakako čudesno.”¹¹⁷

Zatim je napisao:

„Zbog jednostavnosti svog učenja, islam je izbjegao još jednu poteškoću sa kojom se kršćanstvo od šestog stoljeća

¹¹⁶ J. H. Denison, Emotions as the Basis of Civilisation, Charles Scribner's Sons, New York 1928. str. 265–269.

¹¹⁷ Isto, str. 274–275.

moralo suočiti. Teolozi četvrtog i petog vijeka razradili su tako kompleksan sistem dogme što je bilo izvan poimanja prosječnog čovjeka. Ljudi su bili upoznati s idejom o jednom Bogu ili tri boga, ali kada je kršćanstvo predstavilo jednog Boga, koji je ipak bio trojstvo, i tri vrlo različite osobe koje su još bile jedan Bog, bilo je teško objasniti šta to znači, te su teolozi na kraju morali okončati raspravu i reći da su takve činjenice, te da se u njih mora vjerovati kako je navedeno ili ćeš biti upropasti. Osim toga, onima koji su zagovarači učenja o trojstvu bilo je teško ubijediti ljude sa strane da nisu bili mnogobošci. Opet, oni koji su tvrdili da je njihov bog bio čovjek i da je raspeti čovjek bio njihov bog, ostavili su prostora za optužbe da su idolopoklonici i bogohulnici. Neophodno je napomenuti ove poteškoće u kršćanstvu kao ujedinjujući činilac, kako bismo cijenili uspjeh svog rivala. Za razliku od ovoga, suštinsko učenje islama je: 'Nema Boga osim Boga i Muhammed je njegov poslanik', što je nešto što čak i najgluplji "divljak" iz Afrike može razumjeti i ponoviti s uvjerenjem da on zapravo zna šta znači ono što je rekao. Ovo nije samo jednostavno, nego i definitivno isključuje svaku mogućnost rivalskog autoriteta kad je vjerska istina u pitanju."¹¹⁸

¹¹⁸ Isto, str. 285, 286.

J. J. Sonders

(John Joseph Saunders, 1910–1972)

Bio je britanski historičar i univerzitetski profesor, čiji je rad fokusiran na srednjovjekovnu islamsku i azijsku historiju. Bio je profesor na Univerzitetu Canterbury na Novom Zelandu. U svojoj knjizi *A History of Medieval Islam* (Historija srednjovjekovnog islama), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, i islamu, napisao je:

„Gubici koje je islam nanio kršćanstvu i propaganda širena tokom krstaških ratova nisu bili pogodni za nepristrasan sud i donedavno Muhammed je bio predstavljan u kontroverznoj literaturi kao lažljivi prevarant i besramni pohotljivac. Apsurdne priče su kružile i dugo im se vjerovalo. (...) Bez obzira na njegov sukob s Mekkom, koji je bio u staroj tradiciji arapskih plemenskih sukoba, on nikada nije tolerisao prisilnu konverziju kršćana ili jevreja (na islam), te je postavio princip ‘*nema prisile u vjeri*’¹¹⁹ što je rezultiralo da je islam u cjelini, jedna od najtolerantnijih vjera.”¹²⁰

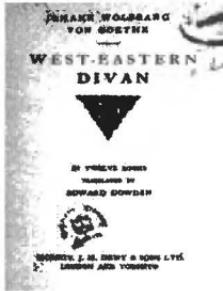
¹¹⁹ Prijevod značenja Kur'ana, El-Beqare, 256.

¹²⁰ Saunders, J. J., *A History of Medieval Islam*, London: 1966. Second Impression, str. 35.

Svoju knjigu završio je riječima:

„Musliman koji je pogoden materijalnom i tehnološkom zaostalošću svog društva i ponižavan od strane zapadnog duha superiornosti, ipak može osjetiti da je apsolutna istina i mudrost u islamu, a ne na Zapadu.”¹²¹

Johan Wolfgang Goethe

(Johann Wolfgang von Goethe, 1749–1832)

Sudeći po enciklopedijama, on je najveći njemački pjesnik i pisac i jedan od najvećih lirskih pjesnika u svjetskoj književnosti. Bio je rijetko viđeni genije i neobična pojava u različitim područjima kulture. Slavu je stekao pjesničkim i dramskim djelima. Zauzeo je visoko mjesto u književnosti, ne samo u Njemačkoj, nego i u čitavom svijetu. Imao je uspješnu karijeru, pa je čak punih deset godina obavljao i premijersku dužnost, ali su tu njegovu funkciju njegova književna slava i intelektualna genijalnost bacile u sjenu. Gete je napisao dramu o poslaniku Muhammedu od koje je, nažalost, ostalo sačuvano samo nekoliko ključnih dijelova.

¹²¹ Isto, str. 204.

Ti fragmenti sadrže najvažnije riječi poštovanja iskazane poslaniku Muhammedu koje su ikad napisane od jednog evropskog pjesnika. Geteova simpatija prema poslaniku Muhammedu dolazi do izražaja u njegovoј poemи, hvalospjevu: *Mahomets Gesang* (Pjesma o Muhammedu), koju je napisao u proljeće 1773. godine, u svojoј 23. godini života. Tu je Gete prikazao Poslanika kao rijeku koja, slično ljudskim stvorenjima, skakuće, kliče, privlači svojom snagom sve izvore, potoke, sve rijeke, uzima sa sobom i vodi ih Tvorcu. Dok je u svom *West-östlicher Diwan* (Zapadnoistočni divan), pri čijem je pisanju bio podstaknut mnogim kur'anskim ajetima, napisao predivne stihove, koje ćemo citirati:

„*O sveti Kur'anu! O vječni osloncu!*

*Ko se ljuti što je Bog dao
Muhammedu milost i sreću,
nek na sred doma svog
grubo uže pričvrsti o gredu najveću,
pa nek se objesi! Za tren,
osjetit će, proći će ga gnjev.*”¹²²

Inspiraciju za ove stihove Gete je dobio čitajući 15. ajet iz 22. sure Kur'ana koji glasi:

„*Onaj ko misli da Poslaniku Allah neće pomoći ni na ovom
ni na onom svijetu, neka rastegne uže do tavanice i neka raz-*

¹²² Johann Wolfgang Von Goethe, West-Eastern Divan, Translated by Edward Dowden, J. M. Dent & Sons, London and Toronto, 1914. str. 75.

misli da li će njegov postupak, ako se objesi, otkloniti ono zbog čega se on ljuti.”

Potom je napisao:

*„Ako islam znači pokoravanje Božijoj volji,
Onda svi mi živimo i umiremo u islamu.”¹²³*

Govoreći o Božijim poslanicima, napisao je:

*„Abraham je Boga sa neba,
za svog jedinog zaštitnika izabrao;
Mojsije je također, u dalekoj pustinji,
putem vjere u Jednog Boga ostvario uspjeh;
I Davud se, prošavši
i kroz zločin u nevolji,
znao osloboditi, jer ipak:
‘U Jednog Boga samo vjerujem’
znao je reći;
Isus je sa najčistijim osjećanjima mislio
samo na Jednog Boga u mirnoći,
onaj koji ga je učinio bogom,
povrijedio je njegovu svetu volju;
Muhammed također – pobjedio je,
trijumfovao kroz ideju Božije jednoće:
i svladao čitav svijet.”¹²⁴*

Kur'an je za Getea "Knjiga nad knjigama" kako je napisao u slijedećim stihovima:

¹²³ Isto, str. 86.

¹²⁴ Isto, str. 109–110.

„Da li je Kur'an od vječnosti?
Za to ne pitam!
Da li je stvoren?
To ja ne znam!
Daje Kur'an Knjiga nad knjigama,
Vjerujem iz muslimanske dužnosti.”¹²⁵

U svom djelu *Noten und Abhandlungen zu besserem Verständnis des West-östlichen Divans* (Bilješke i rasprave za bolje razumjevanje Zapadno-Istočnog divana), Gete je napisao:

„Zašto ne bi u dubokom poštovanju slavili onu svetu Noć, u kojoj je Kur'an Poslaniku odozgo spušten u potpunosti?”¹²⁶

Dr. Khatarina Momssen, najznačajniji biograf Getea danas, autorica knjige *Goethe und der Islam* (Gete i islam), koja kako sama kaže, već decenijama istražuje temu o Geteu i islamu, održala je interesantno predavanje: *Odnos Getea prema islamu* (održano na Tehničkom univerzitetu Clausthal), u kojem između ostalog navodi Geteove riječi u njegovoj autobiografiji *Dichtung und Wahrheit*, u kojoj Gete piše da *ni u jednoj fazi svoga života na Muhammeda nije gledao kao na varalicu*. Nadalje, navodi da se Gete u svojim poetskim stvaranjima okrenuo Kur'antu upravo zbog količine poštovanja koju je imao prema Njemu, te da je Gete u objavi Kur'ana spoznao i poštovao poslanika Muhammeda kao obećanje koje je najavljeno u Starom i Novom Zavjetu. Kaže da su aspekti islama kod Getea izazvali ozbiljne simpatije i na-

¹²⁵ Isto, str. 146.

¹²⁶ Goethe, Wolfgang Johann: Werke 1-22 Berliner Ausgabe, Gedichte und Singspiele. Sv. 3. Berlin/Weimar: Aufbau, 1988, str. 255

vodi da je karakteristika Geteovog odnosa prema islamu, od njegovih ranih dana, bilo duboko poštovanje te da je on svom snagom nastojao usmjeriti ljude prema islamu. Također, navodi da je Gete imao „veliku težnju ka srži islamskog učenja“ te da je oslonac i ohrabrenje stalno tražio u islamu. Dalje spominje da je „Gete svjesno u duhu islamskog učenja zaista i živio i da je svoje prijatelje izričito upućivao na ovo učenje“. I na kraju, kaže da je Gete uspostavio lične kontakte s muslimanskim vojnicima i oficirima koji su došli u Vajmar te da je sa njima isšao na džumu-namaz.¹²⁷

Jošihide Kozai

(Dr Yoshihide Kozai Yukari Shigeru, rođen je 1928. god)

Japanski astronom. Penzionisani profesor Univerziteta Tokijo u Japanu. Bio je direktor Nacionalne Astronomijske observatorije u Tokiju. Član je Japanske akademije nauka. Dobitnik je više nagrada i naučnih priznanja, a 2009. godine proglašen je Osobom kulturne zasluge Japana. Pisac je više naučnih knjiga iz oblasti astronomije. Na jednoj naučnoj konferenciji, o Kur'anu je rekao:

¹²⁷ Kompletno predavanje, prevedeno na bosanski jezik, može se pogledati na ovom linku: <http://www.youtube.com/watch?v=xz5VRa228Dg>

„Veoma sam impresioniran nalaskom istinskih astronomskih činjenica u Kur'anu i za nas savremene astronome proučavanjem malog dijela svemira. Mi smo svoje napore koncentrisali na razumijevanje malog dijela. Korištenjem teleskopa možemo vidjeti samo male dijelove neba, bez razmišljanja o cijelom univerzumu. Tako da čitajući Kur'an i odgovarajući na pitanja, mislim da mogu naći svoj budući put za istraživanje univerzuma.”¹²⁸

Jurgen Todenhöfer

(*Jürgen Todenhöfer, rođen je 1940. godine.*)

Njemački pisac i bivši političar. Studirao je pravo na univerzitetima u Minhenu, Parizu, Bonu i Freiburgu. Doktorirao je pravo 1969. godine i radio kao sudija od 1972. godine. Bio je poslanik Njemačkog parlamenta u pet mandata. U televizijskoj emisiji *Das sonntags gespräch*, između ostalog je rekao:

„Smatram da je 11. septembar najjasnije pokazao da ne poznajemo druge kulture. Konflikt koji je kasnije nastao u

¹²⁸ Video: <http://www.youtube.com/watch?v=uxsX-cqaGO0>

Iraku i Afganistanu i druga ratna razmatranja pokrenuta su jedanaestim septembrom. Pokrenuta su jer većina ljudi na Zapadu nemaju pojma o muslimanskom svijetu, i američki predsjednik, koga ne moram imenovati jer to više nije. Njegovi savjetnici nisu nikada bili u tim zemljama. Ti Amerikanci govorili su: 'Ti teroristi, njih ima 1,4 milijarde, moramo ih sve potamaniti.'¹²⁹ Nije to otpočelo 11. septembra, već zadnjih 200 godina, koje su većina zapadnjaka zaboravili."

Zatim je rekao:

„Evropljani su muslimanske zemlje na brutalan način kolonizirali i poubijali milione muslimana. Ako se to uzme u obzir, Zapad i mi zapadni Evropljani veći smo nasilnici od njih. Prvi i Drugi svjetski rat sa 70 miliona žrtava, ko je to otpočeo? Nisu to bili muslimani. Ko je poubijao 6 miliona Jevreja? To nisu bili muslimani. To su ogromne brojke, ruski komunizam poubijao je 30 miliona ljudi, a kineski 40 miliona. To dokazuje čovjeku da muslimani u zadnjih 200 godina svijetu nisu ništa nažao učinili.”

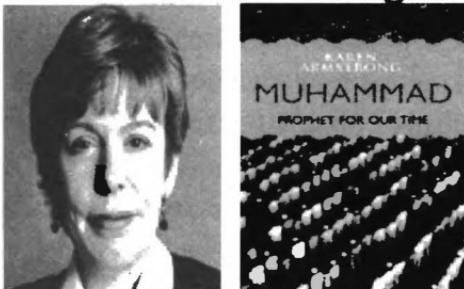
Na kraju je rekao:

„Glavni problem danas je to što mi zapadnjaci, Amerikanci i mi zapadni Evropljani, vjerujemo i smatramo da smo mi posebni i jasno je da imamo latentni rasizam, i smatramo da ti crnci, ti Arapi, ti muslimani nisu kao mi. Ako želite da doživite značenje prijateljstva i šta prijateljstvo i ljubav znači, morate se upoznati s muslimanima.”¹³⁰

¹²⁹ Prema službenim zabilješkama američkog FBI-a o terorizmu: oko 6% terorističkih napada na američkom tlu od 1980. do 2005. godine izvršili su „islamski” ekstremisti. Preostalih 94% su počinile druge grupe. http://www.fbi.gov/stats-services/publications/terrorism-2002-2005/terror02_05

¹³⁰ Video: <https://www.youtube.com/watch?v=VbZwSIMxpoM>

Karen Armstrong

(Karen Armstrong, rođena je 1944. godine)

Bivša rimokatolička časna sestra, britanski je pisac i komentator, poznata po svojim knjigama o komparativnim religijama. Dok je boravila u samostanu, pohađala je St. Anne College, a diplomirala je na Odsjeku za engleski jezik. O godinama koje je provela u samostanu kaže da su ih obilježile fizičko i psihičko zlostavljanje. Ona je jedna od tri naučnika koji su dobili mogućnost da prvi put govore na zasjedanju UN-a, o religiji. Bila je savjetnik za nagradjivani dokumentarac *Muhammad: Legacy of a Prophet* (Muhammed: Naslijede Poslanika). Dobitnica je čitavog niza nagrada i priznanja. U svojoj knjizi *Muhammad a Prophet for Our Time* (Muhammed – Poslanik za naše vrijeme), napisala je:

„Muslimani su uvijek razumjeli ovo. Njihovo sveto pismo, Kur'an, dao im je zadatak da naprave pravedno i pristojno društvo u kojem se svi članovi tretiraju s poštovanjem. Politička dobrobit muslimanske zajednice bila je, i jeste, pitanje od najveće važnosti.”¹³¹

Kur'an je za nju:

¹³¹ Karen Armstrong, *Muhammad a Prophet for Our Time*, Atlas books, Harper Collins Publishers, London, New York, Toronto and Sidney, 2006. introduction, str. 13–14.

„Kur'an je sveta Božija riječ, a njegov autoritet ostaje apsolutan.”¹³²

Potom je napisala:

„I poenta izvanrednog pluralizma Kur'ana, koji osuđuje agresiju i doživljava izvorno ispravne religije kao vjere od Jednog Boga. Imamo dugu historiju islamofobije u zapadnoj kulturi koja datira iz vremena krstaških ratova. U dvanaestom vijeku, kršćanski monasi u Evropi insistirali su da je islam nasilna religija mača, i da je Muhammed bio varalica koji je silom oružja nametnuo svoju vjeru nevoljnim ljudima, zvali su ga ružnim imenima. Ova iskrivljena verzija Poslanikovog života jedna je od usvojenih ideja na Zapadu, a zapadnjacima je oduvijek bilo teško objektivno vidjeti Muhammeta.

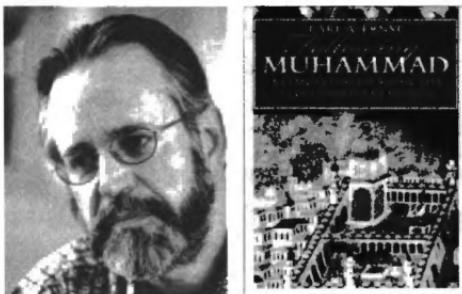
Od uništenja Svjetskog trgovinskog centra, 11. septembra 2001. članovi kršćanske desnice u SAD-u i neki zapadni mediji nastavili su tradiciju neprijateljstva, tvrdeći da je Muhammed bio nepopravljiv zavisnik rata. Neki su u tvrdnjama otišli toliko daleko da su tvrdili da je bio terorista.¹³³ Više ne možemo sebi dopustiti da se upuštamo u ovakve vrste fana-

¹³² Isto, str.16.

¹³³ Jevangelje po Mateju, glava 10, stih 34, pripisuje Isusu (Isau, alejhi selam) slijedeće riječi: „*Ne mislite da sam ja došao da donesem mir na zemlju; nisam došao da donesem mir nego mač.*” Da je kojim slučajem Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, izgovorio nešto slično, kršćani bi mahali ovim citatom i dan i noć, i na svakom mjestu, žečeći da time dokažu kako je Poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, bio “terorista”! A mi muslimani kažemo: plemeniti Allahov poslanik Isa, alejhi selam, bio je najbolji čovjek svoga vremena, i jedan od pet najodabranijih poslanika, neka je na sve njih mir i spas.

tizma, jer je to poklon kojim će ekstremisti koji se koriste takvim izjavama dokazati da je zapadni svijet zaista angažovan u novom kršćanskem ratu protiv islamskog svijeta. Muhammed nije bio bio čovjek nasilja. Moramo pristupiti njegovom životu na uravnotežen, objektivan način, kako bismo znali cijeniti njegova značajna dostignuća. Njegovanje netočnih predrasuda uništava toleranciju plemenitost i saosjećanja, sve ono što bi trebalo da oslikava zapadnu kulturu.”¹³⁴

Karl Ernst

(Carl W. Ernst, rođen je 1950. godine)

Istaknuti američki profesor islamskih studija na Odsjeku za religijske studije Univerziteta Sjeverne Karoline. Također je direktor Carolina Centra za proučavanje Bliskog Istoka i muslimanske civilizacije. Doktorirao je na Univerzitetu Harvard 1981. godine. Njegova posljednja knjiga, *Following Muhammad: Rethinking Islam in the Contemporary World* (Nakon Muhammeda: Promišljanje o islamu u savremenom svijetu) dobila je nekoliko međunarodnih nagrada. U

¹³⁴ Isto, str. 17–18.

njoj je o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao:

„Ipak, Muhammedov značaj nije ograničen samo na one izvore koji se mogu pouzdano vezati za period njegovog života. On je poslužio kao trajni uzor etičnosti, prava, porodičnog života, političkog djelovanja i duhovnosti na načine koji nisu bili uobičajeni prije 1400 godina.”¹³⁵

O islamskom pravu je napisao:

„Kao što je i ranije spomenuto, islamsko pravo (šerijat) osigurava prava žena, kao što je pravo vlasništva koje nisu imale žene u Evropi donedavno.”¹³⁶

Karli Fiorina

(*Carly Fiorina, rođena je 1954. godine*)

Amerikanka, poslovna je žena i član Republikanske stranke. Fiorina je od 1999. do 2005. bila generalni direktor kompanije *Hewlett Packard* (HP). Široj javnosti postala je poznata kao jedna od ekonomskih savjetnica senatora Johna McCaina prilikom predsjedničkih izbora 2008. god.

¹³⁵ Carl Ernst, Following Muhammad, University of North Carolina Press. Chapel Hill & London 2003. str. 73,74.

¹³⁶ Isto, str. 143.

Godine 2010. osvojila je republikansku nominaciju za senatora Kalifornije. O islamskoj civilizaciji, izjavila je:

„Nekada je postojala civilizacija koja je bila najveća na svijetu. Bila je u stanju da formira kontinentalnu super-državu koja se protezala od jednog do drugog okeana i od sjevernih podneblja do tropskih oblasti i pustinja. U okviru njene vlasti, živjele su stotine miliona ljudi različitih vjera i etničkih skupina.

Jedan od njenih jezika postao je univerzalni jezik većeg dijela svijeta - most između naroda više stotina zemalja. Njene vojske bile su sastavljene od ljudi mnogih nacionalnosti, a njena vojna zaštita omogućila je nivo mira i prosperiteta koji nikada ranije nije bio poznat. Doseg trgovine ove civilizacije protezao se od Latinske Amerike do Kine i svugdje između.

Više od ičega, ovu su civilizaciju pokretali (naučni) izumi. Njeni arhitekti dizajnirali su zgrade koje su prkosile gravitaciji. Njeni matematičari izumili su algebru i algoritme, što će omogućiti izradu računara i formiranje enkripcije. Njeni liječnici ispitivali su ljudsko tijelo i pronašli nove lije kove za bolesti. Njeni astronomi posmatrali su nebeski svod, dali imena zvijezdama i sazviježđima i utrli put za svemirska putovanja i istraživanja.”

Nastavlja i kaže:

„Kada su se drugi narodi bojali ideja, ova civilizacija je napredovala na njihovim temeljima i održavala ih u životu. Kad je cenzura zaprijetila da će zbrisati znanje prošlih civilizacija, ova je civilizacija sačuvala to znanje i prenijela ga drugima.

Dok savremena zapadna civilizacija dijeli mnoge od navedenih osobina, civilizacija o kojoj govorim je islamski svijet od 800. do 1600. godine koji je uključivao Osmansko carstvo i tronove Bagdada, Damaska i Kaira... ”¹³⁷

Kejv Sidni

(*Cave Sydney, 1883–1953*)

Bio je engleski istraživač i pisac. U svom djelu *An Introduction to the Study of Some Living Religions of the East* (Uvod u proučavanje nekih životnih religija Istoka), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Niti jedan život nije na tako različite načine okarakterisan kao Muhammedov. Opasnost islama dugo su zagovarali kršćanski pisci spremni da vjeruju u najgore o njemu, a očjenili su ga, ne samo grubo, nego i nepravedno. Ovaj čovjek koji je u interesu svoje misije deset godina podnosi teškoće nije bio varalica. Varalica ne bi mogao postati utemeljitelj religije. Karlajl je upravo na tome (na takvom stavu). Njego-

¹³⁷ Carly Fiorina, govor "Tehnologija, biznis i naš način života; šta je sljedeće?", održan u Minneapolisu, 26. 9. 2001. godine.
Link: hp.com/hpinfo/execteam/speeches/fiorina/minnesota01.html

vim neizrecivim genijem, njegovom pobožnošću i njegovom mudrošću, on je napravio jednu naciju od sukobljenih plemena. Njegovo mjesto u historiji je sigurno.”¹³⁸

Keit Mur

(Dr Keith Leon Moore, rođen je 1925. godine)

Kanadski profesor emeritus anatomije na Fakultetu za hirurgiju, na Univerzitetu u Torontu. Jedan je od najistaknutijih naučnika na polju anatomije i embriologije. Autor je knjige *Developing Human* (Razvoj čovjeka) koja je prevedena na osam jezika i smatra se djelom na koje se nauka poziva u toj oblasti. Također, knjiga je izabrana od Naučnog komiteta za najbolju knjigu autorizovanu od jednog čovjeka. Bio je prodekan za osnovne medicinske nauke na univerzitetu Faculty of Medicine i bio je predsjedavajući za anatomiju od 1976. do 1984. god. On je jedan od osnivača Američkog udruženja anatoma (AAC), a bio je predsjednik AAC između 1989. i 1991. godine. Profesor Mur radio je na komparativnoj studiji o Kur'anu, hadisu i moder-

¹³⁸ Cave, Sydney., An Introduction to the Study of Some Living Religions of the East, Duckworth & CO. London: 1921. str. 213–214.

noj embriologiji, te je održao više predavanja u više država na temu Kur'an o embriologiji, a na jednoj od naučnih konferencija, o Kur'antu je rekao:

„Kao rezultat studiranja Kur'ana i hadisa posljednje četiri godine otkrili smo nevjerojatan sistem podjele stadija ljudskog embrija, s obzirom da je to objašnjeno u VII vijeku. I ako je Erit Staro, osnivač nauke o embriologiji, u IV vijeku ustanovio da se embrion piletom formira u stadijima, on nije naveo nikakve detalje o ovim stadijima. Koliko nam je poznato iz historije embriologije, malo se znalo o stadijima klasifikacije ljudskog embriona sve do XX vijeka. Zbog toga, opis ljudskog embrija koji je dat u Kur'antu ne može biti baziran na naučnom dostignuću VII vijeka. Jedino logično objašnjenje jeste da je ovaj opis objavljen Muhammedu od Boga. Nemoguće je da je on bio upoznat s tim detaljima, s obzirom na to da je bio nepismen čovjek koji nije bio upoznat s naukom.”

Nakon što je izveo detaljnu analizu kur'anskih ajeta koji govore o stvaranju čovjeka i uporedio ih s modernim naučnim faktima, zaključuje slijedeće:

„Faze embrionskog i razvoja fetusa spomenute u Kur'antu, trebaju biti korištene za učenje studenata muslimana, zato što se slažu s modernim shvatanjem razvoja čovjeka prije rođenja. To će također omogućiti doktorima i sestrama muslimanima da objasne svojim pacijentima, koristeći kur'anske reference. Muhammed nije mogao znati ove činjenice o ljudskom razvoju u VII vijeku jer većina njih nije bila otkrivena sve do XX vijeka. Muslimani, a i ostali, upravo su donijeli zaključak da su ove činjenice jedino mogle biti

objavljene Muhammedu od Jednog koji zna sve o nama, Koji zna, ne samo kako smo se razvili nego i kako živimo i funkcionišemo.”¹³⁹

Kofi Anan

(Kofi Atta Annan, rođen je 1938. godine)

Ganski diplomata i bivši Generalni sekretar Ujedinjenih nacija. Svoju karijeru započeo je 1962. godine u Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji. Od 1972. do 1974. godine bio je Direktor turizma u Gani. Od 1987. godine pokrivaо je neke od najvažnijih položaja u UN-u, uključujući mjesto Pomoćnika glavnog sekretara. U 90-ima je bio zadužen za mirovne operacije, a od oktobra 1995. god. bio je posebni izaslanik UN-a za bivšu Jugoslaviju. Vijeće sigurnosti UN-a 13. decembra 1996. godine imenovalo ga je za Generalnog sekretara. Mandat mu je obnovljen 2002. godine, a na tom mjestu ostao je do 2006. godine. Kofi Annan i Ujedinjene nacije su kodobitnici Nobelove nagrade za mir 2001. godine. Na seminaru o islamofobiji održanom pod pokroviteljstvom

¹³⁹ Video: <https://www.youtube.com/watch?v=hye0CDmIgl0&list=PL8145120E788646B0>

UN-a, 2004. godine, Kofi Anan je o islamu rekao:

„Islamska načela često su iskrivljena i istrgnuta iz konteksta, a neki postupci ili običaji (pojedinaca) uzeti su da predstavljaju ili simbolizuju tu bogatu i složenu vjeru. Neki tvrde da je islam nespojiv s demokratijom ili neopozivo neprijateljski nastrojen prema modernosti i pravima žena. I u prevelikom broju društvenih krugova omalovažavajući komentari o muslimanima mogu da prođu bez cenzure, što za rezultat ima da tako upakovane predrasude budu prihvачene.

Stereotipi, također, opisuju muslimane kao suprotnost Zapada, uprkos historiji u kojoj nije bilo samo sukoba, već i trgovine i saradnje, kao i utjecaja i uzajamnog obogaćivanja umjetnosti i nauke. Evropska civilizacija ne bi napredovala do te mjere da se kršćanski naučnici nisu koristili učenjem i literaturom islama u srednjem vijeku i kasnije.”¹⁴⁰

¹⁴⁰ Seminar: “Confronting Islamophobia: Education for Tolerance and Understanding”, in New York, 7. decembar 2004.

Kreg Konsidajn

(*Craig Michael Considine*)

Javni govornik i zagovornik međuvjerskog dijaloga. Diplomu magistra u oblasti Međunarodni odnosi dobio je na Royal Holloway Univerzitetu u Londonu, a bechelor diplomu u istoj oblasti na Američkom univerzitetu u Vašingtonu. Režirao je dokumentarac *Journey into America* koji je prikazivan na filmskim festivalima, univerzitetima i vjerskim institucijama širom svijeta. Objavljivao je više članaka za Washington Post, Fox News i Newsweek. Na svojoj web-stranici¹⁴¹, objavio je autorizovani tekst, u kojem je o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao:

„Danas želim da podijelim s vama moje iskustvo u pročavanju islama i posebno ono što sam naučio o ovoj velikoj vjeri kroz život poslanika Muhammeda, mir neka je s njim...

Konkretno, ja sam istraživao Muhammedov život, mir neka je s njim. U mojim izučavanjima i iskustvima, naučio sam da je Muhammed, mir neka je s njim, imao važna uče-

¹⁴¹ www.craigconsidinetcd.com

nja o tome kako se postupa prema nemuslimanima. Njegove ideje o vjersko slobodi čine ga univerzalnim šampionom ljudskih prava, posebno onih koji se odnose na slobodu obožavanja i prava manjina da budu zaštićeni u teškim vremenima.

Ono što je u vezi s Muhammedom, mir bio s njim, ostavilo najjači utisak na mene bio je njegov tolerantan odnos prema kršćanstvu i judaizmu.

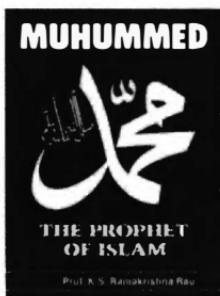
Naprimjer, objava koju je Muhammed, mir neka je s njim, dobijao od Boga, usmjerila ga je da toleriše različitost i njeguje je kao obilježje muslimanskog društva.

U Ustavu Medine, Muhammed, mir neka je s njim, napisao je da stranci u muslimanskom društvu treba da budu tretirani s posebnom pažnjom, na isti način kao i njihovi zaštitnici (muslimani). Više od hiljadu godina kasnije, George Washington (prvi predsjednik SAD-a) napisao je kako je ‘naruci Amerike otvoreno da primi potlačene i progone ljude svih nacija i vjera...’

Na kraju, vidim poslanika Muhammeda, mir neka je s njim, kao čovjeka koji se borio protiv rasizma prije vremena Nelsona Mandele i kao vođu koji je nastojao ujediniti, a ne razdvajati ljude iz različitih sredina. Kao Amerikancu katoličku, nije mi bitno što Muhammed, mir neka je s njim, nije moje vjere. Ono što je za mene važno jeste njegov karakter i njegovo postupanje.”¹⁴²

¹⁴² <http://craigconsidinetcd.com/2014/01/28/a-catholic-american-praises-prophet-muhammad-at-an-islamic-centre-in-dublin-ireland/>

K. S. Ramakrišna Rao

(Prof. K. S. Ramakrishna Rao)

Indijski profesor filozofije. Radio je na Univerzitetu Mysore, Indija. Autor je knjige *Muhammad the Prophet of Islam* (Muhammed, poslanik islam) u kojoj je o islamu, napisao:

„Moj problem prilikom pisanja ove monografije laksi je zato što mi, uopćeno, nismo nahranjeni takvom (iskriviljennom) vrstom historije i nema potrebe utrošiti mnogo vremena na naglašavanje naših pogrešnih shvatanja o islamu. Teorija da je Islam širen mačem, više se ne može čuti na svakom čošku, jer je princip islama ‘u vjeri nama prisile’ sada dobro poznat.”¹⁴³

O poslaniku Muhammedu, *sallallahu alejhi ve sellem*, napisao je:

„U godinama varvarizma, bojno polje je humanizovano i izdate su stroge instrukcije da se ne pronevjeri, da se ne vara, da se ne izda povjerenje, da se ne uništava, da se ne

¹⁴³ K.S. Ramakrishna Rao, *Muhammad the Prophet of Islam*, world Assembly of Muslim Youth, Riyadh 1989. str. 8.

smije ubiti maloljetno dijete, žena ili starac, da se ne sjeku niti pale palme, da se ne sjeku voćke, da se ne maltretiraju monasi i osobe koje se bave molitvom. Njegov odnos prema najvećim neprijateljima bio je najplemenitiji primjer njegovim sljedbenicima. Kad je osvajao Mekku, bio je na vrhuncu svoje moći. Grad koji je mučio njega i njegove sljedbenike, koji ih je protjerao u izgnanstvo i koji ih je proganjaо i bojkotovao, čak i kad su bili više od 200 milja daleko, taj grad mu je sad ležao pod nogama. Po zakonima ratovanja mogao se pravedno osvetiti zbog svih okrutnosti nanešenih njemu i njegovom narodu. Ali kako se on ponio prema njima? Muhammedovo srce preplavila je ljubav i dobrota i on je izjavio: 'Ovoga dana nema ukora za vas i svi ste slobodni.'¹⁴⁴

Potom je napisao:

„Kakvu je ogromnu promjenu donio Kur'an i poslanik Muhammed Arapima, najponosnijim ljudima u to vrijeme na Zemlji. To je razlog zašto je Gete, najveći od njemačkih pjesnika, govoreći o svetom Kur'anu rekao: 'Ova knjiga će nastaviti da ostvaruje najmoćniji utjecaj vijekovima.' To je također razlog zašto je Džordž Bernard Šo rekao: 'Ako bilo koja vjera ima šanse da zavlada Engleskom, šta više Evropom u narednih 100 godina, onda je to islam.'¹⁴⁵

Zatim dodaje:

„Muhammedova ličnost... najteže je proniknuti u cijelu istinu o tome. Samo tračak toga mogu uhvatiti. Kakav dramatičan slijed slikovitih scena! Tu je: Muhammed – poslanik; Muhammed – ratnik; Muhammed – biznismen;

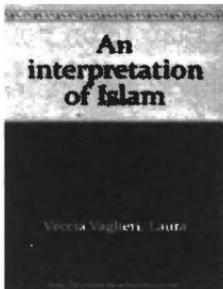
¹⁴⁴ Isto, str. 10.

¹⁴⁵ Isto, str. 14.

Muhammed – državnik; Muhammed – govornik; Muhammed – reformator; Muhammed – utočište siročadima; Muhammed – zaštitnik robova; Muhammed – emancipator žena; Muhammed – sudija.

Sve u svemu, u svim ovim veličanstvenim ulogama, u svim tim ljudskim aktivnostima – on je heroj.”¹⁴⁶

Laura Vecia Vagliari

(Laura Vecia Vagliari, 1893–1989)

Bila je italijanski orijentalista. Kćerka slavnog arheologa Dante Vaglieria. Studirala je na Univerzitetu u Rimu. Laura je pionir arapskih i islamskih studija u Italiji. Radila je kao profesor na Institutu Universitario Orientale u Napulju. Na kongresu evropskih muslimana u Ženevi 1935. godine, učestvovala je kao jedini nemuslimanski učesnik. To je opravdano činjenicom da je bila asistent grofa Bernarda Barbiellini Amideia, direktora Instituta u Napulju, koji je svečano na ovom kongresu primio islam. Laura je autor više knjiga s islamskom tematikom. U svom djelu *An Interpretation of Islam* (Tumačenje islama), o Kur'anu je napisala:

¹⁴⁶ Isto, str. 20.

„Kako bi moglo biti drugačije? Kur'an je direktna verbalna objava kojom je Bog udostojio Muhammeda. On je doslovno riječ Božija.”¹⁴⁷

O islamu je napisala:

„Zahvaljujući islamu paganstvo u svim svojim oblicima je poraženo. Koncept svemira, praktikovanje vjere i običaji društvenog života, oslobođeni su svih negativnosti koje su ih degradirale i ljudski umovi su oslobođeni predrasuda. Čovjek je napokon ostvario svoje dostojanstvo. (...)

Čovjekov duh je oslobođen predrasuda, čovjekova volja je oslobođena veza koje su je držale u posjedu volje drugih ljudi, ili drugih tzv. skrivenih sila. Svećenici, lažni čuvaci tajne, brokeri spasenja i svi oni koji su se pretvarali da su posrednici između Boga i čovjeka, i zahvaljujući takvom vjerovanju ostvarivali vlast nad ljudima, pali su s njihovih pijadestala. Čovjek je postao sluga Božiji, a prema drugim ljudima imao je samo obaveze jednog slobodnog čovjeka prema drugim slobodnim ljudima. Dok su ranije ljudi patili od nepravdi socijalne razlike, islam je proglašio jednakost među ljudskim bićima.”¹⁴⁸

Zatim navodi:

„Čudo islama je Kur'an, kroz koji nam stalna i neprekidna tradicija prenosi vijesti s absolutnom sigurnošću. Ovo je knjiga koja se ne može imitirati. Svaki od njegovih izraza je sveobuhvatan, a opet je ipak odgovarajuće veličine, ni pre-

¹⁴⁷ Laura Veccia Vaglieri, An Interpretation of Islam, Goodword books, New Delhi 2004. str. 13.

¹⁴⁸ Isto, str. 34–35.

dug, a ni prekratak. Njegov stil je originalan.”¹⁴⁹

Potom dodaje:

„U njemu (Kur’antu), između ostalog, možemo naći predviđanja događaja iz budućnosti, a i opis događaja koji su se zbili vijekovima prije, ali su uglavnom bili zanemareni. Tu su i česta spominjanja, od zakona u prirodi do različitih nauka i vjerskih i svjetovnih. U njemu (Kur’antu), nalazimo ogromne zalihe znanja koje su iznad kapaciteta najinteligentnijih ljudi, najvećih mislilaca i najsposobnijih političara. Zbog svega navedenog, Kur’an ne može biti djelo jednog nepismenog čovjeka koji je cijeli svoj život proveo usred društva koje je bilo daleko od ljudi, od nauke. Čovjek, koji je uvijek insistirao da je on samo čovjek kao i svaki drugi i da kao takav ne može izvoditi čuda, osim uz pomoć Svetogog Boga. Kur’an može imati svoje porijeklo samo od Boga, čije znanje obuhvata sve što je na nebesima i na zemlji.”¹⁵⁰

Zaključuje i kaže:

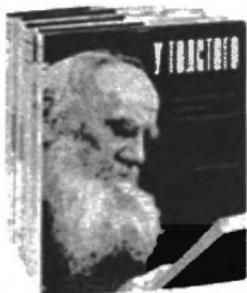
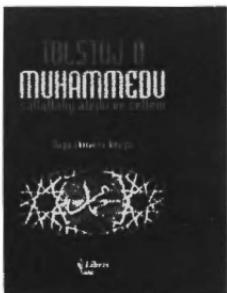
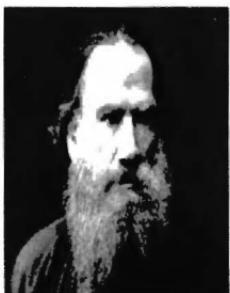
„Mi imamo još jedan dokaz božanskog porijekla Kur’ana u činjenici da je njegov tekst ostao čist i nepromijenjen kroz stoljeća od dana njegove objave do danas, a tako će i ostati, ako Bog da, koliko god svemir nastavi postojati. Čitan iznova i iznova u cijelom muslimanskom svijetu, ovaj rad ne izaziva kod vjernika bilo kakav osjećaj umora. Nasuprot tome, kroz ponavljano čitanje sve je draži svakim danom. To izaziva dubok osjećaj poštovanja i divljenja onome ko čita ili ga sluša.

¹⁴⁹ Isto, str. 42.

¹⁵⁰ Isto, str. 43–44.

To nije bila upotreba sile, niti napor ustrajnih misionara koji su doveli do brzog širenja islama. Umjesto toga, to je činjenica da je knjiga koja je predstavljena od muslimana osvojenim narodima, sa slobodnom voljom da je prihvate ili odbace, bila zaista knjiga od Boga, Riječ istine, najveće čudo koje je Muhammed mogao predstaviti onima na zemlji.”¹⁵¹

Lav Nikolajevič Tolstoj

(Grof Lav Nikolajevič Tolstoj, 1828–1910)

Bio je ruski književnik i mislilac, jedan od najvećih svjetskih romanopisaca. “Tolstoj je bio zagovornik slobodnjačkog hrišćanskog anarhizma koji se, po njegovim riječima, temeljio na onome što je rekao Isus Hrist umjesto na crkvenim naukama, stoga je i poricao Isusovo božanstvo i uskrsnuće.”¹⁵² Ruska Pravoslavna crkva 1901. godine objavila je Tolstojevo crkveno ekskomuniciranje kao bezbožnika. Tolstoj je ekskomuniciran zato što je otvoreno govorio i pisao o nekim temeljnim vjerovanjima i vjerskim obredim kršćanstva koje je smatrao neispravnim i suprotnim pravoj vjeri. Mada, možda najveći razlog službenog izbacivanja Tolstoja iz Pravoslavne

¹⁵¹ Isto, str. 44–45.

¹⁵² http://hr.wikipedia.org/wiki/Lav_Nikolajevi%C4%8D_Tolstoj

crkve vjerovatno leži u Tolstojevom odnosu prema islamu. Naime, 1908. godine Tolstoj je napravio zbirku hadisa poslanika Muhammeda i stampao je u ruskoj štampariji "Po-srednik". Knjiga je objavljena u oktobru 1908. godine pod naslovom *Изречения Магомета* (Izreke Muhammeda).¹⁵³ Za Tolstojevu knjigu s hadisima poslanika Muhammeda odavno se znalo, ali je bila riječ o tajanstvenom djelu koje nije doživjelo reizdanja, jer interes svjetski slavnog pisca Tolstoja za govor poslanika Muhammeda i njegovo objavljanje takve jedne knjige u želji da to podijeli s ruskim narodom, bilo je nedopustivo u carskoj Rusiji. I dok su se u periodu Saveza sovjetskih socijalističkih republika (SSSR-a), Tolstojeva djela iznova štampala, iz nekog razloga zbirku *Изречения Магомета* nije objavljivana. Tolstojevo gledište u odnosu na islam, se može također uočiti i kroz pisma (posebno ono od 15. marta 1909. godine) koja je napisao Jeleni Vekilovoj, Ruskinji udatoj za generala Ibrahim-agu. Jelena Vekilova od Tolstoja je tražila savjet u pogledu svojih sinova koji žele biti muslimani. U odgovoru Jeleni Vekilovoj, Tolstoj je napisao:

„Što se tiče davanja većeg značaja islamu nego pravoslavnoj (hrišćanskoj crkvi u Rusiji), ja sam punog srca saglasan tome. Koliko god to bilo čudno reći, za mene je islam neuporedivo uzvišeniji od hrišćanstva. Kad bi čovjek imao pravo izbora, svaki razuman pravoslavac (hrišćanin) i svaki čovjek, bez ikakve sumnje i nedoumice, prihvatio bi islam, jednog Allaha i Njegovog Poslanika.

Zašto? Zato što s Trojstvom, teškom i nerazumljivom božanstvenošću (Otac, Sin i Sveti Duh), s pretajanstvenom

¹⁵³ Knjiga je prevedena na bosanski jezik i sa dodacima štampana u izdavačkoj kući Libris pod nazivom *Tolstoj o Muhamedu*.

Marijom Anom, svećima, njihovim predstavljanjima i komplikovanim ceremonijama... i ne bi moglo biti drugačije. Islam se morao uzdići iznad toliko iskvarenih vjerovanja koja su zauzela mjesto temeljnim vjerskim doktrinama i u jednom periodu prerasla u crkvena vjerovanja.

Islam se pojavio 600 godina poslije hrišćanstva. Sve se na svijetu razvija, usavršava. Kao što i svaki pojedini čovjek sazrijeva, isto tako sazrijeva i cijelo čovječanstvo, postaje savršenije. Značenje, bit ljudskog života jesu vjerska poimanja. Ali usavršavanje vjere predstavlja olakšavanje njenog razumijevanja i razjašnjavanje najrazličitijih tajnih misli..."¹⁵⁴

Original Tolstojevog pisma koje je poslao Jeleni Vekilovoj, Muzeju Lava Tolstoja u Moskvi poklonio je 1978. godine Jelenin sin Faris. Pisma su izložena u muzeju.

Svoje mišljenje o islamu, Tolstoj nije iskazao samo u pismu Jeleni Vekilovoj, već je o islamu govorio i sa svojom suprugom i prijateljima. Naime, Slovak, Dušan Petrović Makovicki bio je šest godina privatni Tolstojev ljekar. Na osnovu bilježenja razgovora koje je Tolstoj u to vrijeme vodio s brojnim prijateljima, on je napisao veliko djelo У Толстого (Uz Tolstoja), u periodu 1904-1910. god. Djelo je u četiri toma, a prvi put je štampano u Издательство Наука Москва, 1979. godine, pod naslovom *Яснополянские записки* (*Bilješke iz Jasne Poljane*). Na taj način, napravljena je detaljna hronika života u Jasnoj Poljani za šest godina, od 18. decembra 1904. do 28. novembra 1910. godine. Na 356. strani trećeg toma, navedeni su Tolstojevi porodični razgovori, kao i razgovor o slučaju Jelene Vekilove.

¹⁵⁴ Iz pisma koje je Tolstoj napisao Jeleni Vekilovoj, 15. marta 1909. godine; Preuzeto iz knjige: *Tolstoj o Muhammedu*, Libris, Sarajevo, 2007. str. 65.

Dušan Petrović Makovicki ovako opisuje ovu situaciju:

13. mart 1909. godine

„Lav Nikolajević je ispričao da je dobio pismo od jedne majke u kojem piše: otac je musliman, ona je pravoslavna, dva sina: jedan je student, a drugi oficir. Obojica žele da pređu na islam.

Sofija Andrejevna reče: ‘Možda njeni sinovi hoće da postanu muslimani zato što tako mogu imati više žena?’

Lav Nikolajević: ‘Ma ne, kao da je i kod nas malo onih koji imaju više žena?’

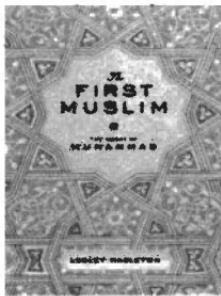
Sofija Andrejevna je još nešto komentarisala.

Lav Nikolajević: ‘Oni najčešće imaju po jednu ženu. Ako čovjek može živjeti s jednom ženom, bolje je, a mnogoženstvo je nagodba.’

Kasnije je Lav Nikolajević govorio, da je njemu, razmišljajući o tom pismu, mnogo šta postalo jasnije: ‘Muhammed je dosljedno sprovodio “jevanđelje”. On nije Hrista priznavao za Boga, niti se sam poistovjećivao s Bogom. Za muslimane nema drugog Boga osim Boga i Muhammed je Njegov Poslanik. Nema nikakvih dogmi, niti svetih tajni. Šta je bolje: pravoslavlje ili islam? Za mene je to jasno, islam je bolji.’ Začutavši na kratko, Lav Nikolajević je ponovio: ‘Islam je bez poređenja bolji od pravoslavlja. Islam mi je mnogo pomogao.’¹⁵⁵

¹⁵⁵ У Толстого, 1904—1910, Яснополянские записки, Д. П. Маковицкого, книга третья, Издательство Наука Москва, 1979. str. 356.

Lesli Hejzhton

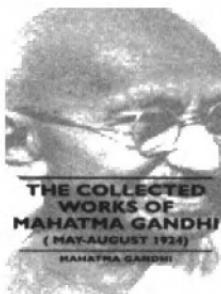
(*Lesley Hazleton, rođena je 1945. godine*)

Britansko-američki autor čiji rad se usredsređuje na polje politike, vjere i historije, posebno na Bliskom Istoku. Diplomirala je psihologiju na Univerzitetu Manchester. Septembra 2011. god., dobila je nagradu The Stranger's Genius Award in Literature. U intervjuu o svojoj knjizi *The First Muslim: The Story of Muhammad* (Prvi musliman: Kazivanje o Muhammedu) za Religion Dispatches magazin, između ostalog, je izjavila:

„Prvi musliman (*The First Muslim*) nije knjiga sa određenom porukom. Ako ništa drugo, budući da sam agnostik, možete je zvati (Muhammedova) biografija napisana od jednog agnostika. Ali, mislim da mnogi čitatoci mogu biti iznenadeni Muhammedovom dubokom predanošću socijalnoj pravdi, njegovim radikalnim protestom protiv pohlepe i korupcije i njegovim strastvenim angažmanom s idejom jedinstva, i ljudskog i božanskog – glavnih faktora koji pomazu objasniti privlačnost islama.”¹⁵⁶

¹⁵⁶ Rd magazine, Q & A, January 5, 2013. http://www.religiondispatches.org/books/rdl0q/6741/n_agnostic_biography_of_the_prophet_muhammad

Mahatma Gandhi

(Mohandas Karamchand Gandhi, 1869–1948)

Bio je indijski mislilac i političar. Vođa nacije koji se izborio za nezavisnost Indije putem nenasilne revolucije. Studirao je pravo na Londonskom Univerzitetu. Godine 1921. Indijski nacionalni kongres, skupina koja je širila pokret Indijom, dala je Gandiju potpunu izvršnu vlast, uključujući čak i pravo da imenuje svog nasljednika. Ubijen je u atentatu, hicima iz vatrenog oružja 30. januara 1948. godine. Gandhi je nakon pročitane knjige o životopisu poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, rekao slijedeće:

„Kada sam završio drugi tom, bilo mi je žao što nemam više da čitam o tom divnom životu. Postoje neki događaji koje ne razumijem i neki koje ne mogu da objasnim. Ali ja nisam pristupio proučavanju kao kritičar ili podsmjehivač. Želio sam da znam najbolje od života onoga ko i danas nesporno plijeni srca miliona ljudi. I našao sam dovoljno toga u knjigama. Postao sam više nego ikada uvjeren da mač nije bio sredstvo pomoću kojeg je islam stekao svoju poziciju. Već je to bila rigidna jednostavnost, krajnja skromnost Poslanika, preciznost u vezi s obećanjima, njegova potpuna

posvećenost svojim priateljima i sljedbenicima, njegova neustrašivost i njegova absolutna vjera u Boga i svoje poslanje. Te osobine, a ne mač, krčile su put i nadvladale svaku prepreku.”¹⁵⁷

Majkl Hart

(Michael H. Hart, rođen je 1932. godine)

Američki astrofizičar i pisac. Doktorirao je astronomiju na Princeton University 1972. god. Bio je istraživač Nacionalnog centra za atmosferska istraživanja, Goddard Space Flight Center, i Carnegie institucije za nauku. Bio je profesor na Univerzitetu Maryland, Univerzitetu Trinity i Fakultetu Anne Arundel Community. Kada je Majkl Hart htio svijetu da predstavi stotinu najvećih ličnosti koje su izvršile utjecaj u svijetu, na prvo mjesto te odabrane stotine stavio je Poslanika Muhammeda. U svojoj knjizi *The 100: A ranking of the most influential persons in history* (100 najutjecajnijih osoba u historiji) koja je prodata u više od 500 000 primjeraka i prevedena na petnaest jezika, o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, između ostalog,

¹⁵⁷ Mahatma Gandhi , Collected Works of Mahatma Gandhi, vol. 29, My Jail experiences XI, str. 133. Young India, 11-9-1924.

napisao je sljedeće:

„Moj izbor Muhammeda za vodeću poziciju među najutjecajnijim ličnostima u svijetu, vjerovatno će neke čitaoce iznenaditi i može biti doveden u pitanje od drugih, međutim, on je bio jedini čovjek u historiji koji je bio izuzetno uspješan na oba nivoa, i vjerskom i svjetovnom. Od skromnog početka, Muhammed je osnovao i donio jednu od najvećih svjetskih religija, te postao izuzetno efikasan politički vođa. Danas, trinaest vijekova nakon njegove smrti, njegov utjecaj još uvijek je snažan i sveprisutan.”¹⁵⁸

Zatim dodaje:

„Većina ljudi u ovoj knjizi imala je prednost da su rođeni i odrasli u centrima civilizacije, u visoko kultivisanim ili politički odabranim narodima. Muhammed je, međutim, rođen 570. godine, u gradu Mekki, u južnoj Arabiji, u to vrijeme zaostaloj oblasti svijeta, daleko od centara trgovine, umjetnosti i obrazovanja. Ostao je siroče sa šest godina i bio je odgajan u skromnom okruženju. Islamska tradicija nam kaže da je on bio nepismen. Njegov ekonomski položaj poboljšan je kada se, s dvadeset pet godina oženio bogatom udovicom. Ipak, kako se primakao četrdesetim, bilo je spoljašnjih indikacija da je bio izuzetan čovjek.”¹⁵⁹

Potom je napisao:

„Kako dakle da neko ocijeni ukupni Muhammedov utjecaj na ljudsku historiju? Poput svih religija, islam vrši ogro-

¹⁵⁸ Michael H. Hart, The 100: A ranking of the most influential persons in history, New York 1978. str. 3.

¹⁵⁹ Isto, str. 3–4.

man utjecaj na živote svojih sljedbenika. To je razlog zbog kojeg svi osnivači velikih svjetskih religija zauzimaju istaknuto mjesto u ovoj knjizi. Budući da je otprilike dvostruko više kršćana nego muslimana u svijetu (ovo se odnosi na vrijeme kada je ovo pisao), u početku može izgledati čudno da je Muhammed više rangiran nego Isus. Postoje dva glavna razloga za tu odluku. Prvo, Muhammed je odigrao daleko važniju ulogu u razvoju islama nego što je Isus učinio za razvoj kršćanstva. Iako je Isus bio odgovoran za glavne etičke i moralne zapovijedi kršćanstva, Sv. Pavle bio je glavni programer kršćanske teologije, njen glavni propagator i autor velikog dijela Novog zavjeta.

Muhammed je, međutim, bio odgovoran i za teologiju islama i njegovih glavnih etičkih i moralnih načela. Osim toga, on je igrao ključnu ulogu u propagiranju nove vjere, te u uspostavljanju vjerske prakse islama.

Nadalje, Muhammed (za razliku od Isusa) bio je svjetovni, kao i vjerski vođa. Ustvari, kao pokretačka sila arapskih osvajanja, lahko bi se mogao rangirati kao najutjecajniji politički vođa svih vremena.”¹⁶⁰

Zaključuje, i kaže:

„Vidimo zatim, da su arapska osvajanja iz sedmog vijeka nastavila da igraju važnu ulogu u ljudskoj historiji do današnjeg dana. Bila je to nenadmašna kombinacija svjetovnog i religijskog utjecaja, koja po mom osjećaju daje pravo da se Muhammed smatra najutjecajnijom ličnošću u ljudskoj historiji.”¹⁶¹

¹⁶⁰ Isto, str. 8–9.

¹⁶¹ Isto, str. 10.

Majkl Mur

(Michael Francis Moore, rođen je 1954. godine)

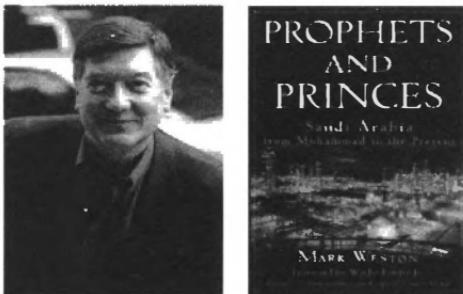
Američki filmski reditelj i producent, pisac, društveni kritičar i politički aktivista. Reditelj je dokumentarnih filmova: Ludi za oružjem, Fahrenheit 9/11, Bolesno, Kapitalizam, Ljubavna priča koji su postali najgledaniji dokumentarni filmovi svih vremena. Time magazin proglašio ga je 2005. godine jednim od 100 najutjecajnijih ljudi na svijetu. Dana 13. 9. 2010. godine dao je intervju za američku medijsku kuću CNN, povodom spaljivanja primjeraka Kur'ana u Americi, od strane pastora Teri Džonsa (Terry Jones), pa je tom prilikom izjavio:

„Kada govorimo o spaljivanjima Kur'ana, dozvolite mi da ponovo ukažem mojim dragim Amerikancima, od kojih 80 posto nema pasoš i nikada nije napustilo svoju zemlju, nikada nisu vidjeli ostatak svijeta i pojma nemaju šta se dešava. Ja sam imao sreću da ponekad odem odavde i vidim djelić planete na kojoj živimo. Kur'an dvadeset pet puta spominje Isusa. U toj svetoj knjizi Isus je predstavljen kao Božiji poslanik. Zašto bi neko spaljivao knjigu koja na prekrasan način predstavlja Isusa više od dvadeset puta? Koliko

Amerikanaca uopće zna tu činjenicu? To je potpuno ludo, ja sam srećom odavno raskrstio s tim i jednostavno sam morao reagovati i kazati nešto o tome.

Arapi, muslimani, čine 1,6 posto naše američke populacije. I kad god se ova nemilosrdna mafija ustremi na neku manjinu moramo biti svjesni da će oni, kada završe s tom grupom, da se okrenu drugoj manjini. Svi trebamo razmisliti o tome, jer svi pripadamo našim malim etničkim grupama koje su ili svojom voljom došli u ovu zemlju ili su ih osnivači ove zemlje doveli kao robove.”¹⁶²

Mark Weston

(*Mark Weston, rođen je 1953. god*)

Američki novinar, pisac i govornik. Diplomirao je historiju na Brown University, a diplomu pravnog fakulteta stekao je na Univerzitetu u Teksasu. Bio je novinar ABC News-a, pisao je članke za New York Times, The Washington Post, Los Angeles Times i New York Daily News Weston. Bio je gostujući profesor na kralj Faisal Centru za istraživanje i islamske studije u Rijadu, Saudijska Arabija.

¹⁶² Video: <http://edition.cnn.com/video/#/video/us/2010/09/13/tsr.michael.moore.intv.cnn?iref=videosearch>

Napisao je knjigu *Prophets And Princes* (Poslanici i prinčevi), a u njoj je o islamu i poslaniku Muhammedu, između ostalog, napisao slijedeće:

„Za 1400 godina islam je dao smisao životima mnogih generacija, edukujući ih i opismenjavajući ih, kako muškarce tako i žene. Muhammed je znatno popravio život žena. Kur'an, sveto pismo islama, daje ženi pravo da se razvede od muža, ako se on ponaša loše prema njoj i naređuje da žena dobija dio porodične imovine, što je revolucionarna ideja u bilo kojem dijelu svijeta sve do savremenog doba. Muhammed je, također, podučavao da žena treba da se obrazuje i da ima pravo glasa u odabiru svoga muža.”¹⁶³

Potom je dodao:

„Uobičajeno zapadnjačko uvjerenje da je islam ‘religija mača’ pogrešno je. Islamski osvajači dozvoljavali su kršćanima, jevrejima i hindusima da zadrže svoju vjeru zato što Kur'an zabranjuje preobraćanje na silu. Milioni Hindusa, zorostraista kao i sirijskih i koptskih kršćana koji su prešli na islam u osmom, devetom i desetom vijeku, učinili su to slobodnom voljom jer su njihovi muslimanski osvajači vladali pravednije nego bilo koji ranije poznati vladari.”¹⁶⁴

Zatim je napisao:

„Inteligentni ljudi bili su odani Muhammedu, ne samo zbog njegove poruke, nego i zbog njega samog. Svako ko je poznavao Muhammeta, može se prisjetiti kako je bio lju-

¹⁶³ Mark Weston, *Prophets And Princes*, John Wiley & Sons, New Jersey, 2008. str. 15.

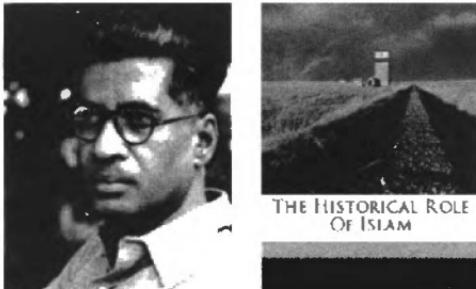
¹⁶⁴ Isto, str. 16.

bazan i racionalan. Insistirao je da sluge, robovi i životinje budu tretirani na lijep način i posvećivao je starim ženama sa sela istu pažnju kao i plemenskim poglavarima.”¹⁶⁵

O Kur’antu je još napisao:

„Tokom 621. i proljeća 622. godine, cijela plemena u Medini postali su muslimani. U vrijeme kada je poezija bila sredstvo komunikacije jednako važno kao što su televizija i filmovi danas, ljepota arapskog Kur’ana osvojila je srca i umove mnogih.”¹⁶⁶

M. N. Roj

(Manabendra Nath Roy, 1887–1954)

Bio je indijski nacionalni revolucionar, radikalni aktivista i politički teoretičar. Roj je bio osnivač komunističkih partija u Meksiku i Indiji i delegat kongresa Komunističke internacionale. Nakon uspona Josifa Staljina, Roj je napustio komunistički pokret i marksističke ideje. U svojoj knjizi *The Historical Role Of Islam* (Historijska uloga islama), o islamu je napisao:

¹⁶⁵ Isto, str. 22.

¹⁶⁶ Isto, str. 24.

„Očigledan iznenadni uspon i dramatična ekspanzija islama, predstavlja najfascinantnije poglavlje u historiji čovječanstva”¹⁶⁷

Potom dodaje:

„Postojeći dojam o učenju arapskog Poslanika zasniva se na lošoj informisanosti. Prosječno obrazovani Hindus posjeduje malo znanja i nije zahvalan za ogromnu revolucionarnu važnost islama kao i velike kulturne posljedice te revolucije.”¹⁶⁸

O poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, i širenju islama, napisao je:

„Svaki poslanik uspostavlja svoj položaj na osnovu postignutih čuda. Po tom principu, Muhammed mora biti priznat kao daleko najveći od svih poslanika prije ili poslije njega. Ekspanzija islama jeste najveće čudo od svih čuda. Rimsko Augustovo carstvo, koje je kasnije proširio hrabri Trajan, bilo je rezultat velikih i slavnih pobjeda i oslojeno je u razdoblju od sedam stotina godina. Ipak, ono nije postiglo razmjere Arapskog carstva, osnovanog za manje od jednog vijeka. Aleksandrovo carstvo predstavlja samo djelić ogromnog prostora Halifeta. Gotovo hiljadu godina, Perzijsko carstvo opiralo se oružju Rima, da bi samo za manje od deset godina bili pokoreni od Mača Božijeg. Pustimo savremenim historičarima da opisuju čudo širenja islama.”¹⁶⁹

Zatim je napisao:

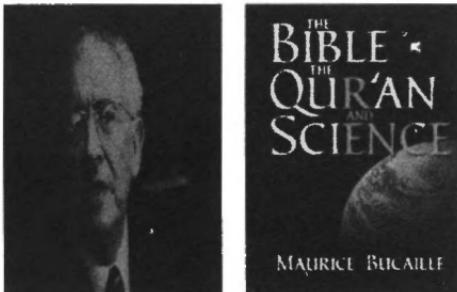
¹⁶⁷ M. N. Roy, The Historical Role Of Islam, Vora & Co. Publishers LTD. Bombay 1938. str. 1.

¹⁶⁸ Isto, str. 4.

¹⁶⁹ Isto, str. 5–6.

„Kako se to zapanjujuće čudo dogodilo? To je bilo jedno od zbumujućih pitanja za historičare. Današnji obrazovani svijet odbacio je prostačku teoriju da je širenje islama bio trijumf fanatizma nad uzdržanim i tolerantnim ljudima. U fenomenalan uspjeh islama, prije svega, spada i njegov revolucionarni značaj i njegova sposobnost da izvede mase iz beznadežnih situacija, nastalih propadanjem antičkih civilizacija, ne samo Grčke i Rima, već i Perzije, Kine i Indije.”¹⁷⁰

Moris Bukal

(Maurice Bucaille, 1920–1998)

Bio je francuski ljekar i pisac. Godine 1976. objavio je knjigu *The Bible, The Quran and Science* (Biblijia, Kur'an i nauka) koja je prodala u milionima primjeraka i prevedena na nekoliko jezika i u kojoj dr. Bukač tvrdi da je Kur'an u skladu s naučnim teorijama i činjenicama. Prema Bukaču, postoje monumentalne naučne greške u Biblijiji, a niti jedna greška u Kur'anu. Bukač zaključuje da je Kur'an Božija Riječ. U svojoj knjizi, između ostalog, napisao je:

¹⁷⁰ Isto, str. 7.

„To je bilo u potpunosti objektivno i bez mišljenja da sam prvi istraživaо kur'anski tekst. Tražio sam stepen kompatibilnosti između kur'anskih tekstova i moderne nauke. Znao sam iz prevoda da Kur'an često aludira na sve vrste prirodnih pojava, ali sam posjedovao samo površno znanje o tome. Tek kada sam veoma pažljivo ispitao arapski tekst i kada sam na kraju napravio popisanu listu, morao sam obznaniti dokaze koje imam pred sobom: Kur'an ne sadrži niti jednu izjavu koja je u suprotnosti s modernim naučnim saznanjima.”¹⁷¹

Potom navodi:

„Ova naučna razmatranja koja su jako specifična za Kur'an u početku su me jako iznenadila. Do tada, nisam prepostavljaо da je moguće da ћu naći toliko mnogo izjava u tekstu sastavljenom prije više od trinaest vijekova, a koje se odnose na različite teme, i da su sve u potpunom skladu sa savremenim naučnim saznanjima.”¹⁷²

Također je napisao:

„Gornja zapažanja čine hipotezu razvijenu od onih koji Muhammeda smatraju autorom Kur'ana sasvim neodrživom. Kako može čovjek, a uz to nepismen, postati najznačajniji autor, po pitanju književne zasluge u cijeloj arapskoj književnosti? Kako je on mogao tada izreći istine naučne prirode koje ni jedno drugo ljudsko biće nije moglo poznavati u to vrijeme i sve to bez i jedne i najmanje greške u svom govoru o tome?

¹⁷¹ Dr Maurice Bucaille, The Bible, The Quran and Science, 1981. str. 8.

¹⁷² Isto, str. 88.

Ideje u ovom istraživanju razvijene su sa čisto naučnog stanovišta. One dovode do zaključka da je nezamislivo za ljudsko biće koje živi u sedmom vijeku nove ere da sam bude autor kur'anskih tvrdnji o najrazličitijem spektru tema koje nisu bile poznate u njegovom vremenu, i da te tvrdnje budu u potpunom skladu s onim što će biti poznato tek vijekovima kasnije. Stoga, za mene, ne može postojati ljudsko objašnjenje za Kur'an.”¹⁷³

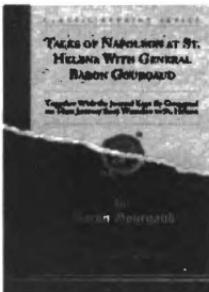
Zaključuje i kaže:

„S obzirom na nivo saznanja u Muhammedovo vrijeme, nezamislivo je da su mnoge tvrdnje iz Kur'ana koje su povezane s naukom mogле biti djelo čovjeka. Tako da je sasvim legitimno, ne samo smatrati Kur'an Objavom, već mu, također, treba dodijeliti i veoma posebno mjesto zbog garantovane autentičnosti koju pruža te zbog prisustva naučnih izjava koje, kada se i danas proučavaju, pojavljuju se kao izazov u ljudskom poimanju.”¹⁷⁴

¹⁷³ Isto, str. 91.

¹⁷⁴ Isto, str. 179.

Napoleon Bonaparta

(Napoleon I. Bonaparte, 1769–1821)

Bio je general u Francuskoj revoluciji i kao vođa bio je prvi konzul Francuske republike od 1799. do 1804. godine te car Francuske i kralj Italije od 1804. do 1814., i onda ponovo na kratko od 20. marta do 22. juna 1815. godine. Tokom prve decenije 19. vijeka, zaratio je sa skoro svakom važnijom evropskom silom, dominirajući kontinentalnom Evropom. „Napoleonov blagonaklon pristup prema islamu dobro je dokumentovan. Poznato je da se on divio Muhammedu, čak je i naučio napamet nekoliko sura (poglavlja) iz Kur’ana. Njegov odnos prema kršćanstvu odnos je praktičnog državnika, religija je bila korisna sve dok je to umirujuće za društvo, ali i opasna ako vodi ka fanatizmu. Njegovo iskreno nevjerovanje u Trojstvo, izazvalo je kod njega monoteistički stav, koji očigledno nije daleko od islama.”¹⁷⁵ U martu 1798. godine, Napoleon je predložio vojnu ekspediciju da bi se zauzeo Egipat koji je tada bio provincija Otomanskoga carstva. O njegovom boravku u Egiptu historičari su naširoko

¹⁷⁵ http://www.napoleon.org/en/reading_room/articles/files/napoleon_egypt.asp

pisali i sporili se koliko su njegove kontroverzne izjave u kojima je iskazivao simpatije prema islamu i poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, bile plod iskrenosti ili vojna taktika za pridobijanje stanovnika. Američki historičar Van Kol (Juan Cole), u svojoj knjizi *Napoleon's Egypt, Invading the middle east* (Napoleonov Egipat, invazija na Bliski istok) navodi:

„Nasuprot tome, Bonapartino divljenje poslaniku Muhammedu bilo je istinsko. On je napisao u svojim memoarima: 'Arabija je bila idolopoklonička kada je Muhammed, sedam vijekova nakon Isusa Hrista, uveo vjeru u Boga Abrahamovog, Ismailovog, Mojsijevog i Isusovog.'"¹⁷⁶

Također, u svojim memoarima, Napoleon je o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao:

„Muhammed je bio princ; on je okupio svoje sunarodnike oko sebe. U samo nekoliko godina, njegovi muslimani osvojili su polovinu svijeta. On je izbavio mnogo duša od obožavanja lažnih bogova, porušio više kipova i porušio više paganskih hramova za petnaest godina, nego što su sljedbenici Mojsija i Isusa za petnaest vijekova.”¹⁷⁷

Van Kol navodi jedno od Napoleonovih pisama iz koga imamo prilike vidjeti njegovo razmišljanje o Kur'anu:

„28. avgusta napisao je pismo vodećem muslimanskom svećeniku u Aleksandriji, šejhu Al-Masriju... Izrazio je nadu da će se uskoro sresti sa 'svim mudrim i učenim ljudima u

¹⁷⁶ Juan Cole, *Napoleon's Egypt, Invading the middle east*, Palgrave Macmillan, New York, 2007. str. 129.

¹⁷⁷ Isto, str. 130.

zemlji' kako bi se uspostavio 'jedinstveni poredak koji će se temeljiti na načelima Kur'ana, koji su jedini istiniti i koji su jedino u mogućnosti da osiguraju dobrobit ljudima."¹⁷⁸

Svojih zadnjih šest godina života, Napoleon Bonaparta je proveo zatvoren i prognan pod britanskim nadzorom na ostrvu Sv. Helena gdje je i umro kontroverznom smrću. Kako bismo osvijetlili Napoleonove motive u Egiptu, moramo se vratiti na naknadni period njegovog života, u doba njegovog izgnanstva i zatočeništva na ostrvu Sv. Helena. Naime, Napoleonov priatelj i general Baron Gourgaud, napisao je knjigu *Talks of Napoleon at st. Helena with general baron Gourgaud* (Razgovori Napoleona na Sv. Heleni sa generalom baronom Gourgaudom) u kojoj je iznio razgovore sa zatočenim Napoleonom na ostrvu Sv. Helena. U toj knjizi general Gourgaud navodi:

„Jednog dana, u maju 1817., njegovo Veličanstvo mi je reklo...

‘Nakon Bedra¹⁷⁹ smatrano Muhammeda herojem! Čovjek može biti samo čovjek, ali ponekad i kao čovjek može postići velike stvari. On je često kao varnica među zapaljivim materijalom. U njegovo vrijeme njegova vjera je za deset godina osvojila pola poznatog svijeta, dok je kršćanstvu trebalo tri vijeka da se čvrsto uspostavi.’¹⁸⁰

¹⁷⁸ Isto, str. 130.

¹⁷⁹ Bitka na Bedru je prva i najveća bitka i pobjeda u povijesti islama. Bitka se odigrala 2. godine po hidžri (623. godine po Isau, a.s.). U toj bici je 313. muslimana, koji su sa sobom imali samo dva konja i 70 deva, pobijedilo 1.000 boraca Mekkanskih mnogobožaca, koji su sa sobom imali stotinu konja i 700 deva.

¹⁸⁰ *Talks of Napoleon at st. Helena with general baron Gourgaud*, Chicago, A. C. McClurg and co. 1903. str. 68.

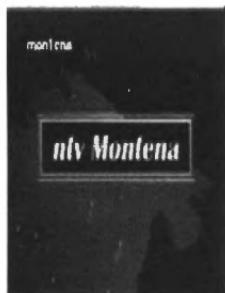
Zatim citira Napoleona:

„Islamska je vjera najbolja od svih. U Egiptu bi me šeici jako postidjeli pitajući me šta mislimo kad kažemo 'sin božiji'. Ako imamo tri boga, onda moramo biti mnogobožci.”¹⁸¹

Također, navodi Napoleonove riječi:

„Tako su ljudi nametnuli da je Isus sin Božiji, a ipak je Davidov potomak. Najviše mi se sviđa Muhammedova vjera. U njoj je mnogo manje nevjerovatnih stvari nego u našoj. Turci kršćane zovu idolopoklonicima.”¹⁸²

Novak Kilibarda

(Dr Novak Kilibarda, rođen je 1934. godine)

Crnogorski historičar književnosti, pisac, univerzitetski profesor i bivši političar. Doktorirao je na Beogradskom univerzitetu. Iz naučne oblasti kojom se bavi objavio je veliki broj knjiga. Naučni radovi iz historije književnosti Novaka Kilibarde prevodeni su na brojne svjetske jezike. Gostovao je kao predavač na više univerziteta u Evropi,

¹⁸¹ Isto, str. 274.

¹⁸² Isto, str. 280.

te učestvovao na velikom broju naučnih simpozija u svojoj državi i inostranstvu. Prvi je predsjednik senata Dukljanske akademije nauka i umjetnosti. Kao političar, bio je osnivač i predsjednik Narodne stranke (1990–2000). Potpredsjednik Vlade Crne Gore (1998–2000). Bio je poslanik u skupština Crne Gore, SFRJ, SRJ I SCG. Kao diplomata, bio je šef informativno-trgovinske misije Vlade Crne Gore u Sarajevu i ministar-savjetnik u Ambasadi SCG u Bosni i Hercegovini. U emisiji *Istorijske paralele* na NTV Montena, o islamu je rekao:

„Uzmimo mi onaj evropski odnos između religija. Koliko je krvi prosuto u vjerskim ratovima... Pa znate ono *Cuius region- eius religio* (Čija zemlja toga i vjera). Najtolerantnija vjera prema drugim vjerama bio je islam, ko poznaje Kur'an i ko poznaje te odnose.”¹⁸³

U Emisiji Živa Istina, na TV IN, govoreći o ljudima koji su primili islam s dolaskom Turaka i o onome s čim su se muslimani suočili nakon njihovog odlaska, dr Kilibarda je rekao:

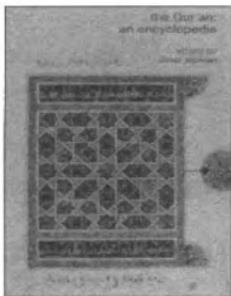
„Ali šta se radilo, uzmimo Šahoviće.¹⁸⁴ Uzmimo recimo musliman naš neđe u Šahovićima ili kod Bijelog Polja, niti je znao što su došli Turci, ni što je došao islam. Primio tu moćnu vjeru, vijekovima živio u svom etnosu, u svom jeziku.

¹⁸³ Video: <http://www.youtube.com/watch?v=aSFnI7jIKtw>

¹⁸⁴ Genocid u Šahovićima kod Bijelog Polja najveći je zločin nad muslimanima u mirnodopskim uslovima u Kraljevini SHS. Genocid je izvršen 9. i 10. novembra 1924. godine i tom prilikom najsvirepijim je metodama pobijeno nekoliko stotina muslimana. Genocid je uzrokovao potpuno iseljavanje tamošnjeg stanovništva. Ovaj pokolj karakterističan je i po tome što za njega niko nije odgovarao niti je sprovedena bilo kakva istraga.

Ostao, otišle osmanlije, ali tada treba: ubiti i zaklati i uništiti, i ovo i ono, razumijete.”¹⁸⁵

Oliver Liman

(Oliver Leaman, rođen je 1950. god)

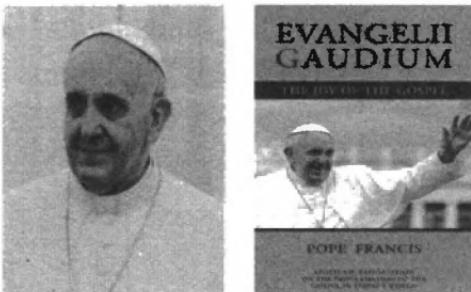
Britanski profesor filozofije i profesor jevrejskih studija. Školovao se na Oksfordu i Kembridžu gdje je 1979. god stekao doktorat. Predaje filozofiju na Univerzitetu u Kentakiju. U svojoj knjizi *The Qur'an: an Encyclopedia* (Kur'an: Enciklopedija), o Kur'anu je napisao:

„Stihovi (ajeti) iz Kur'ana predstavljaju njegovu jedinstvenost i ljepotu, da ne spominjemo njegovu očuvanost i originalnost. U tome je razlog zašto je uspio uvjeriti toliko ljudi u njegovu istinitost. On ne imitira ništa i nikoga, niti se može imitirati. Njegov stil ne zamara, čak i nakon dugih razdoblja proučavanja, a tekst ne gubi svoju svježinu tokom vremena.”¹⁸⁶

¹⁸⁵ Video: <http://www.youtube.com/watch?v=IjjWGiU7WFQ>

¹⁸⁶ Leaman Oliver, *The Qur'an: an Encyclopedia*, Routledge, 2006. str. 404.

Papa Franjo

(*Papa Franciscus, rođen je 1936. god*)

Rođen je u Argentini, kao Jorge Mario Bergoglio. Trenutni je papa Katoličke crkve, izabran na konklavi 2013. godine. U toj ulozi je poglavar Crkve i suveren države Vatikan. Prije nego što je izabran za papu bio je kardinal-svećenik kao i nadbiskup Buenos Ajresa. U svom apostolskom dokumentu *Evangelii Gaudium*, nakon drugih tema u kojima se jasno predočavaju radikalno obnavljanje i reforma crkve, papa Franjo je pod rednim brojem 252 i 253 u dokumentu naglasio važne segmente u pogledu međureligijskog dijaloga između islama i kršćanstva. O papinom *Evangelii Gaudiumu* se dosta pisalo i raspravljalo, a jedan od možda kontroverznijih dijelova je onaj u kojem papa Franjo govori o islamu. On je, između ostalog, napisao:

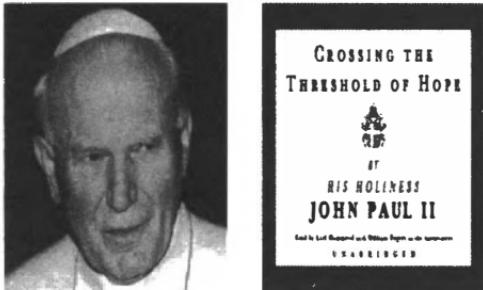
„Naš odnos s pripadnicima islama od velike je važnosti, jer oni su sada značajno prisutni u mnogim tradicionalno kršćanskim zemljama, u kojima mogu slobodno vršiti vjerske obrede i u potpunosti biti integrисани u društvo. Nikada ne smijemo zaboraviti da oni isповиједaju vjeru Abrahamu (Ibrahimovu) i da zajedno s nama obožavaju Jednog, mi-

lostivog Boga, koji će suditi čovječanstvu posljednjeg (Sudnjeg) dana. Sveti spisi islama sadrže neka kršćanska učenja; Isus i Marija su predmet dubokog poštovanja i zaista je zadržavajuće vidjeti kako muslimani, i mladi i stari, muškarci i žene, nalaze vremena za svakodnevne molitve i vjerno učestvuju u vjerskim obredima. Mnogi od njih imaju duboko uvjerenje da njihov život u cijelosti, dolazi od Boga te da taj život moraju i živjeti za Boga. Oni, također, potvrđuju nužnost da odgovore Bogu u etičkom smislu, sa milošću prema onima u najvećoj potrebi.

U cilju održavanja dijaloga sa islamom, potrebno je posebno obrazovanje koje je neophodno svim sudiočicima, gdje se neće samo isticati kako je neko čvrst i srećan u korijenima svoga identiteta, već da ima sposobnost da prizna vrijednosti onom drugom, kao i da razumije njegovu zabrinutost, da uvažava njegovu potrebu, kao i da se zalaže da se zajednička vjerovanja iznesu na svjetlo. Mi kršćani, moramo s ljubavlju i poštovanjem prihvatići muslimanske imigrante u naše zemlje, na isti način na koji se mi nadamo i molimo da budemo primljeni i poštovani u zemljama s islamskom tradicijom. Tražim i ponizno molim islamske zemlje da osiguraju krćanima slobodu obožavanja i prakticiranja svoje vjere, poput slobode koju sljedbenici islama mogu uživati u zapadnim zemljama. Suočeni sa zabrinjavajućim pojavama nasilnog fundamentalizma, naše poštovanje prema istinskim sljedbenicima islama treba nas odvratiti od mržnje i generalizacije, jer autentični islam i učenje Kur'ana protivi se svakom obliku nasilja.”¹⁸⁷

¹⁸⁷ Papa Franciscus, Apostolic exhortation Evangelii Gaudium of the holy father Francis, član 252 i 253.

Papa Jovan Pavle II

(*Ioannes Paulus II, 1920–2005*)

Rođen je u Poljskoj, kao Karol Jozef Wojtyła. Bio je Vrhovni poglavac katoličke crkve od 1978. do 2005. godine. U svojoj knjizi *Crossing the Threshold of Hope* (Prelazeći prag nade), o muslimanima je napisao:

„U deklaraciji *Nostra Aetate* nalazimo: 'Crkva ima visoko mišljenje o muslimanima, koji obožavaju jednog Boga, živog i samoopstojećeg, milostivog i svemoćnog, Tvorca neba i zemlje' (*Nostra Aetate* 3). Kao rezultat njihovog monoteizma, ljudi koji vjeruju u Allaha posebno su nam bliski.”¹⁸⁸

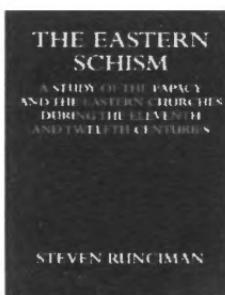
Zatim dodaje:

„Religioznost muslimana zaslужuje poštovanje. Naprimjer, nemoguće je ne diviti se njihovoj odanosti prema molitvi. Slika onih koji vjeruju u Allaha, koji ne obraćajući pažnju na vrijeme i mjesto, padaju na svoja koljena i utope se u molitvi, ostaje uzor za sve one koji pozivaju pravog Boga, a posebno za one kršćane koji nakon što napuste svoje veleljepne katedrale, mole se samo malo ili nimalo.”¹⁸⁹

¹⁸⁸ Jon Paul II, *Crossing the Threshold of Hope*, Alfred A. Knopf, New York 1994. str. 91.

¹⁸⁹ Isto, str. 93.

Patrijarh Mihail III

Pečat Mihaila III

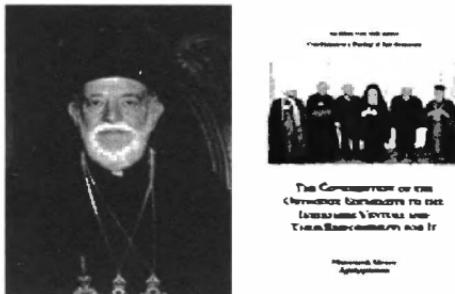
(*Michael III Anchialus, grčki: Μιχαὴλ Γ'*)

Bio je Carigradski patrijarh od 1170. do 1178. godine. O muslimanima je rekao:

„Neka musliman bude moj gospodar u vanjskim stvarima, radije nego da Latin sa mnom vlada u duhovnim stvarima. Jer, ako sam potčinjen prvom (muslimanu) on me barem neće tjerati da uđem u njegovu vjeru. Ali, ako bih morao biti pod vlašću drugog (Latina), morao bih se rastaviti od Boga.”¹⁹⁰

¹⁹⁰ Michael III, citiran u: Steven Runciman, *The Eastern Schism*, Oxford University Press, 1997. str. 122.

Patrijarh Partenius III od Aleksandrije

(Aris Koinidis, 1919–1996)

Bio je Patrijarh Aleksandrije. Studirao je na Bogoslovskoj akademiji Halkis i završio postdiplomske studije u Oksfordu i Parizu. Zaređen je za đakona 1939. i sveštenika 1948. godine. Izabran je za mitropolita Kartagine 1958. godine, a patrijarh Aleksandrije postao je 1987. godine. Zbog njegovih višestrukih teoloških aktivnosti i teoloških dijaloga, prozvan je Patrijarh dijaloga. Bio je predsjednik Svjetskog vijeća Crkava.¹⁹¹ Svojim izjavama u kojima je priznao poslanstvo poslanika Muhammeda i islam kao vjeru od Boga, zapanjio je pravoslavni svijet. O poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je:

„Za mene je Muhammed apostol... Razumijem da ono što sam rekao neće naći punu saglasnost svih pravoslavnih hrišćana. Međutim, ja mogu prihvatiti da je Muhammed Poslanik, kako ga nazivaju muslimani, jer je apostol... On je bio Božiji čovjek koji je svoju djelatnost usmjerio na carstvo

¹⁹¹ Biografija je preuzeta sa sajta SPC-a: http://www.spc.rs/eng/memory_patriarch_parthenios_iii_alexandria

Božije i osnovao islam...”¹⁹²

Patrijarh Partenius još je rekao:

„....Da li je islam religija nadahnuta od Boga ili ne – za mene takvo pitanje ne postoji. Shvatam, on je bogonadahnuti Muhammed, Božiji čovjek, koji je Arape iz pustinje naučio da vjeruju u jednog Boga, tako da oni mogu da se mole, da poste i da vole svog bližnjeg i čine dobra djela.”¹⁹³

Također je izjavio:

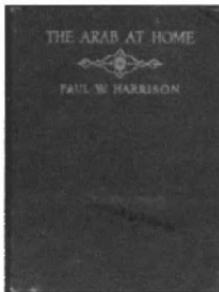
„Islam u svom Kur’anu govori o Hristu i ‘Presvetoj bogorodici’, a i mi bismo trebali da o Muhammedugovorimo hrabro i neustrašivo. Moramo da otvorimo svoje historijske oči i da vidimo doprinos njegove propovijedi o jednom Bogu.”¹⁹⁴

¹⁹² Patrijarh Partenius III, citat iz *Ortodoks Tipos*, № 854, 06.10.1989.
str. 1.

¹⁹³ Patrijarh Partenius III, citiran u: The Contribution of the Orthodox Ecumenists to the Interfaith Venture and Their Responsibility for It, Jeromonah Klemes Agiokyprianites, str. 41 – 42.

¹⁹⁴ Isto, str. 42.

Pol V. Harison

(*Dr Paul Wilberforce Harrison, 1883–1962*)

Bio je američki ljekar i putujući kršćanski misionar Trinity Reformed Church of Plainfield, New Jersey. U periodu od 1909. do 1954. godine radio je kao misionar i ljekar na Arapskom poluotoku. U svojoj knjizi *The Arab at home* (Arab u kući), o islamu je napisao:

„Nekoliko fenomena savremenog doba nude tako fascinantno, a u isto vrijeme tako zagonetno proučavanje, a jedan od njih je islam. Njegov sjajan i raznolik politički razvoj bio je predmet knjiga i rasprava kojima gotovo da nema broja. Islamski prodor u svijet nije bio samo pomak u vjerskom smislu, već i politički razvoj koji je rezultirao organizovanjem svjetskih carstava jednog za drugim. U trinaest stoljeća svoje historije njegov rast bio je zapanjujući.”¹⁹⁵

O poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Svakako, Muhammed je bio jedan od najvećih ljudi koje

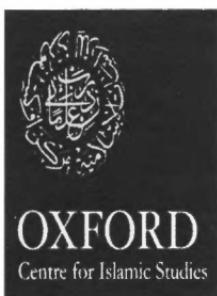
¹⁹⁵ Paul W. Harrison, *The Arab at Home*, New York, Thomas Y. Crowell Co. 1924. str. 187.

je svijet ikada video. Nije jedan od vojnih heroja, njega poštujemo zbog trajnog utjecaja. Vjerovatno ni šest ljudi u cijeloj historiji svijeta nije ostavilo takav trag kao što je on.”¹⁹⁶

O Kur'anu je napisao:

„Muhammedove vizije koje čine osnovnu koncepciju o Bogu i čovjeku zabilježene su i prenesene s najvećom pažnjom. One čine knjigu koja se zove Kur'an, koja je sveta knjiga Islama. Bog je objavio svaku riječ Muhammedu i odgovoran je za svaki njegov slog i svako slovo. Božije objavljanje Kur'ana Muhammedu označilo je početak najveće epohe u historiji univerzuma.”¹⁹⁷

Princ Čarls od Velsa

(Charles Philip Arthur George, rođen je 1948. godine)

Princ Čarls prijestolonasljednik je trona Ujedinjenog Kraljevstva i tronova petnaest ostalih kraljevstava Komonvelta. Kao britanski prijestolonasljednik nosi titulu Princ od Velsa (tradicionalnu englesku prijestolonasljedničku titulu)

¹⁹⁶ Isto, str. 189–190.

¹⁹⁷ Isto, str. 215.

i titulu vojvode od Rothesaya (tradicionalnu škotsku prijestolonasljedničku titulu). U svom govoru *Islam i zapad* u Oksford Centru za islamske studije, rekao je:

„Dame i gospodo, ako postoji mnogo nesporazuma na zapadu o prirodi islama, postoji i mnogo neznanja o onome što naša kultura i civilizacija duguju islamskom svijetu. To je propust koji proizlazi, mislim, iz okova historije koju smo naslijedili. Srednjovjekovni islamski svijet, iz središnje Azije do obala Atlantika, bio je svijet u kojem su naučnici i ljudi od znanja procvjetali. Međutim, zato što smo skloni vidjeti islam kao neprijatelja Zapada, kao stranu kulturu, društvo i sistem vjerovanja, skloni smo da ignorišemo ili brišemo njegov veliki značaj za našu historiju.

Naprimjer, mi smo podcijenili važnost 800 godina islamskog društva i kulture u Španiji između VIII i XV vijeka. Doprinos muslimanske Španije u očuvanju klasičnog učenja tokom mračnog doba (srednjeg vijeka) i u prvom procвату renesanse, odavno je priznat. Međutim, islamska Španija bila je mnogo više od puke ostave gdje je zadržano helenističko znanje za kasniju potrošnju u nastajanju modernog zapadnog svijeta. Ne samo da je muslimanska Španija prikupila i sačuvala intelektualni sadržaj drevne grčke i rimske civilizacije, nego je i tumačila i dopunila te civilizacije, i sama napravila ključan doprinos u mnogim poljima ljudskog djelovanja u nauci astronomiji, matematici, algeibri, pravu, historiji, medicini, farmakologiji, optici, poljoprivredi, arhitekturi, teologiji. Averroes i Avenzoor, kao i njihovi kolege Avicena i Razes na Istoku, doprinijeli su istraživanju i medicinskoj praksi na način od kojeg je Evropa imala koristi vijekovima kasnije.

Islam je njegovao i sačuvao traganje za učenjem, po tradicionalnim riječima 'tinta učenjaka svetija je od krvi mučenika'. Kordoba je u X vijeku bila daleko najcivilizovaniji grad Evrope. Mnoga od obilježja kojima se savremena Evropa ponosi došla su do nje iz muslimanske Španije. Diplomatija, slobodna trgovina, otvorene granice, tehnike naučnog istraživanja, antropologija, bonton, moda, razne vrste lijekova, bolnice, sve je došlo iz tog velikog grada gradova.

Srednjovjekovni islam religija je izvanredne tolerancije za svoje vrijeme, koja dozvoljava jevrejima i kršćanima da praktikuju svoja naslijedena uvjerenja i postavlja primjer koji, nažalost, nije primjenjen na Zapadu ni vijekovima kasnije. Iznenadenje, dame i gospodo, jeste u kojoj mjeri je islam dio Evrope tako dugo, prvo u Španiji, a zatim na Balkanu, te u kojoj mjeri je doprinio civilizaciji za koju smo uglavnom pogrešno mislili da je potpuno zapadnjačka. Islam je dio naše prošlosti i naše sadašnjosti u svim poljima ljudskog djelovanja. On je pomogao da se stvori moderna Evropa. To je dio našeg vlastitog naslijeda, a ne sporedna stvar.”¹⁹⁸

¹⁹⁸ <http://www.princeofwales.gov.uk/media/speeches/speech-hrh-the-prince-of-wales-titled-islam-and-the-west-the-oxford-centre-islamic>

Pringl Kenedi

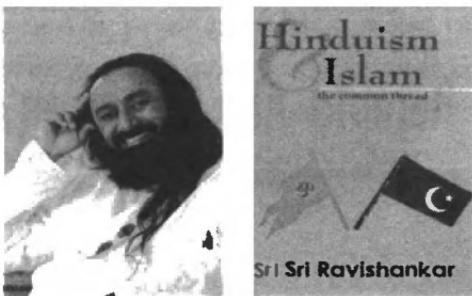
(*Pringle Kennedy, 1855–1925*)

Bio je britanski advokat, historičar i pisac. U svojoj knjizi *Arabian Society at the Time of Muhammad* (Arapsko društvo u vrijeme Muhammeda), Pringl Kenedi iscrpno govori i opisuje mračno i teško stanje u kojem je svijet bio do dolaska poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, te opisuje promjenu koja je nastupila u svega par godina po njegovom pojavljivanju. On kaže:

„Kako je u nekoliko godina sve ovo promijenjeno, kako je nakon 650. godine nove ere veliki dio tog svijeta postao drugačiji svijet od onoga kakav je bio prije, to je jedno od najznačajnijih poglavlja u ljudskoj historiji. (...) Ova prekrasna promjena desila se, ukoliko nije i uglavnom uzrokovana životom jednog čovjeka, Poslanika iz Mekke... Bez obzira na mišljenje koje neko može imati o ovom izuzetnom čovjeku, bez obzira na to da li ono dolazi od predanog muslimana koji ga smatra posljednjim i najvećim glasnikom Božije riječi ili da dolazi od fanatičnog kršćanina nekadašnjih dana koji ga smatra izaslanikom zla ili da dolazi od nekih modernih orijentalista koji u njemu vide političara, a ne sveca, organizatora Azije i posebno Arabije protiv Evro-

pe, a ne kao vjerskog reformatora; nema nikakve razlike u pogledu nemjerljivog učinka koji je njegov život imao na historiju čovječanstva. Za one od nas za koje je čovjek sve, nešto osrednje, ili nešto malo, on je vrhunski primjer onoga što može uraditi jedan čovjek.”¹⁹⁹

Ravi Šankar

(*Sri Sri Ravi Shankar, rođen je 1956. god.*)

Indijski guru (religijski učitelj), duhovni vođa i ambasador mira. Diplomirao je Vedsku literaturu i fiziku na Bangalore Univerzitetu. Osnivač je Art of Living Fondacije čiji je cilj smanjiti individualni stres, smanjenje društvenih problema i nasilja. Godine 2009. magazin Forbs imenovao ga je kao petog najmoćnijeg čovjeka u Indiji. U jednom svom televizijskom obraćanju, o poslaniku Muhammedu, sallalla-hu alejhi ve sellem, rekao je:

„U jednoj od Purana u Indiji, Bhavishya Purana²⁰⁰, također se spominje da će se poslanik Muhammed roditi na

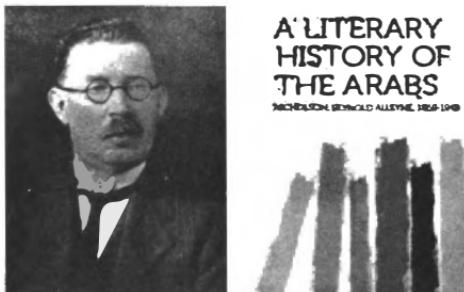
¹⁹⁹ Pringle Kennedy, Arabian Society at the Time of Muhammad, Part 1 and 2, Thacker, Spink & Co, Calcutta, 1926. str. 18-20.

²⁰⁰ *Bhavishya Purana*, jedna je od svetih knjiga Hinduizma čija su tematika uglavnom događaji iz budućnosti.

Arapskom poluostrvu i da će očistiti ljude od korupcije i loših djela. Donijet će sa sobom novi talas uvjerenja od Boga. Ovo se spominje hiljadama godina prije, u Hindu tekstovima. U Puranama imamo jedan citat da će se takva osoba pojaviti.”²⁰¹

U svojoj knjizi *Hinduism and Islam the Common Thread* (Hinduizam i islam, zajednička 'nit), na strani dvadeset šestog, Ravi Šankar, također govori o citatu iz Bhavishya Purane koji je najavio dolazak poslanika Muhammeda.²⁰²

Rejnold Alin Nikolson

(*Reynold Alleyne Nicholson, 1868–1945*)

Bio je ugledni britanski orijentalista te profesor arapskog i perzijskog jezika. Diplomirao je na Kembridž Univer-

²⁰¹ Video: <https://www.youtube.com/watch?v=0INQHYqKjsY>

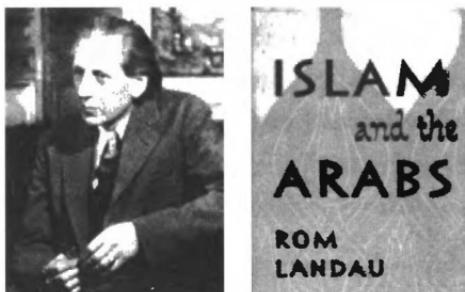
²⁰² “Stranac, duhovni učitelj pojavit će se sa svojim drugovima (ashabima). Njegovo ime bit će Muhammed. Radža Bhodž nakon što će mu dodijeliti velike stepene i očistiti ga od grijeha, učinit će ga iskrenim i predanim. Ukazat će mu čast riječima: ‘Ukazujem ti veliko poštovanje, o ponosu čovječanstva, sine pustinje, okupio si silnu snagu protiv đavola (šejtana) koji ti ne može ništa, jer si zaštićen.’” (Bhavishya Purana, Prati Sarg, Parv III, Khand 3, Adhaj 3, Šloka, 5-8.)

zitetu. Obavljao je brojne dužnosti, među kojima je bila i dužnost prodekana katedre za arapski jezik na Univerzitetu Kembridž. Za vrijedne naučne radove koje je objavio, dobio je brojna odlikovanja i zvanja te postao član čitavog niza različitih naučnih vijeća. U svojoj knjizi *A literary history of the Arabs* (Književna historija Arapa), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Mi smo skicirali, međutim nepotpuno, napredak islama od Muhammedovog prvog pojavljivanja kao propovjednika do dana njegove smrti. U ovih dvadeset godina, posijano je sjeme svakog napretka koji će se javiti u političkoj i intelektualnoj historiji Arapa tokom stoljeća koja slijede. Više od bilo kojeg čovjeka koji je ikada živio, Muhammed je oblikovao sudbinu svog naroda. Iako su ga (istorijski) ostavili iza sebe dok su išli putem civilizacije, oni se još uvijek vraćaju na njega za smjernice na svakom koraku. Ovo nije mjesto za pokušaj procjene njegovog karaktera, koji je tako različito ocijenjen. Lično, ubjedjen sam da on nije bio besramni prevarant niti neurotični degenerik, a ni socijalistički reformator, već od početka, u svim događajima, iskreni vjerski entuzijasta i istinski nadahnut kao bilo koji poslanik Starog Zavjeta.”²⁰³

²⁰³ Reynold Alleyne Nicholson, *A literary history of the Arabs*, Fisher Unwin, London 1907. str. 179.

Rom Landau

(Romauld, Rom Landau, 1899–1974)

Bio je vajar, likovni kritičar, pisac, pedagog, službenik britanskih inostranih službi, univerzitetski profesor i stručnjak za arapsku i islamsku kulturu. Landau je studirao filozofiju, umjetnost i religije na raznim evropskim fakultetima. Rođen je u Poljskoj, ali je kasnije postao britanski državljanin, dok je služio kao dobrovoljac u Kraljevskom vazduhoplovstvu za vrijeme Drugog svjetskog rata. U svom djelu *Islam and the Arabs* (Islam i Arapi), o islamskoj civilizaciji napisao je:

„Zapadna civilizacija – od filozofije i matematike do medicine i poljoprivrede – toliko mnogo duguje islamskoj civilizaciji...”²⁰⁴

O islamu je napisao:

„Kada je Muhammed napustio ovaj svijet 632. godine, uspjeh islama u potpunosti je opravdao Hatidžino vjerovanje u objavu koju je njen muž dobio, a nova monoteistička vjera bila je na putu za duhovno i tjelesno osvajanje koje je bez preanca u ljudskoj historiji.”²⁰⁵

²⁰⁴ Rom Landau, *Islam and the Arabs*, The Macmillan Company, New York 1959. str. 7.

²⁰⁵ Isto, str. 25.

Zatim navodi:

„U Islamu vjera i nauka nisu otišli svako svojim putem. Zapravo, prvo (vjera) je glavni podsticaj za ono drugo (nauku).”²⁰⁶

O Kur’anu je napisao:

„Posao prevodenja Kur’ana u njegovoj ritmičkoj moći na nekom drugom jeziku zahtjeva angažman nekoga ko je pjesnik i učenjak u isto vrijeme. Tek u zadnje vrijeme imamo dobrih pokušaja koji teže da prenesu ponešto od duha Muhammedove objave. Mnogi raniji prevodioci nisu bili u stanju da zadrže izražajnu ljepotu na arapskom, ali su bili i toliko puni predrasuda prema islamu da su i njihovi prevodi bili puni predrasuda. No ipak, čak ni najbolje moguće tumačenje Kur’ana u pisanim oblicima nije u stanju da zadrži izuzetan ritam sura onakvim kakve su u recitiranju muslimana. Zapadnjak, kada samo čuje dijelove Kur’ana na izvornom jeziku počinje da cijeni veličanstvenost i moć njegovih riječi.”²⁰⁷

²⁰⁶ Isto, str. 165-166.

²⁰⁷ Isto, str. 25-26.

Sarojini Naidu

(*Sarojini Naidu, 1879–1949*)

Bila je indijska aktivistica nezavisnosti i pjesnikinja. Naidu je bila jedna od predлагаča Indijskog Ustava. Ona je druga žena u Indiji koja je bila predsjednik Indijskog nacionalnog kongresa i prva žena koja je postala Guverner države Uttar Pradesh. U svom djelu *Speeches and Writings* (Govori i zapisi), o Kur'anu je napisala:

„Osjećaj za pravdu jedan je od najljepših idea islama, jer kad čitam Kur'an, nalazim dinamička, a ne mistička načela života te praktičnu etiku za vođenje svakodnevnog života koja je prilagođena cijelom svijetu. Imamo običaj kazati da pripadamo racionalnoj dobi, da pripadamo praktičnoj dobi. Ako pripadate praktičnoj i racionalnoj dobi, šta još treba da nađete osim ovih etičkih kodeksa koji su tako jasno propisani za vaše svakodnevno ponašanje?“²⁰⁸

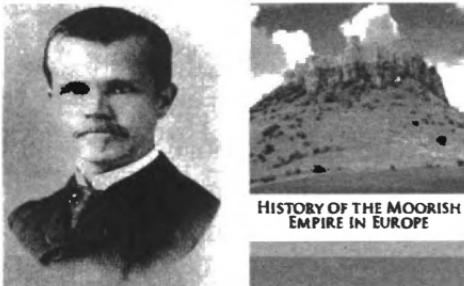
O islamu je napisala:

„To je bila prva religija koja je proklamovala i praktikovala demokratiju. U džamijama se ta demokratija ogledala

²⁰⁸ Sarojini Naidu, *Speeches and Writings*, Third edition, G. A. Natesan & Co. Madras, str. 104.

pet puta dnevno kada se oglasi ezan i vjernici se okupe, i kad siromah i kralj kleče na koljenima jedan pored drugog ponavljaajući: Bog je najveći. Bila sam pogodena svaki put iznova nedjeljivošću islamskog jedinstva koje čovjeka instiktivno čini bratom. Kad sretnete Egipćanina, Alžirca, Indijca ili Turčina u Londonu, kakve veze ima što je jedan iz Egipta, a drugi iz Indije? To je bio sjajan osjećaj bratstva, ovaj divan osjećaj ljudske pravde.”²⁰⁹

S. P. Skot

(Samuel Parsons Scott, 1846–1929)

Bio je američki advokat, bankar i naučnik. U svojoj oporuci S. P. Skot svoju je biblioteku sa 8000 naslova i veliku sumu novca darivao biblioteci Jefferson medicinskog Univerziteta Filadelfije. Ona je sada Memorijalna biblioteka Scott Univerziteta Tomas Džeferson. U svojoj knjizi *History of the Moorish Empire in Europe* (Historija maurskog (arapskog) carstva u Evropi), o islamu i poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

²⁰⁹ Isto, str 105.

„Kao rezultat naslijedenih predrasuda, principi svake religije uvijek se prikazuju heretičkim, lažnim i besmislenim, iskrenim vjernicima drugih vjera. Od svih teoloških dogmi, nijedna vjera nije više pretrpjela posljedicom neznanja i nepravde od islama. Ime njegovog osnivača trinaest je vjekova bilo sinonim za varalicu. Njegovi motivi bili su osporavani, njegova iskrenost negirana. Njegov lik predstavljan je sva-kakvim porocima koji degradiraju i nepovoljno utječu na čovječanstvo. Najveće apsurdnosti i najgore nehumanosti pripisane su njegovom učenju. Crkvena zlonamjernost is-crplila je sve svoje resurse kako bi ocrnila sjećanje na njega.”²¹⁰

Potom je napisao:

„Za razliku od većine teoloških sistema, u kojima su ljudi u svim generacijama isticali svoju pokornost i pobožnost, nikakve misterije ne skrivaju porijeklo i temelj islama. Čistoća i jednostavnost njegovih načela nisu pretrpjeli nikakve izmjene. Njegova historija sačuvana je marljivošću bezbroj pisaca. Život i karakteristike njegovog Poslanika, čak i do najmanjih detalja, dostupni su znatiželji svakog preduzimljivog naučnika.”²¹¹

Zaključuje i kaže:

„Ako je cilj religije popravljanje morala, umanjenje zla, podsticaj ljudske sreće, širenje ljudske svijesti, ukoliko će obavljanje dobrih djela koristiti na Velikom danu kada će čovječanstvo biti pozvano na svoj posljednji obračun, također nije irelevantno, niti nerazumno priznati da je Muhammed zaista bio Poslanik Božiji.”²¹²

²¹⁰ Scott, S. P., History of the Moorish Empire in Europe, J B Lippincot Company, Philadelphia: 1904. Tom I, str. 58-59.

²¹¹ Isto, str. 124.

²¹² Isto, str. 126-127.

Stenli Lejn-Pul

(Stanley Edward Lane-Poole, 1854–1931)

Bio je britanski orijentalista, arheolog i profesor arapskog jezika. Od 1874. do 1892. godine radio je u Britanskom muzeju, a nakon toga istraživanja na egipatskim arheološkim nalazištima u Egiptu. Od 1897. do 1904. godine bio je profesor Arapskih studija na Dublin Univerzitetu. U svojoj knjizi *Speeches and Table Talk of the Prophet Muhammad* (Govori i razgovori poslanika Muhammeda), o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Cilj ovog djela malog obima jeste da predstavi sve ono najtrajnije i nezaboravno što je, u javnim i privatnim govorima, izrekao poslanik Muhammed, u takvom obliku da čitalac može da nauči nešto o velikom čovjeku i onome što ga je učinilo velikim.”²¹³

Potom je napisao:

„On je slobodno oprostio Kurejšijama sve godine tuge i okrutnog prezira u kojima su ga tlačili i dao amnestiju svim stanovnicima Mekke. Vojska je pratila njegov primjer i ulazila tiho i mirno; ni jedna kuća nije bila opljačkana i ni

²¹³ Stanley Lane-Poole. Introduction. In: *Speeches and Table Talk of the Prophet Muhammad*, Macmillan & Co., London. 1882. uvod, str. V

jedna žena uvrijeđena. Samo je jedna stvar pretrpjela razaranje. Otišavši do Kabe, Muhammed je stao ispred svakog od tristo šezdeset idola (kipova) i pokazao na njih svojim sljedbenicima, govoreći: 'Došla je istina, a nestalo je laži' i uz te riječi su ih njegovi sljedbenici porazbijali, tako da su svi idoli i bogovi svih porodica bili uništeni. Na takav način je Muhammed, ponovo ušao u njegov rodni grad. U svim analima osvajanja nema trijumfalnog ulaska koji se može uporediti s ovim."²¹⁴

Šmuli Botič

(*Shmuel "Shmuley" Boteach, rođen je 1966. godine*)

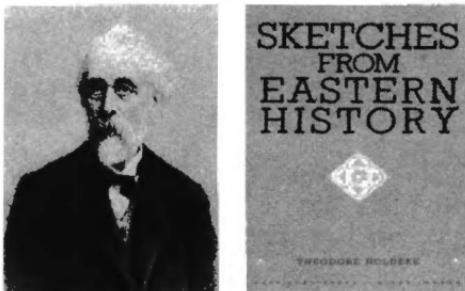
Američki ortodoksnji rabin i pisac. Autor je 30 knjiga. Jedan je od najutjecajnijih rabina u SAD-u. Magazin Newsweek 2010. godine rangirao ga je šestim na listi od 50 najutjecajnijih rabina u Americi. U jednom televizijskom obraćanju, o muslimanima je rekao:

„Činjenica je da jevrejsko društvo ima veliki dug prema islamskom društvu. Jer, kad smo mi izbačeni iz katoličke Španije 1492. godine i kad smo bili izbačeni iz katoličkog

²¹⁴ Isto, uvod, str. xlvi, xlvii

Portugala, mislim da je to bilo 1503. godine, muslimani su bili ti koji su prihvatali Jevreje. I zato su Jevreji i dan danas prisutni u islamskom svijetu. Imamo jevrejsko društvo u Istanbulu. To su bile specifične zemlje. U Osmanskom carstvu prema Jevrejima su se odnosili s tolerancijom. Da, plaćali su džiziju (mali porez), ali nikada nisu protjerivani, niti je u islamskom svijetu postojao holokaust.”²¹⁵

Teodor Noldeke

(*Theodor Nöldeke, 1836–1930*)

Bio je njemački orijentalista i univerzitetski profesor. Godine 1859. svojom knjigom *Povijest Kur'ana* osvojio je nagradu Francuske akademije: Académie des natpisi et Belles – Lettres, a knjigu je sljedeće godine preveo na njemački jezik pod naslovom *Geschichte des Qorâns* i objavio je s dodacima u Göttingenu. 1872. godine imenovan je za Presjedavajućeg orijentalnih jezika u Strazburu te je na tom mjestu ostao do 1906. godine kada je podnio ostavku. U svom djelu *Sketches from eastern history* (Skice iz historije istoka), o Kur'anu i poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

²¹⁵ Video: <https://www.youtube.com/watch?v=ePdMtpqBlxo&index=6&list>

„Kur'an je temelj islama. To je sveta knjiga za više od sto miliona ljudi (u njegovom vremenu), neki od njih su narodi prastarih civilizacija, a od svih njih je smatrana neposrednom Božijom riječju. A budući da je upotreba Kur'ana u javnom bogoslužju (ibadetu), u školama i na drugi način mnogo šira nego, naprimjer upotreba Biblije u većinskim kršćanskim zemljama, to ga zaista čini najčešće čitanom knjigom svih vremena. Ta okolnost sama je dovoljna kako bi uputila hitan zahtjev za našu pažnju, bilo da odgovara našem ukusu i podudara se s našim vjerskim i filozofskim pogledima ili ne. Osim toga, to djelo ostavlja takav trag na duhovni razvoj da je Muhammeda učinilo najuspješnijim od svih poslanika i vjerskih ličnosti.”²¹⁶

Zatim navodi:

„Ne postoji ništa što je nelogično u Muhammedovoј koncepciji Boga.”²¹⁷

Potom dodaje:

„Sve u svemu, mnogi dijelovi Kur'ana nesumnjivo imaju značajnu retoričku moć, čak i nad čitateljem nevjernikom”²¹⁸

Zaključuje i kaže:

„Zapravo, Kur'an je odvažno izazvao njegove protivnike da naprave samo desetak sura (poglavlja) ili čak i jednu jedinu, poput onih iz svete knjige, a oni nikada nisu uspjeli u tome. To, da bismo bili sigurni i kad mirno razmislimo, nije toliko iznenadujuće. Objave takve vrste, kakvu je Muhammed prenio, ni jedan nevjernik ne bi mogao izreći a da

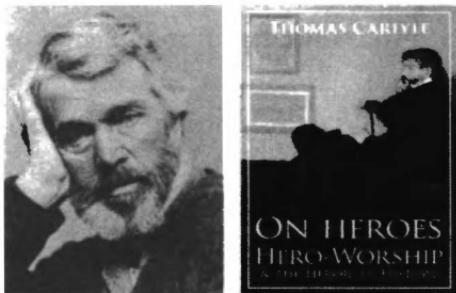
²¹⁶ Theodor Nöldeke, Sketches from eastern history, Adam and Charles Black, London 1892. str. 21.

²¹⁷ Isto, str. 28.

²¹⁸ Isto, str. 34.

ne ispadne smiješan... Sastavljanje takve objave je izvan snage najviše stručnog književnog umjetnika; za takvo nešto potreban je Poslanik..."²¹⁹

Tomas Karlajl

(Thomas Carlyle, 1795–1881)

Bio je škotski filozof, pisac, eseista, historičar i društveni reformator. Bio je pod snažnim utjecajem njemačke filozofije i književnosti Getea i Šilera. Snažno je djelovao na veliki broj svojih savremenika. Bio je jedna od najznačajnijih ličnosti svog vremena. Divio se ljudima koji su mijenjali tokove historije, što je istakao u svojoj knjizi *Heroes* (Heroji) objavljenoj 1841. godine. U toj knjizi jedno poglavlje *The Hero as Prophet* (Heroj kao Poslanik), posvetio je poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, posebno naglašavajući ono veličanstveno u njegovom životu. Odgovarao je na klevete onih koji su mrzili poslanika Muhammeda do mjere da su ga etiketirali pristranošću prema islamu. Slijede citati iz njegove knjige:

„Naše sadašnje hipoteze o Muhammedu, da je on bio

²¹⁹ Isto, str. 36.

spletkaroš i varalica, utjelovljena laž, da je njegova religija gomila šarlatanstva i gluposti, počinju danas postajati sa-svim neodržive za bilo koga. Laži, koje je dobromanjerna revnost nagomilala oko tog čovjeka, sramne su samo za nas. (...) Vrijeme je, doista, da se odbaci sve to. Riječ koju je taj čovjek govorio još uvijek je, dvanaest stoljeća poslije, životna vodilja za sto osamdeset miliona ljudi (danas milijardu i petsto miliona ljudi). Tih sto osamdeset miliona ljudi stvorio je Bog kao i nas. Veći broj Božijih stvorenja vjeruje danas u Muhammedovu riječ nego u bilo koju drugu. Zar neko misli da je ova vjera po kojoj žive i umiru tolika stvorenja, laž i prevara?! Što se mene tiče ne mogu sebi to nikada dopustiti! Ja će prije vjerovati u mnoge druge stvari nego u to. Bilo bi potpuno uzaludno kad bi šarlatanstvo tako raslo i kad bismo ga tako prihvatali.

Ah, veoma su žalosne takve teorije. Ako hoćemo da sa-znamo bilo šta o pravom Božijem stvaranju, treba takve teorije da odbacimo u potpunosti. One su proizvod jednog skeptičnog doba; one pokazuju najžalosniju duhovnu klonulost i smrtni život duša ljudskih; ja mislim da bezbožnija teorija nikad nije propovijedana na ovoj zemlji. Da jedan lažan čovjek osnuje religiju? Pa lažan čovjek ne može kuću od cigle napraviti, jer ako ne poznaje svojstva maltera, pečenje cigle i svega drugog što treba, onda ono što gradi nije kuća, već gomila smeća. To neće trajati dvanaest stoljeća i da je nastanjuje 180 miliona ljudi; u suprotnom, to će se odmah srušiti.”²²⁰

²²⁰ Thomas Carlyle's, On Heroes, Hero-Worship, and the Heroic in history, New York, Longmans Green and co, 1906. str 42-43.

Zatim je napisao:

„Muhammeda mi nećemo nikako smatrati kao kakvog besmislenog glumca, kao jadnog, svjesno ambicioznog spetkaroga; mi ga ne možemo tako pojmiti. Poslanstvo koje je on izvršio bilo je ipak stvarno; jedan ozbiljan glas iz nepoznate dubine. Riječi tog čovjeka nisu bile lažne, ni njegova djela ovđe na zemlji nisu bila praznina ni pretvaranje; jedna vatrena masa života, koja je izbila iz velike dubine same prirode. Da osvijetli svijet: tako je Tvorac svijeta naredio. Nikakve hipoteze o Muhammedu, ma koliko bile dokazivane, ne mogu pobiti tu osnovnu postavku o njemu.”²²¹

Potom navodi:

„Bilo je vrlo prirodno što je cijela Muhammedova duša nadahnuta tom velikom istinom koja mu je otkrivena, osjetila da je to važna i jedina važna stvar. Da mu je provideće ukazalo neiskazanu počast što mu je to otkrilo, čuvajući ga od smrti i mraka; da je zbog toga njegova dužnost da tu istinu saopći svim stvorenjima; na to se mislilo onim ‘*Muhammed je Božiji poslanik*’²²² i to nije bez svog pravog značaja.”²²³

Još kaže:

„Da li je on falsifikator i prevarant? Ne, i još jednom ne! To veliko vatreno srce, u kome je kipjelo i vrelo, kao u kakvoj velikoj topionici misli, to nije bilo srce jednog prevaranta.”²²⁴

²²¹ Isto, str. 45.

²²² Prijevod značenja Kur'ana, Al-Feth, 29.

²²³ Isto, str. 56.

²²⁴ Isto, str. 65.

Zatim kaže:

„U tom se čovjeku vide tragovi poetskog genija, sve što je najbolje i najistinitije vidljivo je u ovom čovjeku. Snažan intelekt, čisto srce, snažan čovjek koji je mogao biti pjesnik, kralj, svećenik, heroj bilo koje vrste.”²²⁵

Zatim dodaje:

„Uostalom, ja Muhammeda volim što je potpuno slobodan od izvještačenosti, on je ponikao u pustinji, ne pretenjuje da bude ono što nije. Nema nikakvog gordog isticanja kod njega.”²²⁶

Zaključuje i navodi:

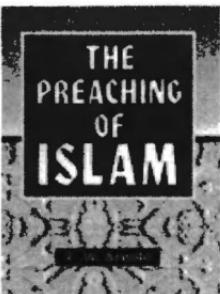
„Arapskom narodu to je bilo kao prelazak iz mraka u svjetlost; Arabija je posredstvom toga prvi put oživjela. Jednom siromašnom pastirskom narodu koji je od postanka svijeta lutao neprimijećen po svojim pustinjama, bio je poslan odozgo jedan heroj-Poslanik, s učenjem u koje mogu vjerovati i pogledajte: neznanci postadoše svjetski značajni; malo je naraslo do svjetske veličine; samo jedno stoljeće kasnije, Arabija je s jedne strane u Granadi, a s druge u Delhiju; sijajući od hrabrosti i sjaja i od svjetlosti genija.”²²⁷

²²⁵ Isto, str. 67.

²²⁶ Isto, str. 70.

²²⁷ Isto, str. 75.

Tomas Walker Arnold

(Sir Thomas Walker Arnold, 1864–1930)

Bio je ugledni britanski orijentalista, univerzitetski profesor i historičar islamske umjetnosti. Godine 1898., postao je profesor filozofije na vladinom Univerzitetu Lahore, Indija, a kasnije je postao dekan Orijentalnih studija Univerziteta Punjab, Indija. Godine 1909. imenovan je za savjetnika za obrazovanje indijskim studentima u Velikoj Britaniji. Od 1917. do 1920. god. radio je kao savjetnik Državnog sekretara za Indiju. Od 1921. do 1930. god. bio je profesor arapskog jezika i islamskih studija na Fakultetu za orijentalne studije, Univerziteta u Londonu. Arnold je postao prvi britanski urednik za prvo izdanje Enciklopedije islama. Napisao je nekoliko knjiga s islamskom tematikom, a u svojoj knjizi *The Preaching of Islam* (Propovijedanje islama), o Kur'anu je napisao:

„Nalazimo da čak i tako zadrti protivnik islama kao što je Alvar priznaje da je Kur'an sastavljen tako elokventnim i prekrasnim jezikom da čak i kršćani nisu mogli da odole čitanju i da se dive.”²²⁸

²²⁸ Sir Thomas Arnold, *The Preaching of Islam*, Constable & Company Ltd. London 1913. str. 138-139.

O islamu i muslimanima je napisao:

„Na prethodnim stranicama pokazano je da učenje muslimanske vjere nalaže toleranciju i slobodu vjerskog života za sve sljedbenike drugih vjera... Nemuslimani su pod muslimanskom vladavinom uživali mjeru tolerancije kakva se ne može naći u Evropi do sasvim modernih vremena. Prisilno preobraćanje (na islam), zabranjeno je u skladu sa zapovijestima Ku'ana: '*Uvjeri nema prisile*' (II sura, 257 ajet).”²²⁹

T. V. N. Persaud

(Dr T.V.N. (Vid) Persaud, rođen 1940. godine)

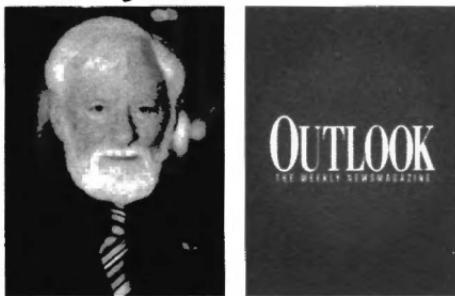
Rođen je u Gvajani, živi i radi u Kanadi, profesor je anatomijske, profesor pedijatrije i dječjeg zdravlja, profesor akusherstva, profesor ginekologije i reproduktivne nauke na Univerzitetu Manitoba, Winnipeg, Kanada. Na Univerzitetu Manitoba bio je predsjedavajući na Odsjeku za anatomiju deset godina. Kao gostujući profesor predaje na univerzitetima više država. Autor je ili urednik 22 udžbenika i autor je preko 180 naučnih članaka. Dobitnik je čitavog niza akademskih nagrada i priznanja, a 1991. godine dobio je najprestižniju nagradu koja se dodjeljuje u oblasti anatomije u Kanadi, J.C.B. priznanje od Kanadske asocijacije anato-

²²⁹ Isto, str. 419–420.

ma. Profesor Persaud uključio je neke od kur'anskih ajeta i onoga što je rekao Poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, u neke od svojih knjiga. On je, također, prezentirao neke od ajeta i kazivanja Poslanika Muhammeda, na nekoliko naučnih konferencija. Kada je upitan o naučnom čudu Kur'ana koje je istraživao, izjavio je slijedeće:

„Kako je meni pojašnjeno, Muhammed je bio običan čovjek. Nije znao čitati, nije znao pisati. Ustvari, bio je nepismen. Ovdje govorimo o nekih 1400 godina unazad. Imate nekoga ko je nepismen, ko sačinjava dubokoumne izjave i izjave naučne prirode koje su nevjerojatno tačne. I ja lično, ne vidim kako bi ovo moglo biti puka slučajnost. Ima previše tačnosti i kao doktor Mur, nemam sumnje da je Božansko nadahnuće ili objava to što ga je dovelo do ovih izjava.”²³⁰

Juri Avneri

(*Uri Avnery, rođen je 1923. godine*)

Izraelski politički aktivista i pisac. Rođen je u Njemačkoj, u jevrejskoj porodici. Avnery i njegova porodica emigrirali su u Palestinu 1933. godine, nakon dolaska Adolfa

²³⁰ Video: http://www.youtube.com/watch?v=5nSTVv_pnJE

Hitlera na vlast. Osnivač je Gush Shalom mirovnog pokreta. Bio je poslanik u više mandata u Izraelskom parlamentu. Autor je nekoliko knjiga o palestinsko-izraelskom sukobu. U intervjuu za magazin *Outlook*, o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, i muslimanima izjavio je:

„Kakve god gluposti da se mogu čuti od određenih „eksperata”, nikada nije bio rasprostranjen muslimanski antisemitizam, kao što je to postojalo u kršćanskoj Evropi.

Muslimanska Španija bila je raj za Jevreje i nikada nije bilo holokausta u muslimanskom svijetu. Čak su i progoni bili izuzetno rijetki.

Muhammed je naredio da se sljedbenici knjige (jevreji i kršćani) tretiraju tolerantno, u skladu s uslovima koji su bili neuporedivo liberalniji nego u savremenoj Evropi. Muslimani nikada nisu jevrejima i kršćanima silom nametali svoju vjeru, kao što se vidi iz činjenice da su se skoro svi Jevreji protjerani iz katoličke Španije naselili u muslimanskim državama i procvjetali тамо. Nakon vjekovne muslimanske vladavine, Grci i Srbi temeljno su ostali kršćani.”²³¹

²³¹ Anti-Semitism: A Practical Manual; <http://www.outlookindia.com/article.aspx?222699>

Vašington Irving

(*Washington Irving, 1783–1859*)

Bio je američki pisac, esejista, biograf, historičar i diplomata. Američki ambasador u Španiji bio je od 1842. do 1846. godine. Njegovi historijski radovi uključuju biografije Džordža Vašingtona, Olivera Goldsmita i poslanika Muhammeda. Kao prvi američki međunarodno najprodavaniji autor, Irving se zalagao za pisanje kao profesiju te se založio za jačanje Zakona o zaštiti američkih pisaca i kršenju autorskih prava. U svom djelu *Mahomet and His Successors* (Muhammed i njegovi sljedbenici) 1849. godine, o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Njegove (Muhammedove) intelektualne osobine nesumnjivo su izvanredne. Imao je brzo shvatanje, dobro pamćenje, snažnu maštu, i pronalazački genij.”²³²

Zatim dodaje:

„Iz njegove ekstremne čistoće i korištenjem parfema i slatkomirisnih ulja za kosu, najvjerovalnije je nastala njego-

²³² Irving Washington, *Mahomet and His Successors*, The Co-operative publication society, Inc. New York and London 1849, str. 233-234.

va slatkoća i miomiris,²³³ što su njegovi učenici smatrali urođenim i čudesnim.”²³⁴

Potom navodi:

„U privatnim presudama bio je pravedan. Odnosio se prema prijateljima i strancima, siromašnima i bogatima, jakima i slabašnima podjednako i bio je voljen od običnog naroda zbog ljubavnosti s kojom ih je dočekivao i slušao njihove pritužbe.”²³⁵

Zatim je napisao:

„Njegovi vojni trijumfi nisu probudili u njemu ponos, niti oholost, kao što bi to učinili da su tu bili sebični razlozi. U vremenima njegove najveće moći, zadržao je svoju jednostavnost u pristupu i pojavi, kao i u danima neprilika. Tako je bio daleko od utjecaja stanja careva da bi bio nezadovoljan ako bi pri ulasku u sobu bilo kakvo neobično poštovanje njemu bilo ukazano. Ako je ikada ciljao na univerzalnu vlast bila je to vladavina vjere, a tako je i privremenu vlast koja se povećavala u njegovim rukama koristio bez ikakve nadmornosti, pa nije preduzeo nikakave korake da vlast ovjekovječi u svojoj familiji.”²³⁶

Zaključuje i kaže:

„Čak i u svom smrtnom trenutku, kada nije trenutak za motive svjetovne prevare, on je još uvijek disao istu vjersku

²³³ Enes ibn Malik, radijallahu anhu, je rekao: “Nisam dodirnuo ni svilu ni kadifu nježniju od dodira dlana Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. I nisam pomirisao misk niti anber ugodnijeg mirisa od mirisa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.” (Muslim)

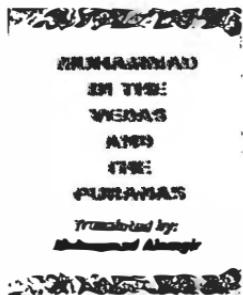
²³⁴ Isto, str. 234.

²³⁵ Isto, str. 235.

²³⁶ Isto, str. 241-242.

posvećenost i istu vjeru u njegovu poslaničku misiju. Posljednje riječi koje su bile na njegovim usnama odavale su ubjedjenje da uskoro odlazi u blažena druženja s poslanicima koji su otišli prije njega.”²³⁷

Ved Prakaš Upadhaj

(Dr Ved Prakash Upaddhay)

Indijski naučnik, univerzitetski profesor, istraživač i pisac. Nakon višegodišnjeg istraživanja, 1969. godine objavio je jako interesantnu knjigu *Kalki Avatar i Muhammed*. Naime, prema hinduističkom vjerovanju, hinduistički svijet iščekuje vodiča i lidera koji je nazvan imenom Kalki Avatar (Posljednji mudrac). Dr Ved Prakaš tvrdi da opis Kalki Avatara, dat u svetim hinduističkim knjigama, ukazuje jedino na poslanika Muhammeda. U svojoj knjizi hindusima poručuje da više ne trebaju čekati dolazak Kalki Avatara, već spremno, odmah i rado trebaju prihvati Poslanika Muhammeda, kao Kalki Avatara. Knjiga je prevedena na mnoge svjetske jezike, a na engleskom jeziku objavljena je pod naslovom *Muhammad in the Vedas and the Puranas* (Muhammed

²³⁷ Isto, str. 243.

u Vedama i Puranama). Dr Ved Prakaš u predgovoru svoje knjige, o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Snažna želja i ambicija da sprovedem istraživanje o historijskim pitanjima uvijek je bila u mom srcu. Dokazana je činjenica da Muhammed odgovara opisu Posljednjeg Mudraca čiji je dolazak najavljen u Vedama, Bibliji i Budističkim spisima. Moje srce zbog toga je bilo ispunjeno inspiracijom da istina mora biti objavljena, premda to može biti neugodno za neke ljude.

Ne idem u korist vjerske zatucanosti. Ne usuđujem se da odbacim istinu bez obzira na to odakle ona dolazi. Vede su najavile Mudraca koji će biti jahač na devi, koji će imati dvanaest žena²³⁸ i čije će ime biti Narashangsa. Po mom mišljenju Narashangsa upućuje na osobu čije će ime imati značenje Hvaljeni. Na Arapskom Muhammed znači Hvaljeni. Stoga, Narashangsa i Muhammed su sinonimi. U nastavku knjige iskreno sam nastojao otkriti ovu istinu.”²³⁹

²³⁸ Supruge poslanika Muhammeda i majke vjernika: Hadidža bint Huvejlid, Sevda bint Zem'a, Aiša bint Ebi Bekr, Hafsa bint Omer, Zejneb bint Huzejme, Hind bint Ebi Emejje (Ummu Seleme), Zejneb bint Džahš, Džuverijija bint El-Haris, Safijja bint Hajjj, Remla bint Ebi Sufjan, Mejmuna bint El-Haris, Marija bint Šem'un.

²³⁹ Dr Ved Prakash Upaddhayaya, Muhammad in the Vedas and the Puranas, translated by Muhammad Alamgeer, introduction (uvod), A.S. Noordeen, Kuala Lumpur, 1998.

Vejn Lavandar

Common Ground
News Service

(*Prof. dr Wayne Lavender*)

Pastor Ujedinjene Metodističke crkve, univerzitetski profesor, Izvršni direktor Passing the Peace, organizacije čija je misija formirati svijet mira i pravde. Autor je više knjiga, te dobitnik više nagrada i priznanja. Nakon što je američki pastor Teri Džons (Terry Jones) objavio da će javno zapaliti primjerke Kur'ana, pastor Vejn Lavandar, digao je svoj glas protiv tog, kako ga je nazvao, "zločina iz mržnje". Tom pri-likom, u autorskom tekstu, objavljenom u *Common Ground News Service*, napisao je:

„Ja sam čovjek od vjere. Bio sam dvadeset pet godina kršćanski pastor u Ujedinjenoj Metodističkoj crkvi. Iz duboke posvećenosti principima svoje vjere osjetio sam potrebu da uradim nešto, bilo šta, kao odgovor na potencijalni zločin iz mržnje koji se namjerava počiniti od crkve Dove World Outreach Center u Gainesvilu, Florida, jedanaestog septembra.

Uprkos činjenici da su vlasti u gradu Gainesvilu odbili dati dozvolu za događaj, rekavši da nisu dozvoljena otvorena spaljivanja knjiga u gradu, Pastor Teri Džons obećao je da će

spaliti primjerke Kur'ana na parkingu njegove crkve...

Kako su se protesti protiv spaljivanja intenzivirali, pastor Džons se srećom povukao. Ali, ja se još uvijek pitam šta mogu učiniti kako bih se suprotstavio takvoj mržnji i neznanju? (...)

Šta bih to simbolično mogao učiniti što bi moglo pomoći da se poništi mržnja koja je bila sadržana u namjeri spaljivanja primjeraka Kur'ana i kako bih pomogao da se izgradi mir i razumijevanje širom vjerskih tradicija?

Odlučio sam da će za svaki primjerak Kur'ana koji je ova crkva trebala da spali u ime mog boga, poslati toliko primjeraka Kur'ana crkvama u SAD-u kako bi bili dio crkvenih biblioteka, jer mi se čini da u ovom važnom historijskom trenutku protiv takve mržnje jedino se može boriti postupcima ljubavi i mira.

U skladu s tim, naručio sam 50 primjeraka Kur'ana, a kada stignu, podijeliću ih prisutnom svećenstvu na međuvjerskoj konferenciji kako bi ih oni mogli ponijeti svojim kongregacijama.

Dezinformacije o islamu i vađenje kur'anskih ajeta iz konteksta postao je zabrinjavajući trend u SAD-u. Internet se koristi za širenje laži, poluistina i uvredljivih dezinformacija te poruka mržnje ispunjenih anti-muslimanskom i antiislamskom propagandom. Ovome se moramo suprotstaviti porukama istine koje će dovesti do mira i pravde. Pitanje islamofobije najbolje se može riješiti putem dodatnih saznanja i razumjevanjem Kur'ana.

Šta može uraditi pojedinac? Ja bih vas ohrabrio da kupite

primjerak Kur'ana i da ga uručite kao poklon svojoj crkvi. Ako ne možemo povećati toleranciju u SAD-u i našem svijetu, bojim se da idemo putem vrlo nasilne budućnosti.

Suočen s mogućnošću da neko zapali primjerak Svetog Kur'ana ja, kao kršćanski pastor, odlučio sam posijati sje-me ljubavi i tolerancije dajući primjerke Kur'ana lokalnim crkvama, gdje oni ne bi služili samo kao simboličan gest mira i tolerancije, već se također mogu čitati u cilju boljeg razumjevanja.”

Tekst je završio konstatacijom:

„...islam je kompleksna i dinamična vjera s korijenima u milosti, pravdi i miru.”²⁴⁰

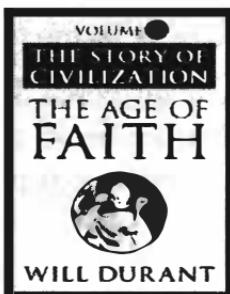
U svom drugom autorskom tekstu, Vejn Lavandar o muslimanima je napisao sljedeće:

„Imao sam priliku prisustvovati bogoslužju (ibadetu) u džamiji, slušao sam prelijep poziv na molitvu (ezan) koji je odjekivao cijelim gradom i posmatrao sam kada muslimani obavljuju svoje dnevne molitve. Nemam nikakve sumnje da su ovi ljudi spoznali Boga, da su posvećeni vjerskom životu i traženju mira.”²⁴¹

²⁴⁰ Wayne Lavender, Common Ground News Service (CGNews), 14. septembar, 2010.

²⁴¹ Wayne Lavender, Common Ground News Service (CGNews), 21. februar, 2012.

Vil Durant

(William James Durant, 1885–1981)

Bio je američki pisac, historičar i filozof. Predavao je latinski, francuski, engleski i geometriju na Seton Hall Univerzitetu, South Orange, u Nju Džersiju. Dobitnik je Pulicerove nagrade 1968. godine. Najpoznatiji je po svojoj jedanaestotomnoj *The Story of Civilization* (Historiji svjetske civilizacije). U tom svom djelu, u IV tomu, o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„Ako sudimo o veličini prema utjecaju, on (Muhammed) bio je jedan od divova historije. On je preuzeo na sebe da podigne duhovni i moralni nivo naroda... i uspio je više nego bilo koji drugi reformator. Rijetko je ko tako u potpunosti ostvario svoj san. On je postigao svoj cilj kroz religiju, ne samo zato što je on sam bio religiozan, nego zato što niko drugi nije mogao da pokrene Arape njegovog vremena.”²⁴²

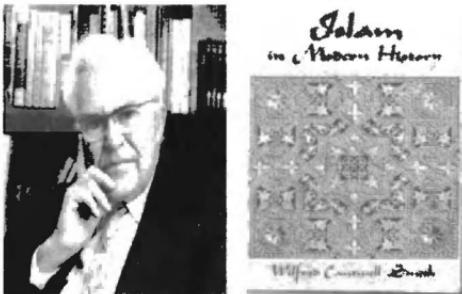
Potom navodi:

„Nikada nije niti jedan reformator aktivnije oporezivao bogate kako bi pomogao siromašnjima. Od svakog se očekija-

²⁴² Will Durant, *The story of civilization*, Vol: 4. *The age of faith*, Simon and Schuster, New York, 1950. str. 174.

valo da ostavi nešto za siromašne; a ako bi čovjek umro bez testamenta (oporuке) njegovi nasljednici bili su usmjereni da dio nasljedstva daju u dobrotvorne svrhe.”²⁴³

Vilfred Kantvel Smit

(*Wilfred Cantwell Smith, 1916–2000*)

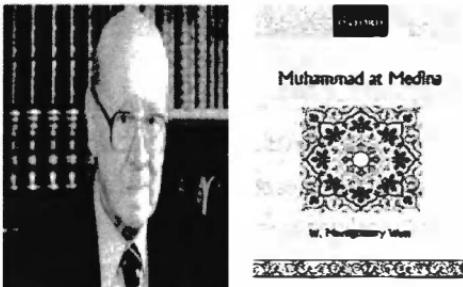
Bio je kanadski profesor komparativne religije koji je od 1964. do 1973. godine bio direktor Harvard Centra za pročavanje svjetskih religija. Harvard glasnik opisao ga je kao jednog od najutjecajnijih ličnosti u struci prošlog stoljeća. U svom djelu *Islam in Modern History* (Islam u savremenoj historiji), o islamu je napisao:

„Ovo društvo nije isključivo; naprotiv, njegova dobrodošlica cijelom svijetu je topla, čak i uporna jer iskreno poziva druge da se pridruže u ovom najvišem od svih poduhvata – da se na kraju ispravi ono što je čovjek dozvolio da pode pogrešnim putem. To nije ni besmisленo jer se odvija uz Božiju podršku i Božiji blagoslov i vođeno je kao Božijom rukom. Sam Bog izričito je obećao da će biti sa zajednicom da je podržava i vodi. Pored toga, zakoni koji su im povjereni i po

²⁴³ Isto, str. 180.

uzoru na koje se oni ponašaju su božanski i vječni, objektivno važeći; živjeti u skladu s njima znači živjeti u skladu sa samom strukturom univerzuma. Na ovaj način, islam, koji je postojao oduvijek, ušao je u historiju u sedmom vijeku i počeo svoju finalnu i punu misiju među čovječanstvom. Sadržaj njegove (islamske) poruke čiji je tekst precizno sačuvan jeste Kur'an na arapskom jeziku, gdje se ona pojavljuje u svoj svojoj punoći, na jeziku kristalne jasnoće i nenadmašne ljepote.”²⁴⁴

Viliam Montgomeri Vat

(William Montgomery Watt, 1909–2006)

Bio je škotski historičar te profesor arapskog jezika i islamskih studija na Univerzitetu u Edinburgu. Montgomeri Vat bio je jedan od najistaknutijih nemuslimanskih tumača islama na Zapadu. Napisao je životopis Poslanika Muhammeda u dva dijela: *Muhammad at Mecca* (Muhammed u Meki, 1953. godine) i *Muhammad at Medina* (Muhammed u Medini, 1956. godine). U svom djelu *Muhammad u Me-*

²⁴⁴ Wilfred Cantwell Smith, *Islam in Modern History*, Oxford University press, Oxford 1957. str. 15.

dini, o poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhu ve sellem, napisao je:

„Od svih svjetskih velikana niko nije toliko osporavan kao Muhammed. Nije teško uvidjeti kako je do ovoga došlo. Stoljećima je islam smatran velikim neprijateljem kršćanstva. Kršćanstvo nije bilo u direktnom kontaktu sa bilo kom silom koja se može uporediti sa snagom muslimana. Bizantijsko carstvo, nakon što je izgubilo pokrajine u Siriji i Egiptu, bilo je napadnuto u Maloj Aziji, dok je Zapadnoj Evropi prijetila opasnost koja je dolazila preko Španije i Sicilije. Čak i prije nego što su se krstaši usredsrijedili na protjerivanje Saracena (Arapa) iz Svetе zemlje, srednjovjekovne ratne propagande, izgradile su koncepciju ‘velikog neprijatelja’. U jednom trenutku Muhammeda su transformisali u Mahounda – princa tame. Do jedanaestog vijeka predstave o islamu i muslimanima struje kroz krstaške vojske kao takve lakrdije, koje su imale loš utjecaj na njihov moral. Krstaši koji su očekivali najgore od njihovih neprijatelja, susreli su se sa mnogim odvažnim vitezovima među muslimanima, a to ih je ispunilo nepovjerenjem prema autoritetima vlastite vjere. Bilo je potrebno rješavanje ovakve situacije, pa je Petar Prepodobni²⁴⁵ počeo proces širenja preciznijih informacija o Muhammedu i njegovoj vjeri. Od tada je dosta postignuto, a

²⁴⁵ Petar Prepodobni (Peter the Venerable), bio je prvi kršćanski svećenik, kasnije svetac, koji je poznat po svom zalaganju za ponovo ocjenjivanje odnosa Crkve prema islamu. Bio je zagovornik proučavanja islama na temelju islamskih izvora, a ne na temelju onih izvora koji su proizvod hiperaktivne maštete kršćanskih pisaca. Godine 1142. Petar je oputovao u islamsku Španiju, kako bi preuzeo naručene prijevode islamske literature, što neki naučni krugovi opisuju kao važan događaj u intelektualnoj historiji Evrope.

naročito u posljednja dva vijeka ili nešto više od toga, mada je mnogo starih predrasuda i dalje opstalo.

U savremenom svijetu gdje postoje bliži kontakti između kršćana i muslimana nego ikad prije, neophodna je težnja obje strane da postignu objektivno viđenje Muhamedovog karaktera. (...) Cilj ove diskusije jeste da se radi na objektivnijem stavu u odnosu na moralne kritike naslijedene iz srednjeg vijeka. Postoje tri glavne stvari. Za Muhameda tvrde da je bio neiskren, senzualan i podmukao.

Tvrđnja o neiskrenosti i prevari žestoko je napadnuta od Tomasa Karlajla, prije više od sto godina, i od tada je sve više osporavana naučnim mišljenjima, mada se još uvijek ponekad javlja. Ekstremna forma gledišta bila je da Muhammed nije vjerovao u svoje objave i da ih ni u kom smislu nije dobijao "izvan sebe", već da ih je namjerno sastavljaо, a potom objavlјivao na takav način kako bi obmanuo ljude da ga slijede, dobijajući tako moć da zadovolji svoje ambicije. Takvo gledište je nevjерovatno. Iznad svega, ne daje zadovoljavajuće objašnjenje Muhammedove spremnosti da izdrži teškoće u svojim danima u Mekki, niti poštovanja koje je zavrijedivao kod ljudi velike inteligencije i čestitog karaktera, te njegovog uspjeha u osnivanju svjetske religije koja je proizvela ljude nesumnjive svetosti. Ova pitanja jedino mogu biti shvaćena i objasnjena na zadovoljavajući način uz pretpostavku da je Muhammed bio iskren, to jest, da je iskreno vjerovao da ono što mi sada znamo kao Kur'an nije bio proizvod njegovog uma, nego da mu je došlo od Boga i da je bilo istina.²⁴⁶

²⁴⁶ William Montgomery Watt, *Muhammad at Medina*, Oxford University Press, 1981. str. 324-325.

Zaključuje i kaže:

„Što više neko razmišlja o Muhammedovoj biografiji i historiji ranog islama, to više biva zadivljen beskrajem njegovog postignuća. Okolnosti su ga prikazale kao da ima mogućnosti kakve je malo ljudi imalo, ali čovjek je bio potpuno usklađen sa tadašnjim vremenom. Da nije bilo njegovog dara kao vidovnjaka, državnika i administratora, i osim toga njegove vjere u Boga i čvrstog vjerovanja da ga je Bog poslao, značajno poglavje u historiji čovječanstva ostalo bi nezapisano. Nadam se da ova studija njegovog života može doprinijeti svježoj procjeni i uvažavanju jednog od najvećih Ademovih sinova.”²⁴⁷

William Muir

(William Muir, 1819–1905)

Bio je škotski orijentalista. Studirao je pravo na dva univerziteta: Edinburgu i Glasgovu. Godine 1865. postao je ministar vanjskih poslova Indijske vlade. Godine 1867. odlikovan je indijskim zvanjem Zapovjednik Vitez (K.C.S.I.). 1868. godine postao je Guverner Sjeverozapadnih provin-

²⁴⁷ Isto, str. 335.

cija Indije. Bio je predsjednik Kraljevskog azijskog društva i rektor Univerziteta Edinburg do svog penzionisanja 1903. godine. Napisao je veliki broj knjiga i studija, među kojima i Život Vjerovjesnika i *Islamska povijest*. Ovo djelo štampano je u četiri toma, i doživjelo je brojna izdanja. Među njegovim djelima nalaze se također: *Anali hilafeta*, *Izvori islama*, *Mamelučka država u Egiptu*, a objavio je i studiju o kur'anskom priznanju objava koje su došle ranijim poslanicima, te niz značajnih priloga iz područja književnosti. U svojoj knjizi *The life of Mohammad from original sources* (Muhammedov život iz orginalnih izvora), o Kur'anu je napisao:

„Vjerovatno na svijetu ne postoji niti jedna druga knjiga koja je dvanaest stoljeća (u vrijeme ovog citata), ostala sa tako čistim (izvornim) tekstom.”²⁴⁸

O poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, napisao je:

„To što snažno potkrepljuje Muhammedovu iskrenost je to da su najraniji preobraćenici na islam bili, ne samo čestiti ljudi, već njegovi prisni prijatelji i njegovi ukućani koji su bili dobro upoznati sa njegovim privatnim životom i koji nisu mogli naći odstupanja koja bi se u većoj ili manjoj mjeri morala naći između njegovog djelovanja u javnosti i života u kući, pod uslovom da je bio varalica.”²⁴⁹

Potom je napisao:

„Izuzetno je značajna ljubaznost i uvažavanje sa kojima

²⁴⁸ Sir William Muir, *The life of Mohammad from original sources*, Edinburgh: John Grant, 1923. str. 22-23.

²⁴⁹ Isto, str. 55.

je Muhammed tretirao čak i njegove beznačajne sljedbenike. Skromnost i ljubaznost, strpljivost i velikodušnost, prožimali su njegovo ponašanje, čime je zadobio naklonost svih oko sebe. Nije volio reći "ne", ukoliko nije bio u mogućnosti da udovolji onome koji nešto traži, začutao bi... Posjedovao je rijetku sposobnost da učini da svaki pojedinac u njegovom društvu misli da mu je omiljeni gost. Kada bi sreo bilo koga, sa oduševljenjem i srdačno bi ga uhvatio za ruku. Sa ožalošćenim i potlačenim nježno je saosjećao. Nježan prema maloj djeci, ne bi oklijevaо da se obrati onima koji su se igrali pozdravom mira. Dijelio je svoju hranu sa drugima, čak i u vremenima oskudice i marljivo je težio ka ličnoj sigurnosti svih oko njega. Ljubazno i dobronamjerno raspoloženje prožimalo je sve ilustracije njegovog karaktera.”²⁵⁰

Zaključuje i kaže:

„Muhammed i Kur'an, autor islama i instrument kojim je postigao uspjeh, teme su vrijedne za ozbiljnu pažnju čovječanstva. Ako sam uopće uspio doprinijeti formiranju ispravnog suda o njima, mnogo sati proučavanja, bez poteškoća, iz zanosnog hobija, obezbijedili su bogatu nagradu.”²⁵¹

²⁵⁰ Isto, str. 512.

²⁵¹ Sir William Muir, *The life of Mohammad, from original sources*, Edinburgh: John Grant, 1923. str. 523.

Zaključak

Koliko god se ljudi trudili da rijećima opišu ljepote islama, islam je još ljepši i uzvišeniji. A kako i ne bi bio, kada znamo da je islam savršena i potpuna vjera, kojom je Allah Slavljeni i Uzvišeni zadovoljan. Kaže Uzvišeni:

„Danas sam vam vjeru vašu usavršio, i blagodat Svoju prema vama upotpunio, i zadovoljan sam da vam islam bude vjera.“²⁵²

Na kraju, pokušat ću da dam objašnjenje otkuda tako različito poimanje islama: na jednoj strani, u citiranim izjavama 100 svjetskih velikana, izuzetne riječi; na drugoj strani, imamo potpunu suprotnost, toliko uvreda, izmišljotina, propagande, ratova²⁵³ i svih ostalih sredstava kojima se pokušava zaustaviti budućnost, i sam fenomen širenja islama u svijetu. U tom cilju, navest ću ono što je napisao Džol Ričardson (Joel Richardson), američki putujući kršćanski misionar, inače autor više islamofobičnih knjiga, u svojoj knjizi *Will Islam Be Our Future?* (Hoće li islam biti naša budućnost?):

„Najjasniji razlog za proučavanje i razumjevanje islama, i posebno islamske teologije, prilično je jednostavan jer je islam budućnost. Da, dobro ste pročitali: Islam je budućnost. Ako se sadašnji trendovi dramatično ne promijene,

²⁵² Prijevod značenja Kur'ana, El-Maide, 3.

²⁵³ „Uvijek sam smatrao da je greška što ne kažu da je rat u Iraku zaista rat protiv ekspanzije islama.“ James Schall, profesor na Georgetown Univerzitetu

[http://www.presstv.ir/detail/2013/01/04/281692/
war-on-terror-actually-aimed-at-islam/](http://www.presstv.ir/detail/2013/01/04/281692/war-on-terror-actually-aimed-at-islam/)

islam će za vrlo kratko preteći kršćanstvo za titulu najveće svjetske religije. Naime, prema većini statističkih podataka to se može desiti za manje od dvadeset godina. A većina onih koji čitaju ovu knjigu ovo će doživjeti. Islam je najbrže rastuća religija na svijetu, raste po stopi četiri puta brže od kršćanstva.

Trenutno oni koji prakticiraju islam čine oko jedne petine svjetske populacije. Jedan iskusan biblijski učenjak iz Engleske nakon pregleda statistika nedavno je komentarisao da 'ako se sadašnji trend nastavi, polovina svih rođenih u svijetu bit će u muslimanskim porodicama do 2055. godine'. Nešto dramatično i revolucionarno događa se pred našim očima, a većina zapadnih kršćana nisu toga svjesni. Svrha ovog poglavlja jeste da informiše čitaoca o brzom rastu islama. Slika koja je prikazana može iznenaditi neke ljude. Neki mogu biti zbumjeni. Neki će možda to i poricati, ali to je istina i to je potrebno da se kaže. Čak i sam po sebi, rast i širenje islama snažan je poziv na buđenje svim kršćanima.

Ne samo da je islam najbrže rastuća religija u svijetu, već je ona to i u SAD-u, Kanadi i Evropi. Godišnja stopa rasta islama u SAD-u je oko 4%, ali tu su i jaki razlozi da se vjeruje da je možda u proteklih nekoliko godina porasla na čak 8%. Svake godine, desetine hiljada Amerikanaca pređu na islam. Prije 2001. godine, većina izvještaja navodi da je broj otprilike oko 25.000 američkih konvertita godišnje. Ovo možda ne zvuči kao puno, ali ova godišnja brojka se, prema nekim muslimanskim svećenicima iz Amerike, učetvorostručila od 11. septembra 2001. godine. Od 11. septembra broj američkih konvertita na islam je porastao.

U članku iz britanskog lista *The Times* iz Londona, od 7. januara 2002. godine, samo četiri mjeseca nakon 11. sep-

tembra pročitali smo: Postoje neoborivi dokazi o povećanju konverzija na islam od 11. septembra, ne samo u Velikoj Britaniji, već i širom Evrope i Amerike.

Ali ovdje je drugi tužni aspekt ovih brojki: Više od 80% tih američkih konvertita na islam podignuti su u kršćanskoj crkvi. Ako su veće brojke konverzije tačne, to znači da čak 60.000 Amerikanaca koji su odgojeni u kršćanskim domovima godišnje se preobrati na islam.²⁵⁴

Nakon podataka koje je iznio Džol Ričardson, postaje jasno zašto je islam izložen tolikim napadima od većine nemuslimana. Jer baš u ovom trenutku, dok ovo čitate, islam, koji je najmlađa svjetska religija, postaje i najmnogoljudnija vjera u svijetu. Ova činjenica jako je dobro poznata, te je i službeni Vatikan 2008. godine objavio da je islam postao najveća religija u svijetu.²⁵⁵ Iako muslimani danas prolaze kroz težak period koji je najviše uzrokovan njihovim, u ovom vremenu, slabašnjim pridržavanjem za islam, budućnost islama je sigurna jer islam je budućnost!

Allahovo je obećanje istina:

*„On je poslao Poslanika Svoga s uputstvom i pravom vjrom da bi je izdigao iznad ostalih vjera, makar ne bilo povolji mnogobošcima.“*²⁵⁶

Iako nam možda izgleda da su se danas oblaci nadvili

²⁵⁴ Joel Richardson , Will Islam Be Our Future?A Study of Biblical and Islamic Eschatology, Part One: Chapter 1.

<http://radicaltruth.net/uploads/pubs/WillIslamBeOurFuture.pdf>

²⁵⁵ „Prvi put u historiji više nismo na vrhu: muslimani su nas pretekli“, rekao je monsinjor Vitorio Formenti u intervjuu za vatikanski list „Oservatore Romano“.

²⁵⁶ Prijevod značenja Kur’ana, At-Tawbah, 33.

nad islamskim ummetom, prijeteći da će ga savladati, treba znati da od svog pojavljuvanja (iako su nekada muslimani slabili) vjera islam je neprestano jačala i osvajala ljudska srca, čak i onih koji su se borili protiv nje. Sjetimo se samo Halida ibn Velida²⁵⁷ koji se borio protiv islama i muslimana da bi nakon toga postao musliman i postao Sejfullah (prev. Allahova sablja), kako ga je nazvao Poslanik, salla-lahu alejhi ve sellem. Sjetimo se primjera Mongola koji su 1258. godine nakon ulaska u Bagdad, tada prijestolnicu islamskog hilafeta, na zvјerski način poubijali 800 000 muslimana za 40 dana; željeli su uništiti islam, ali su nakon toga postali muslimani. Podsjetimo se i današnjih primjera: holandskog političara i poslanika Holandskog parlamenta, Arnouda van Dorna (Arnoud van Doorn), člana ekstremno desničarske Slobodarske stranke i distributera anti-islamskog filma *Fitna*, koji je podstaknut antiislamskim stavom svoje stranke odlučio da sam sazna istinu o islamu, da bi potom postao musliman. Tu je i slučaj švicarskog političara Danijela Štrajha (Daniel Streich) koji se uzdigao do slave kampanjom protiv izgradnje džamija i minareta u Švicarskoj, koji je sijao sjeme gnjeva i prezira prema islamu, koji je proučavao Kur'an jer je htio zadati teške udarce islamu, ali ishod je bio sasvim drugačiji – Danijel Štrajh postao je musliman. I zaista, ovakvih primjera je toliko da ako bismo ih nabrajali postali bi tema za sebe. Nakon svega, muslimani trebaju podići glavu gore i biti ponosni što im je vjera savršeni islam. Moraju biti ponosni što im je knjiga veličanstve-

²⁵⁷ Ashab Allahovog Poslanika, vojskovođa poznat po svojoj blistavoj ratnoj taktici i junaštvu. Halid je bez sumnje bio najveći vojni genij kojeg je historija zabilježila. Do svoje smrti, nikada nije izgubio niti jednu bitku.

ni Kur'an. I trebaju biti ponosni što su sljedbenici najboljeg čovjeka koji je ikada koračao licem zemlje – Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

Cilj mi je bio da, kako muslimanima, tako i nemuslimanima, a prije svega svima onima koji su odgojno, obrazovno, društveno, medijski ili vjerski nahranieni pogrešnom slikom o islamu, onima kojima je islam predstavljan negativnim, pružim objektivne i nepristrasne informacije o islamu, i time ih podstaknem na dodatna saznanja i proučavanje vjere islama, Allahove knjige Kur'ana i života posljednjeg Allahovog poslanika Muhammeda, sallalahu alejhi ve sellem. Ako sam u tome uspio – uspjeh dolazi od Allaha, a ako sam u nečemu pogriješio – to je od mene i prokletog šejtana.

Gospodaru moj, primi ovo djelo i učini ga iskrenim i teškim na vagi mojih dobrih djela na Sudnjem danu, a ti si od milostivih Najmilostiviji. Amin.

Riječ recenzenta prof. Ahmeda Destanovića

Bismillahir-Rahmanir-Rahim

Sva hvala pripada Allahu Uzvišenom, salavat i selam neka su na Muhammeta, sallallahu alejhi ve sellem, na njegovu časnu porodicu, plemenite ashabe, i sve one koji slijede njihov put do Sudnjega dana. Amin.

Rekao je Uzvišeni Gospodar o svom poslaniku Muhamedu, sallallahu alejhi ve sellem:

„Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor...”²⁵⁸

I rekao je naš Gospodar o svojoj plemenitoj knjizi, Kur'antu časnom:

„A tebi objavljujemo Knjigu, samu istinu, da potvrди knjige prije nje objavljene i da nad njima bdi ...”²⁵⁹

I rekao je naš Gospodar o Svojoj plemenitoj vjeri:

„Danas sam vam vjeru vašu usavršio, i blagodat Svoju prema vama upotpunio, i zadovoljan sam da vam islam bude vjera.”²⁶⁰

A nakon toga:

Mi živimo u vremenu u kojem jako često slušamo fraze, tipa: "Živimo u 21. stoljeću", ili pak: "Ovo je 21. vijek", žečeći

²⁵⁸ Prijevod značenja Kur'ana, El-Ahzab, 21.

²⁵⁹ Prijevod značenja Kur'ana, El-Maide, 48.

²⁶⁰ Prijevod značenja Kur'ana, El-Maide, 3.

da se time ukaže kako živimo u savremenom i naprednom dobu. Međutim, uprkos tome što se nalazimo u stoljeću velikih tehnoloških dostignuća i naučnih otkrića - koja život na zemlji čine produktivnijim u materijalnom smislu, ljudski rod se nalazi na rubu duhovne i moralne dekadence i propasti. Upravo taj disbalans između materijalne, duhovne i moralne komponente ljudskog života, najopasniji je fenomen savremenog doba. Produkt tog disbalansa su rasprostranjenost društvenih zala, socijalnih problema, devijantnih međuljudskih odnosa, raširenost duševnih problema, pojave svakakvih abnormalnosti koje su suprotne prirodi čovjeka, a što su sve zapravo, u najkraćem, anomalije koje razaraju savremeno društvo. Savremeni čovjek ne može se izlijeciti i osloboediti ovih anomalija sve dok ne shvati i prizna, da je kao nikada do sada, u prijekoj potrebi za najljepšim životnim primjerom, za nepotvorenom i istinitom Božijom objavom i uputstvom, kao i za savršenim i harmoničnim sistemom života.

Autor knjige "100 svjetskih velikana o islamu", upravo je kroz svjedočenje najvećih nemuslimanskih umova, različitih profesija, specijalizacija, zvanja i titula, a koji su živjeli u različitim vremenskim epohama, ukazao na jedinu alternativu čovjeku 21. stoljeća. Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem - najljepši uzor čovječanstvu; Kur'an - nadnaravna i nenadmašna Božija objava i uputstvo; i vjera islam - savršeni i svezremeni sistem života, jedina su formula opstanka koja duhovno i moralno oplemenjuje savremenog čovjeka. Knjiga "100 svjetskih velikana o islamu" ne ostavlja ravnodušnim dobromanjernog i nepristrasnog čitaoca, bez obzira na njegovo vjersko opredjeljenje. Stoga, smatram ovo djelo veoma

vrijednim i dragocjenim istraživačkim radom, a samim tim i poželjnim dijelom svake porodične i ozbiljnije biblioteke.

Molim Uzvišenog Stvoritelja da obilato nagradi vrijednog autora i sve one koji su doprinijeli realizaciji ovog korisnog projekta, posebno, jer lično znam koliko je truda uloženo u pisanje ovog djela.

Naša poslednja dova je: Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova.

Ahmed ef. Destanović

Bijelo Polje, 4. Rebiul Evel, 1436. / 26.12. 2014. god.

Linkovi preko kojih su dostupna sva navedena djela

1. Alen Maler, autorski tekst: <http://www.rabbimaller.com/judaism-and-islam/what-a-reform-rabbi-learns-from-muhammad>
2. Alfons de Lamartin, knjiga: <https://archive.org/details/historyturkey00lamagoog>
3. Alfred Gulam, knjiga: <http://www.scribd.com/doc/200513392/Islam-by-Alfred-Guillaume>
4. Alfred V. Martin, knjiga: <https://archive.org/details/greatreligious00mart>
5. A.J.Tojnbi, knjige: http://www.new.dli.ernet.in/scripts/FullindexDefault.htm?path1=/data_copy/upload/0077/057&first=1&last=566&barcode=6010010077052
<http://www.new1.dli.ernet.in/scripts/FullindexDefault.htm?path1=/data4/upload/0095/281&first=1&last=273&barcode=99999990242477>
6. Ana Bizant, knjiga: <https://archive.org/details/AnnieBesantTheLifeAndTeachingsOfMuhammadTheProphetOfIslam>
7. Andelika Nojvirt, intervju: <http://www.migazin.de/2013/11/21/die-behauptung-islam-aufklaerung/2/>
8. Artur Glun Leonard, knjiga: <https://archive.org/details/islamhermoralspi00leonrich>
9. Artur J. Arberi, knjiga: <https://archive.org/details/QuranAJArberry>
10. Artur N. Volaston, knjiga: <https://archive.org/details/swordislam00wollgoog>

- 11.** A.S. Puškin, stihovi: http://rvb.ru/pushkin/01text/01versus/0423_36/1824/0355.htm
- 12.** Bosvort Smit, knjiga: <https://archive.org/details/mohammedandmoham00smituoft>
- 13.** C.H. Beker, knjiga: <https://archive.org/details/christianityandi014649mbp>
- 14.** Čarls R. Vatson, knjiga: https://archive.org/details/MN40189ucmf_2
- 15.** David Džordž Hogart, knjiga: <https://archive.org/details/arabiaho00hoga>
- 16.** Dimitrij Smirnov, video: http://www.youtube.com/watch?v=_VjE_OyuKGI
- 17.** Džared Dajmond, knjiga: <http://www.ahshistory.com/wp-content/uploads/2013/04/GUNS-GERMS-AND-STEEL.pdf>
- 18.** Džawaharlal Nehru, knjiga: http://historydepartmentphilos.weebly.com/uploads/2/6/6/1/26612531/jawaharlal_nehru_glimpses_of_world_history.pdf
- 19.** Džo Leig Simpson, video: http://www.youtube.com/watch?v=9aUqaaJ_7bk
- 20.** Džon Davenport, knjiga: <https://archive.org/details/anapologyformoh01davegoog>
- 21.** Džon Henri Haren, knjiga: <https://archive.org/details/famousmenmiddle00haargoog>
- 22.** Džon L. Espozito, knjiga: <http://bosnamuslimmedia.files.wordpress.com/2007/05/islamska-prijetnja-mitili-stvarnost-esposito.pdf>
- 23.** Džon Medovs Rodvel, knjiga: <https://archive.org/details/koran00rodw>
- 24.** Džon Viliam Drejper, knjiga: <https://archive.org/>

details/historyofintelle01drapiala

25. Džordž Margoliet, knjiga: <https://archive.org/details/koran00rodw>

26. Džordž Sarton, knjiga: <https://archive.org/details/lifeofscienceess00sart>

27. E. Denison Ros, knjiga: <https://archive.org/stream/korancommonlycal1892sale>

28. Edmund Burke, knjiga: <https://archive.org/details/speechesofrighth02burk>

29. Edvard Gibon, knjiga: <http://books.google.me/books?id=McJGAAAAIAAJ&printsec=frontcover&source>

30. Edvard Monte, knjiga: <https://archive.org/details/preachingofislam00arno>

31. Elezar bin Tsedaka, video: <https://www.youtube.com/watch?v=iGNhTv9vQwg>

32. Emanuel Kant, dokument: <http://www.blume-religionswissenschaft.de/pdf/magisterarbeit.pdf>

33. Emil Dermengem, knjiga: https://archive.org/details/MN41586ucmf_0

34. E. Maršal Džonson, video: https://www.youtube.com/watch?v=TMjecnhx_po&list

35. Filip K. Hiti, knjiga: <http://books.google.me/books?id=BHvKrTYVqJoC&printsec=frontcover&source>

36. Fjodor Tjutčev, stihovi: <http://ouc.ru/tutchev/olegov-shit.html>

37. Frederik Hamilton, knjiga: <https://archive.org/details/speechesdeliver00avagoog>

38. Frensis Steingas, knjiga: <https://archive.org/details/dictionaryofisla00hugh>

39. Godfri Higins, knjiga: <https://archive.org/details/anapologyforlif00mugoog>
40. Gustav Veil, knjiga: <https://archive.org/details/historyofislamic00weiluoft>
41. Hamilton Gib, knjiga: <https://archive.org/details/mohammedanismh027895mbp>
42. Hari Gajlord Dorman, knjiga: <http://www.new.dli.ernet.in/scripts/FullIndexDefault.htm?path1=/rawdataupload1/upload/0133/654&first=1&last=152&barcode=99999990134992>
43. Hartvig Heršfeld, knjiga: <https://archive.org/details/newresearchesint00hirs>
44. Helmut Šmit, video: <https://www.youtube.com/watch?v=A3jA3nVMdio>
45. Henri Stube, knjiga: <https://archive.org/details/accountoftherise032551mbp>
46. H. G. Vels, knjige: <https://archive.org/details/OutlineOfHistory>
<https://archive.org/details/shorthistoryofwo00welluoft>
47. H. M. Hajndman, knjiga: <https://archive.org/details/awakeningofasia005699mbp>
48. Ivan Bunjin, stihovi: http://www.e-reading.me/bookreader.php/98833/Bunin_1_Tom_1._Stihotvoreniya._
49. J. G. R. Forlong, knjiga: <https://archive.org/details/shortstudiesins00forl>
50. J. H. Denison, knjiga: <http://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015013246064;view=1up>
51. Johan Wolfgang Gete, knjiga: <https://archive.org/details/westeasterndivan00goetuoft>

- 52.** Jošihide Kozai, video: <http://www.youtube.com/watch?v=uxsX-cqaGO0>
- 53.** Jurgen Todenhofe, video: <https://www.youtube.com/watch?v=VbZwSIMxpoM>
- 54.** Karen Armstrong, knjiga: <http://www.harpercollins.com/browseinside/index.aspx?isbn13=9780060598976>
- 55.** Karl Ernst, knjiga: https://www.academia.edu/3753106/Following_Muhammad
- 56.** Karli Fiorina, govor: <http://www.hp.com/hpinfo/execteam/speeches/fiorina/minnesota01.html>
- 57.** Kejv Sidni, knjiga: <https://archive.org/details/introductiontost00caverich>
- 58.** Keit Mur, video: <https://www.youtube.com/watch?v=hye0CDmIgl0&list=PL8145120E78>
- 59.** Kofi Anan, govor u UN: <http://www.un.org/News/Press/docs/2004/sgsm9637.doc.htm>
- 60.** Kraig Konsidajn, autorski tekst: <http://craigconsidinetcd.com/2014/01/28/a-catholic-american-praises-prophet-muhammad-at-an-islamic-centre-in-dublin-ireland/>
- 61.** K. S. Ramakrišna Rao, knjiga: <http://www.download-pdf-ebooks.net/6480-free-book>
- 62.** Laura Vecia Vagliari, knjiga: <https://archive.org/details/AnInterpretationOfIslamByLauraVecchiaVagliari>
- 63.** Lav Nikolajević Tolstoj, knjiga: <http://www.on-island.net/Literature/Litnasledstvo/vol90-3.pdf>
- 64.** Lesli Hejzlon, intervju: http://www.religiondispatches.org/books/rd10q/6741/an_agnostic_biography_of_the_prophet_muhammad
- 65.** Mahatma Gandhi, knjiga: <http://www.gandhiserve>.

org/cwmg/VOL029.PDF

66. Majkl Hart, knjiga: http://books.google.me/books?id=4Q_i8Ir6R4QC&pg=PR4&dq=Mich+ael+H.+Hart.+THE+100

67. Majkl Mur, video: <http://edition.cnn.com/video/#/video/us/2010/09/13/tsr.michael.moore.intv.cnn?iref=videosearch>

68. Mark Veston, knjiga: http://samples.sainsburysebooks.co.uk/9781118110898_sample_253122.pdf

69. M. N. Roj, knjiga: <https://archive.org/details/historicalroleof032545mbp>

70. Moris Bukal, knjiga: <https://archive.org/details/TheBibletheQuranScienceByDr.mauriceBucaille>

71. Napoleon Bonaparta, knjige: <http://www.reenactor.ru/ARH/PDF/Cole.pdf> <https://archive.org/details/talkofnapoleonat007678mbp>

72. Novak Kilibarda, video snimci: <http://www.youtube.com/watch?v=aSFnI7jIKtw> <http://www.youtube.com/watch?v=IjjWGiu7WFQ>

73. Oliver Liman, knjiga: <http://books.google.me/books?id=isDgI0-0Ip4C&pg=PR1&dq=Learn+Oliver,++The+Qur%27an:+an+Encyclopedia,+Routledge>

74. Papa Franjo, dokument-knjiga: http://www.vatican.va/holy_father/francesco/apost_exhortations/documents/papa-francesco_esortazione-ap_20131124_evangelii-gaudium_en.html

75. Papa Jovan Pavle II, knjiga: <http://www.2heartsnetwork.org/Crossing.the.Threshold.ofHope-PopeJPII.pdf>

76. Patrijarh Mihail III, knjiga: <http://bookre.org/>

reader?file=1024614&pg=0

77. Patrijarh Partenius III od Aleksandrije, citat i knjiga: <http://www.vesti.rs/Slava-Sveti-Nikola/Pismo-ispovezanja-Pravoslavne-vera.html> <http://www.easternchristiansupply.biz/-#books/c14/c7803/c7998/42072>

78. Paul V. Harison, knjiga: <http://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=mdp.39015013707297;view=2up;>

79. Princ Čarls od Velsa, govor: <http://www.princeofwales.gov.uk/media/speeches/speech-hrh-the-prince-of-wales-titled-islam-and-the-west-the-oxford-centre-islamic>

80. Pringl Kenedi, knjiga: http://oudl.osmania.ac.in/bitstream/handle/OUDL/12066/214962_Arabian_Society_At_The_Time_Of_Mohammad.pdf?sequence=2

81. Ravi Šankar, video: <https://www.youtube.com/watch?v=0INQHYqKjsY>

82. Rejnold Alin Nikolson, knjiga: <https://archive.org/details/literaryhistoryo00nichrich>

83. Rom Landau, knjiga: <https://archive.org/details/islamandtheearbs008484mbp>

84. Sarojini Naidu, knjiga: <https://archive.org/details/speecheswritings00naiduoft>

85. Sonders, J. J., knjiga: <http://www.afghanpedia.com/projects/libraries/pdfs/92ldrnoch.pdf>

86. S.P. Skot, knjiga: <https://archive.org/details/historyofmoorish01scotuoft>

87. Stenli Lejn-Pul, knjiga: <https://archive.org/details/speechestabletal00laneiala>

88. Šmuli Botič, video: <https://www.youtube.com/>

[watch?v=ePdMtpqBIxo&index=6&list](https://www.youtube.com/watch?v=ePdMtpqBIxo&index=6&list)

89. Teodor Noldeke, knjiga: <https://archive.org/details/cu31924027985088>

90. Tomas Karlajl, knjiga: <https://archive.org/details/thomascarlyleson00carl>

91. Tomas Valker Arnold, knjiga: <https://archive.org/details/preachingofislam00arno>

92. T. V. N. Persaud, video: http://www.youtube.com/watch?v=5nSTVv_pnJE

93. Juri Avneri, intervju: <http://www.outlookindia.com/article.aspx?222699>

94. Vašington Irving, knjiga: <https://archive.org/details/mahomethissucces09irvi>

95. Ved Prakaš Upadhai, knjiga: <http://www.scribd.com/doc/8620683/Kalki-Avtar-Book>

96. Vejn Lavandar, autorski tekstovi: <http://www.commongroundnews.org/article.php?id=28457&lan=en&sp=> <http://www.commongroundnews.org/article.php?id=31034&lan=en&sp=>

97. Vil Durant, knjiga: <http://bookre.org/reader?file=1325619&pg=1>

98. Vilfred Kantvel Smit, knjiga: <http://www.new1.dli.ernet.in/scripts/FullindexDefault.htm?path1=/data8/upload/0234/458&first=1&last=334&barcode=99999990037175>

99. Viliam Montgomeri Vat, knjiga: <https://archive.org/details/muhammadatmedina029655mbp>

100. Viliam Mur, knjiga: <https://archive.org/details/life-of-mohammadfr00muir>

SADRŽAJ

Predgovor dr Safeta Kuduzovića	5
Predgovor prof. Seada Islamovića	7
Uvod	9
 Alen Maler	15
Alfons de Lamartin	17
Alfred Gulam.....	19
Alfred V. Martin	21
A.J. Tojnbi	23
Ana Bizant	26
Andelika Nojvirt	29
Artur Glun Lenard	32
Artur J. Arberi	34
Artur N. Volaston	36
A.S. Puškin	38
Bosvort Smit	39
C.H. Beker	42
Čarls R. Vatson	43
David Džordž Hogart	45
Dimitrij Smirnov	46
Džared Dajmond	47
Džawaharlal Nehru	48
Džo Leig Simpson	49
Džon Davenport	51
Džon Henri Haren	52
Džon L. Espozito	53

Džon Medovs Rodvel	57
Džon Viliam Drejper	58
Džordž Margoliet	59
Džordž Sarton	60
E. Denison Ros	62
Edmund Burke	64
Edvard Gibon	65
Edvard Monte.....	66
Elezar bin Tsedaka	67
Emanuel Kant	69
Emil Dermengem	71
E. Maršal Džonson	73
Filip K. Hiti.....	74
Fjodor Tjučev	76
Frederik Hamilton.....	77
Frensis Staingas	78
Godfri Higins	79
Gustav Veil	81
Hamilton Gib	83
Hari Gejlord Dorman	85
Hartvig Heršfeld	86
Helmut Šmit	87
Henri Stube	88
H. G. Vels	90
H. M. Hajndman	91
Ivan Bunjin	93
J. G. R. Forlong.....	94
J. H. Denison	95
J. J. Sonders	98
Johan Wolfgang Gete	99

Jošihide Kozai	103
Jurgen Todenhofe	104
Karen Armstrong	106
Karl Ernst	108
Karli Fiorina	109
Kejv Sidni	111
Keit Mur	112
Kofi Anan	114
Kreg Konsidajn	116
K. S. Ramakrišna Rao	118
Laura Vecia Vagliere	120
Lav Nikolajević Tolstoj	123
Lesli Hejzltan	127
Mahatma Gandi	128
Majkl Hart	129
Majkl Mur	132
Mark Veston	133
M. N. Roj	135
Moris Bukal	137
Napoleon Bonaparta	140
Novak Kilibarda	143
Oliver Liman	145
Papa Franjo	146
Papa Jovan Pavle II	148
Patrijarh Mihail III	149
Patrijarh Partenius III od Aleksandrije	150
Pol V. Harison	152
Princ Čarls od Velsa	153
Pringl Kenedi	156
Ravi Šankar	157

Rejnold Alin Nikolson	158
Rom Landau	160
Sarojini Naidu	162
S. P. Skot	163
Stenli Lejn-Pul	165
Šmuli Botič	166
Teodor Noldeke	167
Tomas Karlajl	169
Tomas Valker Arnold	173
T. V. N. Persaud	174
Juri Avneri	175
Vašington Irving	177
Ved Prakaš Upadhai	179
Vejn Lavandar	181
Vil Durant	184
Vilfred Kantvel Smit	185
Viliam Montgomeri Vat	186
Viliam Mur	189
Zaključak	192
Riječ recenzenta prof. Ahmeda Destanovića.....	197
Linkovi preko kojih su dostupna sva navedena djela .	200